

Vastuullisuusohjelman laatiminen Viipurin Reipas ry:lle

Elle Puntanen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Liikunnanohjaaja (AMK)

Opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Elle Puntanen
Tutkinto Liikunnanohjaaja (AMK)
Raportin/Opinnäytetyön nimi Vastuullisuusohjelman laatiminen Viipurin Reipas ry:lle
Sivu- ja liitesivumäärä 59+37
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli toteuttaa vastuullisuusohjelma voimisteluseura Viipurin Reippaalle. Suomen Voimisteluliiton yhteisen linjauksen mukaan kaikilla Suomen voimisteluseuroilla tulee olla vastuullisuusohjelma tehtynä vuoden 2024 loppuun mennessä. Vastuullisuus on aiheena hyvin ajankohtainen ja puhuttanut viime aikoina paljon myös liikunta-alalla.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperusta rakentui Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmasta sekä sen sisältämistä ohjaavista materiaaleista. Lisäksi tietoperustaan sisältyi lainsäädäntöä ja muuta teoriaa liittyen Olympiakomitean ohjelmaan sekä sen teemoihin: hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping.</p> <p>Opinnäytetyön menetelminä toimivat vastuullisuuskyselyt, toiminnanjohtajan ja hallituksen tiedonannot ja haastattelut sekä muiden olemassa olevien vastuullisuusohjelmien benchmarkkaus. Vastuullisuuskyselyitä tehtiin kaksi: Viipurin Reippaan jäsenten vanhemmille ja valmentajille. Vastuullisuusohjelman muodostumista ohjasivat Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslista, Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma sekä vanhemmille ja valmentajille tehtyjen vastuullisuuskyselyiden tulokset ja niistä esiin nousseet kehityskohdat. Seuran toimijoita pyrittiin osallistamaan ohjelman muodostumisessa vastuullisuuskyselyiden, valmentajien vastuullisuuspaneelin sekä hallituksen ja toiminnanjohtajan haastattelujen ja tiedonantojen kautta.</p> <p>Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksena syntyi Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma syksy 2024–2025. Opinnäytetyön tavoitteena oli ohjata seuran toimintaa kestäväen kehityksen suuntaan, edistää vastuullisia toimintakäytäntöjä, tuoda vastuullisuus näkyväksi osa-alueeksi seuran toiminnassa ja saavuttaa positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Vastuullisuusohjelma sisältää viisi teemaa, jotka mukailevat Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi”-vastuullisuusohjelmaa. Vastuullisuusohjelmalle määriteltujen päämäärien lisäksi ohjelma sisältää tavoitteet ja alatavoitteet, joille laadittiin toimenpiteet, aikataulutus ja seurannan mittarit.</p> <p>Opinnäytetyöhön sisältyi vastuullisuusohjelman jalkauttamisen toimenpiteitä, jotka olivat osa toimintaa: valmentajille vastuullisuuspaneeli ja vastuullisuuskoulutus, sosiaalisen median hyödyntäminen ja siihen liittyvät vastuullisuusviikot, vanhemmille vastuullisuusseminaari sekä hallituksen tiedottaminen työn aikana ja jälkeen.</p> <p>Valmis visuaaliseen muotoon puettu vastuullisuusohjelma luovutettiin Viipurin Reippaalle marraskuussa 2024. Vastuullisuusohjelman jalkauttamisen jatkaminen siirtyi vastuullisuudesta vastaavan henkilön eli seuran toiminnanjohtajan vastuulle opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.</p>
Asiasanat Vastuullisuus, vastuullisuusohjelma, kestävä kehitys, urheiluseura, voimistelu

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Vastuullisuus	2
2.1	Yhteiskuntavastuu liikuntasektorilla	2
2.2	Kestävä kehitys	4
2.3	YK:n Agenda 2030	5
3	Vastuullisuusohjelman teemat urheiluseuratoiminnan näkökulmasta.....	7
3.1	Hyvä hallinto.....	8
3.2	Turvallinen toimintaympäristö	9
3.3	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	11
3.4	Ympäristö ja ilmasto	13
3.5	Antidoping	15
4	Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma	16
4.1	Opinnäytetyön laatimisen perusta	16
4.2	Toimeksiantajan esittely	19
4.2.1	Viipurin Reippaan organisaatorakenne.....	19
4.2.2	Kohderyhmät ja sidosryhmäanalyysi	20
4.2.3	Viipurin Reippaan strategia	21
4.3	Opinnäytetyön prosessikuvaus.....	22
4.3.1	Vastuullisuusohjelman laatimismenetelmät.....	23
4.3.2	Benchmarking - aiemmin luotuja vastuullisuusohjelmia.....	25
4.3.3	Kyselyn luominen.....	26
4.4	Vastuullisuusohjelman laadulliset kriteerit	27
5	Tulokset.....	29
5.1	Nykytilan kuvaus - vastuullisuuskysely	29
5.1.1	Hyvä hallinto	29
5.1.2	Turvallinen toimintaympäristö.....	30
5.1.3	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.....	30
5.1.4	Ympäristö ja ilmasto.....	32
5.1.5	Antidoping.....	33
5.1.6	Vastuullisuuskyselyiden tulosten yhteenveto.....	34

5.2	Nykytilan kuvaus – tiedonannot.....	34
5.2.1	Kyselyiden validiteetti ja reliabiliteetti	37
6	Vastuullisuusohjelman kokoaminen.....	39
6.1	Vastuullisuusohjelman teemat ja tavoitteet.....	39
6.2	Vastuullisuusohjelman mittarit	40
6.3	Vastuullisuusohjelman esittely.....	41
7	Vastuullisuusohjelman jalkauttaminen	42
7.1	Vastuullisuuden näkyväksi tekeminen opinnäytetyön aikana.....	42
7.1.1	Koulutuspäivä valmentajille kauden 2024 alussa	43
7.1.2	Vastuullisuus-teemaviikot.....	45
7.1.3	Vastuullisuuskoulutusta seuran valmentajille ja vanhemmille	45
7.1.4	Sosiaalinen media.....	46
7.2	Jalkauttaminen opinnäytetyön jälkeen.....	46
8	Pohdinta.....	47
8.1	Luottamuksellisuus ja eettisyys	51
8.2	Tulevaisuus ja jatkokehitysehdotukset.....	51
	Lähteet.....	53
	Liitteet.....	60
	Liite 1. Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma	60
	Liite 2. Viipurin Reippaan vastuullisuuskysely vanhemmille	67
	Liite 3. Viipurin Reippaan vastuullisuuskysely valmentajille	77
	Liite 4. Valmentajien vastuullisuuspaneeli.....	84
	Liite 5. Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslista.....	88
	Liite 6. Vastuullisuuskoulutus valmentajille	90
	Liite 7. Epäasialliseen käytökseen puuttumisen malli	95
	Liite 8. Vastuullisuusviikkojen sosiaalisen median päivityksiä	96

1 Johdanto

Vastuullisuus on aihe, joka on noussut niin kuluttajien kuin tuottajien ja palveluntarjoajien huulille viime vuosina, ja vain vastuullisesti liiketoimintaansa toteuttavat organisaatiot tulevat tulevaisuudessa menestymään (Hellström & Parkkonen 2022, 13). Keskustelu vastuullisuudesta on noussut esiin myös liikunta-alalla muun muassa tapahtumanjärjestämisen, harrastamisen sääolosuhteiden, kilpailukyvyn ja julkisuuskuvan näkökulmasta.

Suomen Voimisteluliitto on ottanut ison tavoitteen vastuullisuuden osa-alueella, joka koskee kaikkia Suomen voimisteluseuroja: ”Voimistelun yhteinen tavoite on, että jokaisella seuralla on toiminnassaan oma vastuullisuusohjelma vuoden 2024 loppuun mennessä” (Suomen Voimisteluliitto s.a.d.). Sain voimisteluseura Viipurin Reippaalta toimeksiantona laatia seuralle oman vastuullisuusohjelman, joka myötäilee Olympiakomitean ja Suomen Voimisteluliiton suuntauksia vastuullisuudesta. Viipurin Reipas kuuluu Suomen Voimisteluliittoon, joten työn tekeminen on myös tältä osin hyvin ajankohtaista.

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Viipurin Reippaalle vastuullisuusohjelma, joka toimii työkaluna ja suunnannäyttäjänä vastuullisen seuratoiminnan toteutumisessa. Opinnäytetyöhön sisältyi vastuullisuuden lähtökohtien määrittely, seuran nykytilanteen kuvaus, tavoitteet, valmis vastuullisuusohjelma sekä käytännön toteutusta eli jalkautusta, johon kuuluu seuran vastuullisuusohjelman mukaisia toimenpiteitä ja vastuullisen toiminnan edistämiseksi. Työn menetelminä toimivat vastuullisuuskyselyt, toiminnanjohtajan ja hallituksen tiedonannot ja haastattelut sekä muihin olemassa oleviin vastuullisuusohjelmiin tutustuminen eli benchmarkkaus. Opinnäytetyöhön liittyi kyselyiden kautta tutkimuksellinen osuus, jolla pyrittiin mittaamaan seuran nykytilannetta vastuullisuuden osalta. Opinnäytetyön ja myös kyselytutkimuksen taustalla vaikuttavat opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

1. Mikä on Viipurin Reippaan nykytila vastuullisuuden näkökulmasta?
2. Mitkä ovat Viipurin Reippaan keskeisimmät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit vastuullisuusohjelmassa myötäillen Olympiakomitean ja Suomen Voimisteluliiton linjauksia ja materiaaleja?

Opinnäytetyön tavoitteena oli ohjata toimintaa seurassa kestävä kehityksen suuntaan, edistää vastuullisia toimintakäytäntöjä, tuoda vastuullisuus näkyväksi osa-alueeksi seuran toiminnassa ja saavuttaa positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Kehitystyöhön liittyi keskeisesti jalkautus eli vastuullisuusohjelman näkyväksi tekeminen. Nämä toimenpiteet ilmenivät muun muassa koulutuksina valmentajille, ohjeistuksina vanhemmille, sosiaalisen median hyödyntämistä, sekä tiedotuksina ja työkaluina seuran hallitukselle. Vastuullisuusohjelma ja sen mukaan toimiminen koskettaa kauttaaltaan Viipurin Reippaan organisaatiota.

2 Vastuullisuus

”Vaikka vallitseva talousjärjestelmä on tuonut mukanaan ennennäkemättömän paljon positiivista kehitystä, maapallomme ja hyvinvointimme ei kauan kestä nykyämenoa” (Iija, Kekki, Kokkonen, Kuokkanen & Lipponen 2021). On valitettavan yleistä, että kehitys tapahtuu ympäristömme kustannuksella. Talousjärjestelmämme on muotoiltava niin, että se kannustaa ja palkitsee vastuullisuuteen ja hyvinvoinnin lisäämiseen jokaisella toimialalla. Vastuullisuus on aiheena lähtöisin ympäristöhuolista, sillä se nousi ensimmäistä kertaa vahvasti esille 1962 Rachel Carsonin teoksella Äänestön kevät, joka kuvasi hyönteismyrkky DDT:n käytön aiheuttamia seurauksia linnuille (Menesty kestävästi 2023, 24).

Nykyään vastuullisuus määritellään vastuunkantona toiminnan sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista (Suomen YK-liitto s.a. b). Toisin sanoen vastuullisessa toiminnassa pyritään huomioimaan ihmiset, ympäristö ja talous, sekä näiden väliset riippuvuussuhteet. Näin organisaation liiketoiminnassa rakennetaan kestävää pohjaa, joka huomioi luonnon antimet, ihmisten sietokyvyn ja moraaliset rajat sekä näiden elpymisen. Vastuullisuus on valintoja, joiden taustalla on ymmärrys toiminnasta aiheutuvista vaikutuksista, oli ne positiivisia tai negatiivisia (Menesty kestävästi 2023, 48). On tiedostettava planeetan ja ihmisten kantokyky rajoineen, ja kunnioitettava niitä toimimalla yhteisen hyvän eteen.

Kun puhutaan vastuullisuudesta organisaatioissa, voidaan sen rinnalla käyttää myös käsitettä yhteiskuntavastuu – myös liikuntasektorilla (Roiha, Järvelin.& Haila 2022, 11). Suomessa yhtiöt ovat jo pitkään tiedostaneet yhteiskuntavastuuseen liittyviä aihepiirejä kuten lapsityövoima, työterveys, turvallisuus ja niin edelleen, sillä suomalaisessa oikeuskäsityksessä arvostetaan vastuullisuutta ja rehellisyyttä. Yhteiskuntavastuu nähdäänkin sen sijaan uutena, jokaista koskettavana osiona hyvässä johtamistavassa antaen muun muassa päätöksentekoon uutta näkökulmaa ja apua. (Talvio & Välimaa 2004, 75.)

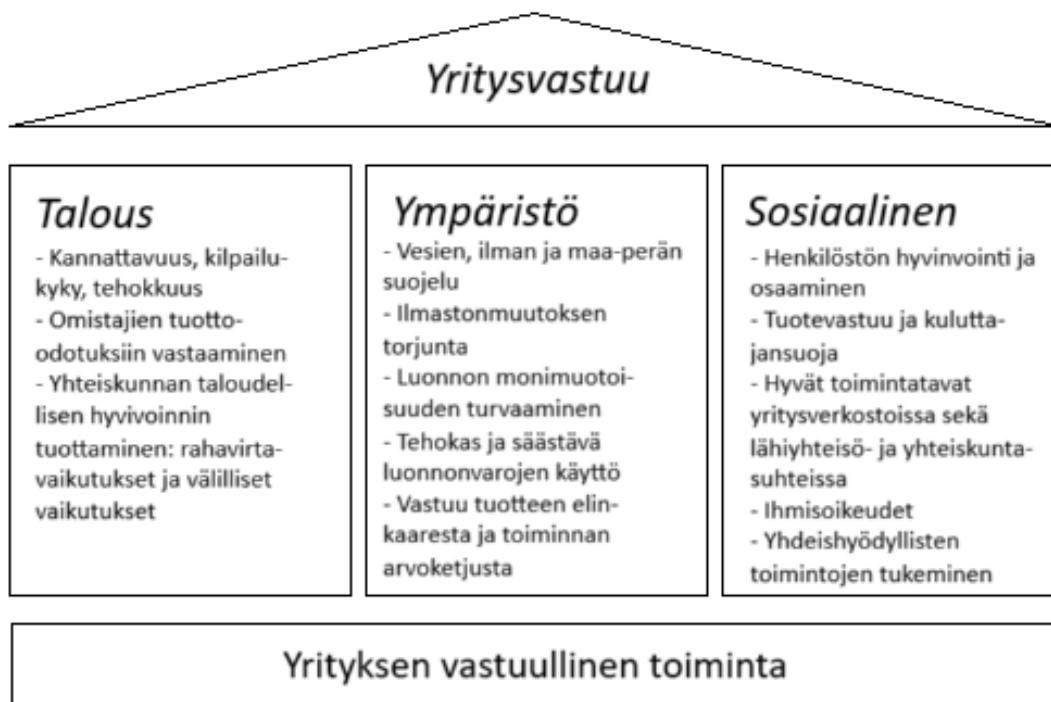
2.1 Yhteiskuntavastuu liikuntasektorilla

Jatkuvasti kasvanut keskustelu ympäristöstä ja ilmastosta sekä kestävä ajattelun vaalimisesta on kantautunut myös liikuntasektorille. Liikuntasektorilla vastuullisuus kattaa laajan joukon toimenpiteitä ja arvoja, jotka pyrkivät edistämään kestävä ja eettistä toimintaa urheilun ja liikunnan parissa. Yhteiskuntavastuu, corporate responsibility, jaetaan tavallisesti kolmeen osaan: sosiaaliseen, taloudelliseen ja ekologiseen vastuuseen. (Talvio & Välimaa 2004, 37–41.) Yhteiskuntavastuu voidaan hahmotella kolmipilarimallin mukaisesti (Taulukko 1). Yhteiskuntavastuu, vaihtoehtoisesti toiselta nimeltä yritysvastuu sisältää kysymykset miksi, koska ja miten yritykset ja organisaatiot hallinnoivat edellä mainittujen yhteiskuntavastuun osien kannalta tavoitteensa, toimintansa ja vaikutuksensa, sekä näiden keskinäiset suhteet. Puhutaan siis tavasta, jolla yrityksiä johdetaan

maailmassa, jossa yrityksiin kohdistuu erilaisia sidosryhmien ja yhteiskunnan asettamia eettisiä, lakisääteisiä, kaupallisia ja yleisiä odotuksia. Odotuksia tulee organisaation sisältä kuin ulkoa, ja ne voivat olla myös keskenään ristiriidassa. (Talvio & Välimaa 2004, 38.)

Kyseistä yhteiskuntavastuun rakennetta noudattaa myös Triple bottom line -malli (TBL-malli), joka on kehittynyt 1990-luvun puolivälissä. Mallin muodostavat kolme vastuullisuuden osa-alueita, jotka ovat myös yhteiskuntavastuusta löytyvät osa-alueet: taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen vastuu. Kyseisen mallin ajatuksena on, että yrityksen menestyksen, tuloksen ja toiminnan täytyy olla mitattavissa yrityksen talouslukujen lisäksi sosiaalisen ja ekologisen toiminnan perusteella. Organisaatiot siis vapaaehtoisesti pyrkivät tekemään sellaisia toimia, joita niiltä ei välttämättä virallisesti vaadita, mutta jonka avulla ne vahvistavat olemassaolon oikeuttaan ja turvaavat toimintansa jatkuvuuden. (Norman & MacDonald 2004, 243–244.) Seuraavaksi käsitellään lisää yhteiskuntavastuun kolmea osaa.

Taulukko 1. Mistä yritysvastuu rakentuu? (mukaillen Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 18)

Taloudellisessa vastuussa puhutaan taloudellisen hyvinvoinnin mahdollistamisesta ja luomisesta sekä siitä, millä tavoilla organisaation toiminnan tuottama taloudellinen lisäarvo jakautuu yrityksen ja sen eri sidosryhmien välillä. Puhutaan samalla myös kannattavuudesta, kilpailukyvästä ja tehokkuudesta (Taulukko 1.) Esimerkiksi palkanmaksu työntekijöille, verojen maksu yhteiskunnalle sekä ostot toimittajilta. Nämä sidosryhmiin kohdistuvat vaikutukset voivat olla myös välillisiä: esimerkiksi millainen on organisaation toimialan kansantaloudellinen merkittävyys. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2013, 17.)

Ekologisen vastuun eli ympäristövastuun keskeisiä kysymyksiä ovat muun muassa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ilmastonmuutoksen torjunta, tehokas ja säästäväinen luonnonvarojen käyttö sekä vastuu toiminnan arvoketjusta (Niskala ym. 2013, 18). Pyritään siis ympäristövaikutusten laadukkaaseen hallintaan, jotta taataan elinkelpoinen ympäristö myös tuleville sukupolville.

Sosiaalisessa vastuussa on pohjimmiltaan kyse ihmisten hyvinvoinnista ja ihmisoikeuksista. Sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan yritysten ja organisaatioiden vastuullisuutta suhteessa yhteiskuntaan ja ihmisiin, joiden elämään ne vaikuttavat. Keskeisiä toimia ovat muun muassa henkilöstön hyvinvoinnista ja osaamisen kehittämisestä huolehtiminen, vastuulliset toimintatavat esimerkiksi irtisanomistilanteessa sekä hyvät toimintatavat verkostossa sekä lähiyhteisö- ja yhteiskuntasuhteissa. (Niskala ym. 2013, 18.)

Edellä mainitut vastuullisuuden osiot rakentavat pohjan organisaation vastuulliselle toiminnalle. Vastuullisuus on kuin urheilulaji, jossa opitaan jatkuvasti lisää ja jossa ei olla koskaan täysin valmiita. Pienetkin teot, jotka vievät kohti vastuullisempaa organisaatiota ovat merkityksellisiä. Lain-säädännön ja muiden veloitteiden noudattaminen on vähintään, mitä voi tehdä. Tämän jälkeen seuraa ennakoiva riskienhallinta vastuullisuuden näkökulmasta, joka tähtää riskien minimointiin. Negatiivisten vaikutusten poistaminen esimerkiksi nolla-päästötavoitteet ovat jo kunnioitettavia korkeamman tason toimia. (Menesty kestävästi 2023, 50.) Se, miten organisaatio ylipäättään suhtautuu vastuullisuuteen, vaatii valintoja.

Myös liikuntasektorilla esimerkiksi urheiluseurojen vastuullisuudesta voidaan puhua edellä mainittujen osioiden pohjalta, sillä kestävä elämäntyylin edistämiseksi urheiluseurat ja urheilijat voivat arjessaan tehdä monia valintoja, jotka auttavat muun muassa torjumaan ilmastonmuutosta. Tämä tekee urheiluseuroista suuren yhteisöllisen voimavaran kestävyden edistämisessä. Lisäksi yhteiskuntavastuun noudattaminen on merkittävä organisaation maineeseen ja kilpailukykyyn vaikuttava tekijä (Kuluttajaliitto s.a.).

2.2 Kestävä kehitys

Vastuullisuuteen liittyy usein läheisesti kestävä kehitys. Suomen YK-liiton mukaan kestävä kehitys tarkoittaa toimintaa, joka varmistaa hyvät elämisen edellytykset sekä nykyisille että tuleville sukupolville. (YK-liitto s.a. b). Kyseinen dynaaminen prosessi tähtää siihen, että kaikki ihmiset pystyvät toteuttamaan potentiaalinsa parantaen elämänlaatuaan niin, että samanaikaisesti suojellaan ympäristöämme, Maata ja sen elämää tukevia järjestelmiä (Brundtland Commission 1987). Kestävyden edistäminen edellyttää sitoutumista, pitkäjänteistä ajattelua ja halua tehdä valintoja, jotka tukevat yhteiskunnan ja ympäristön hyvinvointia myös tulevaisuudessa. Kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa pyritään tasapuolisesti huomioimaan ympäristö, ihminen ja talous (Suomen Liikunta ja Urheilu 2011, 12). Vuonna 2016 astuivat voimaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet, jotka

pyrkivät sopeuttamaan ihmisen toiminnan maapallon luonnonvarojen ja kestävyyden rajoihin vuoteen 2030 mennessä (Suomen YK-liitto s.a. a.). Tämä kulkee nimellä YK:n Agenda 2030.

2.3 YK:n Agenda 2030

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenmaat sopivat syyskuussa 2015 pidetyssä YK:n täysistunnossa kestävä kehityksen jäsenohjelmasta tavoitteineen vuosille 2016–2030 (Ulkoministeriö s.a.). Tässä kestävä kehityksen jäsenohjelmassa on yhteensä 17 tavoitetta, jotka tähtäävät äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä ympäristön, ihmisen ja talouden tasapuolisesti huomioon ottavaan kestävään kehitykseen (Kuva 1). Tavoitteet toimivat suunnannäyttäjinä kompassin lailla, jos organisaatiossa on epäselvyyttä siitä, mitä toimia voisi tehdä vastuullisuuden edistämiseksi (Menesty kestävästi 2023, 30). Jokainen tavoite on tärkeä ja kaikki liittyvät toisiinsa. Näiden tavoitteiden, sekä 169 alatavoitteen mahdollisimman puolueettomaan mittaamiseen, seuraamiseen ja edistymiseen on luotu yli 200 indikaattoria ja mittaria. (Ulkoministeriö s.a.)

Kuva 1. Agenda 2030 tavoitteet (Suomen YK-liitto s.a. a)

Kaikkia tavoitteita ei tarvitse saavuttaa samaan aikaan, vaan tärkeää on tunnistaa niistä oman toiminnan kannalta tärkeimmät. Kestävä kehitys on siis jatkuvaa ja ohjattua muutosta kohti parempaa, jota tapahtuu niin maailmanlaajuisesti, alueellisesti kuin paikallisesti (Suomen Liikunta ja Urheilu 2011, 12). Päävastuu Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamisesta on käytännössä jäsenmaiden hallituksilla, sillä ne ovat sitoutuneet laatimaan kansalliset toimintasuunnitelmat tavoitteiden saavuttamiseksi ja raportoimaan YK:lle edistyksestään. Kuitenkin myös yksityisen ja kolmannen

sektorin panostusta tarvitaan valtion tueksi, sillä tavoitteita ei tulla saavuttamaan ilman poikkihallinnollista yhteistyötä. (Liikuntaneuvosto 2022, 9, 23.)

Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteet heijastuvat kirkkaasti myös liikunta-alalle. Kazanin toimintasuunnitelma on Unescon hyväksymä ohjelma, jonka ovat hyväksyneet liikuntakasvatuksesta ja urheilusta vastaavat ministerit. Suunnitelma keskittyy Agenda 2030 -tavoitteiden edistämiseen urheilun avulla (UNESCO, 2017, 9–17). Toimintasuunnitelmassa tunnistetaan urheilun ja liikunnan rooli kestävä kehityksen edistäjinä ja nostetaan esille yhdeksän Agenda 2030 -tavoitetta, joihin voi liikunta vaikuttaa (Suomen YK-liitto 2017, 62–65; UNESCO 2017, 9–17):

1. Tavoite 3: ”Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille.”
2. Tavoite 4: ”Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.”
3. Tavoite 5: ”Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.”
4. Tavoite 8: ”Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.”
5. Tavoite 10: ”Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.”
6. Tavoite 11: ”Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.”
7. Tavoite 12: ”Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.”
8. Tavoite 13: ”Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.”
9. Tavoite 16: ”Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla.”

Suomen Olympiakomitean mukaan ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmassa YK:n kestävä kehityksen tavoitteista (Agenda2030) seuraavat tavoitteet painottuvat: 3, 5, 10, 12, 13 ja 16 (Olympiakomitea 2020). Nämä tavoitteet lukeutuvat myös edellä mainittuihin, YK:n listaamiin tavoitteisiin, joihin liikunnalla ja ylipäänsä liikuntasektorilla voidaan vaikuttaa.

3 Vastuullisuusohjelman teemat urheiluseuratoiminnan näkökulmasta

Suomen Olympiakomitea on laatinut yhteistyössä jäsenjärjestöjen kanssa urheiluyhteisöille vuosille 2020–2024 ”Urheillaan ihmisiksi” -vastuullisuusohjelman. Vastuullisuusohjelmalla tarkoitetaan organisaation tai yrityksen laatimaa suunnitelmaa sekä käytännön toteutusta, joka sisältää suunnitelmallisia toimenpiteitä ja sitoumuksia vastuullisen toiminnan edistämiseksi. Sen tavoitteena on ohjata toimintaa organisaatiossa kestävä kehityksen suuntaan, edistää vastuullisia liiketoimintakäytäntöjä ja saavuttaa positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. ”Urheillaan ihmisiksi” -ohjelman muodostavat viisi teemaa, joiden tiimoilta tavoitellaan vastuullista urheilutoimintaa (Kuva 2): hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping. (Olympiakomitea 2020.) Teemat ovat Reilu peli -urheiluyhteisön eettisiä periaatteita.

Kuva 2. Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma (Olympiakomitea 2022)

Nämä mainitut aihealueet ovat Reilu peli – urheiluyhteisön eettisiä periaatteita sekä myötäilevät myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteet 2030 -ohjelmaa. Reilu Peli -urheiluyhteisön eettisten periaatteiden tavoitteena on kaikkien liikunnan ja urheilun toimijoiden eettinen toiminta jatkuvana prosessina (Olympiakomitea 2020). Seuraavaksi käsitellään näitä edellä mainittuja teemoja tarkemmin urheiluseuratoiminnan näkökulmasta: malleja ja esimerkkejä miten urheiluseura voi toimia vastuullisesti. Teemoihin lukeutuu hyvin laaja määrä toimenpiteitä vastuullisuuden edistämiseksi, joten seuraavissa kappaleissa on esitelty niistä vain muutamia keskeisimpiä.

3.1 Hyvä hallinto

Urheiluseurat ovat pääasiassa voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä, joissa toimii hallitus tai toiselta nimeltä johtokunta. Yhdistyslain 35 § mukaan yhdistyksellä tulee olla hallitus, johon kuuluu vähintään kolme yli 15-vuotiasta jäsentä (yhdistyslaki 26.5.1989/503). Näin ollen myös urheiluseurassa tulee olla hallitus. Hallituksen tehtävänä on johtaa seuran toimintaa ja taloutta, sekä varmistaa taloudenpidon ja varainhankinnan toteutuvan vastuullisesti ja lakien mukaisesti (Olympiakomitea 2021).

Yhä useammin yhteiskuntavastuu (kts. 2.1) yhdistetään hyvään hallintotapaan eli yleisesti tapaan johtaa yritystä etenkin vastuiden ja oikeuksien näkökulmasta ja jonka peruseriaatteisiin kuuluvat julkisuus, avoimuus ja osallisuus (Talvio & Välimaa 2004, 137; Ojajärvi & Valtonen 2016, 18). Vastuullisuudenkin näkökulmasta urheiluseuran hallinnon on toimittava hyvän hallinnon mukaisesti, sillä se tuo todennäköisesti positiivisia seurauksia itse toiminnalle (Ojajärvi & Valtonen 2016, 4). Tällainen toiminta on luottamusta ja tyytyväisyyttä herättävää, osallistavaa taaten toiminnan laadun sekä sen kautta myös toiminnan jatkuvuuden. (Olympiakomitea 2020.)

Hyvässä hallintotavassa keskeisiä tekijöitä ovat myös päätöksentekoon liittyvät toimet: päätöksenteon asiakirjat ovat saatavilla viiveettä sekä asianosaisten kuuleminen on järjestetty asianmukaisella tavalla (Ball 2009; Mäenpää 2009). Seuran johdon on myös viestittävä avoimesti ja ajankohdaisesti päätöksistään, tavoitteistaan ja toiminnastaan (Olympiakomitea 2021; Ojajärvi & Valtonen 2016, 18). Viestintä myös on oltava kaikkien tavoitettavissa ja ymmärrettävissä esimerkiksi kielitaidosta tai asuinpaikasta riippumatta. Kun seuran toiminta on osallistavaa, läpinäkyvää ja avointa, se herättää toimijoissa luottamusta ja tyytyväisyyttä.

Hyvään hallintoon kuuluu oikeuseriaatteita, jotka perustuvat lakeihin ja oikeusturvasäännöksiin. Näitä ovat esimerkiksi yhdenvertaisuuseriaate, joka edellyttää tasapuolista kohtelua, johdonmukaisuutta ja syrjimättömyyttä, sekä tarkoitussidonnaisuuden periaate, joka kieltää viranomaista toimimasta väärin perustein tai käyttämästä harkintavaltaansa väärin. (Ojajärvi & Valtonen 2016, 11). ”Osaamme kuunnella ja arvostamme toisiltamme oppimista. Avoimuus lisää yhteisöllisyyttämme” (Olympiakomitea 2021). Muita lakeja, jotka ohjaavat urheiluseuraa hyvään hallintoon ovat muun muassa perustuslaki (perustuslaki 11.6.1999/731), hallintolaki (6.6.2003/434) ja yhdistyslaki (26.5.1989/503) (Ojajärvi & Valtonen 2016.) Lisäksi yhdistyksen toimintaa ohjaavat talouslainsäädännön lait kuten kirjanpitolaki (1336,1997) ja työlainsäädäntö kuten työsopimuslaki (26.1.2001/55), työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja tietosuojalaki (1050/2018) ja GDPR, kun käsitellään, säilytetään ja hallinnoidaan jäsenten henkilötietoja (Euroopan Unioni s.a.). Näiden lisäksi myös Suomen Olympiakomitea ja lajiliitot valvovat urheiluseurojen toimintaa sekä vaikuttavat erilaisilla linjauksilla.

Viestinnän lisäksi päätöksenteon tulee seuran sisällä olla avointa ja läpinäkyvää (Olympiakomitea 2021; Ojajärvi & Valtonen 2016, 14). Seuran toimijoiden osallistaminen päätöksenteossa mahdollistaa sen, että ihminen kokee autonomiaa, joka on yksi ihmisen psykologisista perustarpeista (Ryan & Deci 2000). Osallistaminen, yksi hyvän hallintotavan perusperiaatteista on toimintatapa, jossa hyödynnetään eri toimijoiden ideat, osaaminen, valmiudet ja taidot tehokkaasti yhteisesti sovitujen tavoitteiden saavuttamiseksi (Ojajärvi & Valtonen 2016, 16). Valmentajille on hyvä esimerkiksi tarjota vaikuttamismahdollisuuksia liikuntatoiminnan järjestämiseen esimerkiksi digitaalisten kyselyiden kautta, sillä osallisuus sitouttaa ja vastuullistaa tehokkaasti (Aitamurto ym. 2013). Valmentajien eli liikuntatoiminnan toteuttajien lisäksi jäsenistön ja alaikäisten jäsenien huoltajien näkemyksiä ja huolenaiheita on hyvä kuulla ja ottaa huomioon seuran johdossa ja hallinnossa, koska he mahdollistavat taloudellisesta näkökulmasta suurelta osin seuran toimintaa.

Ennaltaehkäisy on tärkeä toimenpide urheiluseuran toiminnassa: säännöt ja määräykset ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen. Kun seuran toimijoilla on selkeät ohjeet ja toimintamallit toimia, edistetään turvallista ja toimivaa toimintaympäristöä. (Suomen Voimisteluliitto 2021.) Hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen ei ole pelkästään lain velvoittamaa, vaan myös tärkeä osa organisaation mainetta ja kestäväää kehitystä. Hyvien hallintokäytäntöjen omaksumisessa voisi positiivisten seurausten painottaminen toimia ikään kuin porkkanana (Ojajärvi & Valtonen 2016, 4.)

3.2 Turvallinen toimintaympäristö

Jokaisella – lapsella, nuorella, aikuisella ja ikääntyneellä – tulisi olla oikeus turvalliseen harrastus- ja kilpailuympäristöön sekä harjoittelurauhaan. Yleisesti tunnetun Maslowin tarvehierarkian mukaan ihmisellä on erilaisia hierarkkisesti järjestettyjä tarpeita, jotka on tyydytettävä tietyssä järjestyksessä saavuttaakseen optimaalisen hyvinvoinnin ja itsensä toteuttamisen. Yksi näistä tarpeista on turvallisuuden tarpeet (McLeod 2024.) Turvallinen toimintaympäristö tuottaa iloa ja myönteisiä kokemuksia sekä tähtää positiiviseen ja kannustavaan ilmapiiriin. Lisäksi tällainen ympäristö tukee terveellisten elämäntapojen omaksumista. Minkäänlaista kiusaamista, häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä ei hyväksytä, ja niihin puututaan välittömästi ohjeiden mukaan. ”Jokaisen liikkujan terveys, turvallisuus ja hyvinvointi menevät suoritusten edelle – myös huippu-urheilussa”. (Suomen Voimisteluliitto 2022; Suomen Voimisteluliitto 2020.)

Liikuntaan ja urheiluun liittyviin tilanteisiin kulminoituu aina kasvatuksellinen ulottuvuus (Olympiakomitea 2021; Aaltonen 2016, 19). Harrastus on usein lapselle ja nuorelle kodin tapainen ympäristö, jossa on tilaa kasvaa ja kehittyä niin lajissaan kuin ihmisenäkin. Tällaisessa ympäristössä lapset myös omaksuvat hyviä toimintamalleja ja käytöstapoja roolimalleilta valmentajiltaan sekä ylipäänsä yhteisössä toimiessaan. Tavoitteena on, että kaikessa seuran toiminnassa jokainen harrastaja tulee huomioiduksi, ja hänet hyväksytään sellaisena kuin on. Ohjaajat, valmentajat ja seuratoimijat

vastaavat osaltaan tämän varmistamisesta, seuralta tulleiden selkeiden toimintaohjeiden mukaisesti. Jos urheiluyhteisön jäsenenä havaitsemme terveyttä tai hyvinvointia vaarantavaa käyttäytymistä, meillä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa siitä valmentajalle, joukkueenjohtajalle tai muulle vastuuhenkilölle, joka hankkii tarvittavan ammattiavun ja vastaa jatkotoimenpiteistä (Olympiakomitea 2021).

Opetushallituksen mukaan turvallisuus opetuslalla voidaan jakaa fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Fyysinen turvallisuus perustuu turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön. Fyysinen turvallisuus käsittää muun muassa turvalliset rakennukset, rakenteet, kalusteet, laitteet sekä turvallisen lähiympäristön. (Opetushallitus s.a. b) On ehdottoman tärkeää, että seuran harjoitustiloissa, kilpailuissa ja katsomoissa on turvalliset tilat ja välineet eli fyysinen ympäristö on käyttökelpoinen ja ennen kaikkea turvallinen. Seuran valmentajat on koulutettu ensiapuun ja harjoitustiloista löytyy EA-välineet tapaturmien sattuessa. Näin kaikkien on mukava liikkua, harrastaa ja valmentajien tehdä työtään. Jokaiselle liikkujalle tulisi löytyä hänelle sopivan tasoinen ryhmä, jossa liikkua turvallisesti niin henkisesti kuin fyysisesti hänen tasollaan. (Olympiakomitea 2021; Olympiakomitea 2020.)

Ennen kaikkea on tärkeää, että ihminen kokee olevansa turvassa. Lapsilla ja nuorilla on oikeus kasvaa psyykkisesti turvallisessa ympäristössä, jossa he voivat saada tukea luotettavilta aikuisilta ja ilmaista tunteitaan avoimesti. Tämä pätee lasten ja nuorten lisäksi myös vanhempiin liikkujiin ja valmentajiin. Kaikilta lasten ja nuorten kanssa toimivilta valmentajilta on hyvä tarkistaa rikosrekisteritiedot (Olympiakomitea 2020; Suomen Voimisteluliitto 2023.) Rikostaustojen tarkistaminen on myös lain velvoittamaa (laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002). Pedagoginen ja psykologinen turvallisuus mahdollistavat avoimen ilmapiirin, jossa jokainen voi tuoda esiin ideoita, kysyä kysymyksiä ja myöntää virheitä tai epäonnistua suorituksessa ilman pelkoa nolatuksi tulemisesta. Psykologinen turvallisuus ilmenee siis kunnioittavana suhtautumisena erilaisuuteen, avoimuutena, sujuvana yhteistyönä ja optimistisena asennoitumisena virheisiin. (TTL 2021.)

Läheisesti psykologiseen turvallisuuteen liittyy sosiaalinen turvallisuus, jonka keskeisiä käsitteitä ovat osallisuus, osallistuminen sekä vuorovaikutus (Opetushallitus, s.a. a). Esimerkiksi liikuntaryhmiin on tärkeää luoda ilmapiiri, jossa jokainen voi ilmaista itseään ja olla osana ryhmää ilman minäänlaista pelkoa. Myös joukkoon kuuluminen on yksi ihmisen perustarpeista (McLeod 2024). Tähän on kaikissa oppimisympäristöissä kiinnitettävä huomiota – myös urheiluseuroissa. Urheilu ja yli päänsä liikuntaharrastus auttaa torjumaan ja ehkäisemään ihmisten yksinäisyyttä ja syrjäytymistä (Aaltonen 2016, 8). Luomalla kannustavan ja yhteisöllisen ympäristön urheiluseuroissa, voimme tukea nuoria heidän sosiaalisessa kehityksessään ja auttaa heitä löytämään paikkansa yhteisössä.

Myös työntekijöillä eli esimerkiksi seuran valmentajilla ja vapaaehtoisilla on oikeus turvalliseen ja heidät huomioivaan työympäristöön: heidät arvonsa huomioidaan ja tunnustetaan jaksamista ja hyvinvointia tukien. Työntekijöiden koulutuksesta huolehditaan ja ehkäistään niin palkallisten kuin vapaaehtoistyöntekijöiden ylityöllistämistä. (Olympiakomitea 2021). Edellä mainitut toimenpiteet ovat myös työturvallisuuslain (738/2002) mukaisia. On seuran johtokunnan vastuulla huolehtia tämän toteutumisesta käyttäen erilaisia menetelmiä kuten työilmapiirikyselyt, tyhypäivät, työaikakirjaukset, kehityskeskustelut sekä mahdollistamalla avointa päätöksentekoa. Turvallisen toimintaympäristön mahdollistamiseen liittyy paljon lainsäädäntöä, sillä yleensä monet lait on luotu juuri turvallisuutta mahdollistamaan ja edistämään. Turvallisuuden takaaminen lainsäädännöllä voi liittyä myös taloudelliseen turvallisuuteen: kuluttajansuojalaki (20.1.1978/38) on luotu tuomaan turvaa kuluttajille ja ehkäisemään kuluttajiin kohdistuvaa epäasiallista markkinointia (Kuluttajaliitto 2020). Laki koskee täten myös urheiluseuraa, jos se tarjoaa maksullisia palveluita kuluttajille, kuten jäsenmaksuihin liittyviä palveluja ja esimerkiksi järjestää tapahtumia (KKV s.a.).

Keskeistä on laadukas ennaltaehkäisy: seurassa on hyvä olla selkeät toimintalinjat sekä vahvat arvot, jotka näkyvät käytännössä. Lisäksi seuran sisäiset säännöt on oltava kunnossa, valmentajat saavat tasonsa mukaista koulutusta ja viestintä on ajantasaista. (Olympiakomitea 2021.) Ongelmatilanteissa seuroilla on oltava kaikkien seuran sisäisten toimijoiden tiedossa olevat toimintamallit mahdollisten ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi. Ongelmaan tulee tarttua viiveettä ja ensisijaisesti seuran sisällä. Jos ongelma ei ratkea näin, voi tarvittaessa kääntyä myös lajiliiton puoleen.

3.3 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat periaatteita, joiden avulla pyritään varmistamaan, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua liikunta- ja urheilutoimintaan ja kehittyä riippumatta heidän taustastaan, tulotasostaan, sukupuolestaan, etnisyydestään, iästään, uskonnostaan tai muista henkilökohtaisista ominaisuuksistaan (Olympiakomitea 2021). Absoluuttista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa on käytännössä mahdotonta saavuttaa, mutta kaikki siihen tähtäävät toimenpiteet ovat arvokkaita. Liikunta ja urheilu tulisi olla avoimia ja saavutettavissa olevia kaikille.

Suomen Olympiakomitean tiedotteen mukaan liikunnan ja urheilun toimintaympäristö muuttuu tällä hetkellä kovaa vauhtia: ”Suomalaisen yhteiskunnan isot trendit muokkaavat liikunnan pelikenttää ja sitä mukaa toimialan pitää pystyä vastaamaan muutokseen. Digitalisaatio, maahanmuutto ja väestön ikääntyminen esimerkkeinä muutoksista” (Ottela 2024). Väestö on yhä monikulttuurisempaa ja näin se synnyttää uusia huomioitavia tarpeita toiminnan toteuttamiseen. Jyväskylän yliopistossa tehty tutkimus osoittaa, että maahanmuuttajataustaiset opiskelijat pitivät urheilua merkittävänä ja parhaana tukena sosiaalisten verkostojen rakentamisessa sekä Suomeen kotoutumisessa. Tutkimuksessa todetaan, että liikuntaan osallistuminen on erityisen tärkeää silloin, kun maahanmuuttajat voivat jatkaa aikaisemmassa kotimaassaan aloittamaansa mieluisaa harrastusta tai urheilulajia

uudessa kotimaassa. (Eränpalo 2014, 42.) Urheiluseurat voivat siis toimia merkittävänä linkkinä yhteiskuntaan ja ympäristöön sopeutumiseen, etenkin maahanmuutosta puhuessa.

Keskiössä on inklusiivisuus, joka toimintatapana tähtää yhdenvertaisuuteen, syrjimättömyyteen sekä kaikki mukaan ottamiseen ja huomioimiseen (TLL s.a.). Ihmiset nähdään siis yksilöinä, joilla on lähtökohdista riippumatta yhtenäiset mahdollisuudet erilaisiin saavutuksiin. Urheiluseurassa on yhtä monta erilaista liikkujaa kuin harrastajaakin. Urheiluseuran on hyvä huomioida ryhmissään monenlaiset liikkujat. Näin jokainen voi osallistua oman tasonsa ja tavoitteidensa mukaiseen toimintaan. Näiden ryhmien välillä resurssien on jakauduttava suhteessa tasaisesti: ryhmässä on riittävä määrä valmentajia ja ohjaajia, harjoitusmahdollisuudet ovat yhtäläiset ja valmennus on laadukasta, oikeudenmukaista ja innostavaa jokaisessa ryhmässä (Olympiakomitea 2021).

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseen liittyy myös lainsäädäntöä, joka luo pohjaa myös kestäväen kehityksen edistämiseen. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta on astunut voimaan Suomessa vuonna 1987. Sen tarkoituksena on lain ensimmäisen pykälän mukaan estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös ehkäistä syrjintää, joka liittyy sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun. (tasa-arvolaki 609/1986.) Yhdenvertaisuuslaki on luotu edistämään yhdenvertaisuutta, ehkäisemään syrjintää sekä tehostamaan syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Sen mukaan ketään ei saa syrjiä esimerkiksi iän, sukupuolen, etnisen tai kansallisen alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella (yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325). Yhteisössä tulee olla tilaa ilmaista itseään ja puhua vaikeistakin asioista ilman paineita (Olympiakomitea 2021). Toinen teemaan liittyvä ja liikuntakentän toimintaan vaikuttava laki on nuorisolaki (1285/2016): lain tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää heidän aktiivista kansalaisuuttaan ja sosiaalista vahvistumistaan. Lisäksi laki pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja edistämällä yhteisöllisyyttä, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä. Se painottaa terveitä elämäntapoja ja ympäristön sekä elämän kunnioittamista (laki nuorisolaista 1285/2016).

Myös liikuntalain (01.05.2015/390) tavoitteisiin sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen lisäksi muun muassa eri väestöryhmien mahdollisuuksien edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä huippu-urheilun rehellisyyden ja eettisten periaatteiden edistäminen. Tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys ovat kyseisen lain tavoitteiden saavuttamisen lähtökohtina. (Liikuntaneuvosto 2022, 17.) Lisäksi monet muut kansalliset sopimukset kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimus tähtäävät ihmisoikeuksien toteutumiseen. Edellä mainittu sopimus tähtää lasten syrjimättömyyteen,

lasten etujen huomioonottamiseen, lapsen oikeudenmukaiseen elämään ja kehittymiseen sekä hänen näkemyksiensä kunnioittamiseen. (Unicef 1990.)

3.4 Ympäristö ja ilmasto

Suomessa luontoympäristö on ollut merkittävä liikuntapaikka kautta aikojen (Suomen Olympiakomitea 2021). Jyväskylän yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan (N=501) Suomessa ulkoilun rooli näyttää korostuvan lasten fyysisen aktiivisuuden ja motoristen taitojen kehityksessä (Luukkainen ym. 2024, 1204). Luonnossa, joka on avoin kaikille, lapset oppivat liikkueessaan ja leikkiessään arvokkaita liikkumisen taitoja. Vastuullinen toiminta luontoa arvostaen ja ilmastonmuutoksen huomiointi takaavat tuleville sukupolville mahdollisuuden nauttia liikkumisesta hyvinvoivassa ympäristössä. Vastuullisuus ja ympäristön vaaliminen on hyvin ajankohtainen aihe ja trendi, jopa ”kilpailuvaltti” (Hellström & Parkkonen 2022, 14, 41).

Kaikkien, mukaan lukien urheiluseurojen on tunnistettava ja kannettava vastuunsa ympäristön ja luonnon hyvinvoinnista. ”Ympäristöasioista huolehtiminen on osa liikuntajärjestöjen ympäristövastuuta” (Suomen Liikunta ja Urheilu 2011, 12). Urheiluseurojen toiminnassa ympäristöön ja ilmastoon liittyvät lait ja säädökset ovat erityisen tärkeitä, kun kyse on esimerkiksi tapahtumien järjestämisestä, tilojen käytöstä, energiankulutuksesta ja jätehuollosta. Yhteisestä ympäristöstämme tulee pitää huolta, sillä olemme osa luontoa: pyritään luonnon kunnioittamiseen ja löytämään tasapainon omien tekemien ja kestävä kehityksen välillä. (Suomen Olympiakomitea 2021).

Suomen perustuslain (11.6.1999/731) 20 § velvoittaa jokaisen huolehtimaan luonnon ja ympäristön monimuotoisuuden säilyttämisestä sekä kulttuuriperinnön suojelemisesta. Lisäksi julkisen vallan tehtävänä on varmistaa, että kaikilla on oikeus terveelliseen ympäristöön ja mahdollisuus osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Muita keskeisiä lakeja ja säädöksiä, jotka liittyvät urheiluseuran ympäristö- ja ilmastovaikutuksiin ovat muun muassa ympäristönsuojelulaki (27.6.2014/527), jätelaki (17.6.2011/646) ja ilmastolaki (10.6.2022/423). Myös maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) mukaan urheiluseuran tulee noudattaa kyseisen lain vaatimuksia, kuten energiatehokkuus- ja ympäristövaatimuksia, jos urheiluseura on osallisena urheilutilojen rakentamisessa tai hallinnoinnissa. Lisäksi kansainväliset ympäristösitoumukset kuten Agenda 2030 ovat ohjelmia, joihin monet urheilujärjestöt ja -seurat voivat osaltaan sitoutua ja käyttää ohjenuoranaan. Kuten aikaisemmin mainittiin (kts. 2.3), vastuu Agenda2030 -tavoitteiden toteutumisesta on valtiotasolla, mutta ilman yksityisen ja kolmannen sektorin sekä jokaisen yksilön panostuksia työ ei tule onnistumaan. (Roiha ym. 2022, 9, 26.)

Lapset, meidän tulevaisuutemme, oppivat arvokkaita taitoja koulun ja kodin lisäksi mahdollisesti harrastuksistaan. Ihanteellisessa tilanteessa seurassa toimiminen opettaa jäsenilleen ympäristövastuuta arjen käytännöissä. Esimerkillisellä toiminnalla seurassa näytetään, miten ympäristöä

kunnioitetaan ja sen hyvinvointia edistetään (Olympiakomitea 2021). Yhteisö ei roskaa ympäristöä, suosii kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä yhteiskyytejä harjoituksiin ja kisoihin (KEKE-koutsi 2018). Urheiluvaatteiden ja -välineiden kierrätys esimerkiksi järjestämällä kirpputoreja on iso teko ympäristömme hyväksi (Olympiakomitea 2021). Myös kiinnittämällä tietoisesti huomiota vaatteiden ja varusteiden laatuun, voi vähentää turhaa vaate- ja varustehankintaa, sillä tuotteen korkea laatu vaikuttaa monesti sen käyttöikänsä. Jokaisen on myös hyvä suosia vastuullisesti ja eettisesti tuotettuja harjoitusvaatteita ja -välineitä.

Myös ruokavalinnat kuuluvat jokaiseen treenipäivään. ”Ruoka on yksi kolmesta suurimmasta ympäristökuormittajasta asumisen ja autoilun lisäksi. Ruoka aiheuttaa noin 20 prosenttia ihmisen ilmastovaikutuksista ja suurin osa tästä syntyy ruuan alkutuotannosta” (KEKE-koutsi 2018). Seuran ruokahankinnoissa kuten esimerkiksi leiriruokailuissa on hyvä hankkia monipuolista, ravitsevaa ja ympäristöystävällistä ruokaa tarjolle lähellä tuotettuna. Tapahtumissa grillimakkaralle tilalle tarjolle muita vaihtoehtoja ja kioskeihin karkkien lisäksi myös terveellistä purtavaa myyntiin.

Lisäksi tapahtumien järjestäminen kuuluu monen urheiluseuran toimintaan. Tapahtumien, kuten esimerkiksi otteluiden tai näyttösten suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon vastuullisuus (Suomen Olympiakomitea 2021). Tehdään fiksuja valintoja ja ratkaisuja logistiikan puolella esimerkiksi vähentämällä jätettä minimoimalla pakkausten ja materiaalien määrää, järjestämällä ympäristöystävällisiä kulkutapoja kuten yhteiskyytejä ja rakentamalla pyöräparkkeja. Vaikka kyse olisi vain esimerkiksi paikallisturnauksesta, pientenkin valintojen vaikutukset ovat urheilutapahtumissa moninkertaisia. (KEKE-koutsi 2018.)

Urheiluseuralla on iso rooli näiden asioiden näkyväksi tuomisessa, joka voi johtaa merkittäviin tuloksiin. Toiminnassaan ympäristön ja ilmaston huomioiva seura rakentaa samalla näkyvää imagoa, joka voi vaikuttaa esimerkiksi lasten vanhempien päätökseen missä lapsi lähtee harrastamaan liikuntaa. Monet lajiliitot tukevat seurojen vastuullisuustoimia luomalla erilaisia työkaluja, jotka auttavat vastuullisuustyössä. Esimerkiksi Suomen Voimisteluliitto, Liiga, Hiihtoliitto, Nyrkkeilyliitto sekä Palloliitto ovat luoneet ympäristöohjelmat jäsensurojensa tueksi.

Ympäristöystävällisiä toimintamalleja ja vinkkejä kestäväan kehitykseen löytyy myös Olympiakomitean KEKE-koutsi-sivustolta: runsaasti käytännön neuvoja ja materiaalia seurojen tueksi muun muassa koskien liikkumista, varusteita, roskia, ruokailua ja tapahtumia sekä hallintoa, olosuhteita ja myös viestintää (Olympiakomitea s.a.). Vaikka monen seuran toiminnassa ympäristö vastuullisuus ei vielä näy vahvasti, vanhemmat olisivat valmiita pienille ja isommillekin kestäväan kehityksen valinnoille” (KEKE-koutsi 2018). Yhdessä, kaikkien seuratoimijoiden työpanoksella seura voi pystyä merkityksellisiin tekoihin.

3.5 Antidoping

Rikosoikeudelliset säännökset koskevat myös urheiluseurojen toimintaa ja sen toimijoita: kaikkien urheiluseurojen on noudatettava antidopingmääräyksiä ja edistettävä puhdasta urheilua (Suomen Olympiakomitea 2021). Rikoslain (39/1898) mukaan dopingaineena pidetään synteettisiä anabolisia steroideja ja niiden johdannaisia, testosteronia ja sen johdannaisia sekä kasvuhormonia. Lisäksi niihin lukeutuvat kemialliset aineet, jotka lisäävät testosteronin, sen johdannaisten tai kasvuhormonin tuotantoa ihmiskehossa. (SUEK s.a. d.) Tämä luettelo on merkittävästi suppeampi kuin urheilussa kiellettyjen aineiden lista, koska rikoslain dopingrikoksia koskevien säännösten tarkoituksena on suojella dopingaineiden väärinkäytön aiheuttamilta terveysriskeiltä. Rikoslaisissa mainitaan siksi vain aineet, joihin liittyy todistettu lääketieteellinen riski. Erityistä huomiota on kiinnitetty alaikäisten suojelemiseen.

Suomessa antidopingtoiminta rakentuu maailmanlaajuisista säännöstoistä, joita jokaisen urheilijan ja urheilun parissa toimivan on noudatettava. Maailman antidopingsäännöstö mahdollistaa reilun ja tehokkaan antidopingtoiminnan toteuttamisen kaikkialla maailmanlaajuisesti. Sen tavoitteena on yhdenmukaistaa antidopinglinjaukset, säännöt ja sääntely urheilujärjestöjen ja viranomaisten toiminnassa, edistäen näin antidopingtoimintaa. Säännösten käytännön toteutuksen päämääränä on varmistaa, että kaikilla urheilijoilla on lajista, kansallisuudesta tai testausmaasta riippumatta samat antidopingmenettelyt ja -suojelut, jotta he voivat kilpailla turvallisesti ja rehellisesti. Säännösten noudattamiseen sitoutuneita urheilijoita voidaan testata missä ja milloin tahansa (SUEK s.a. a.)

Dopingin torjumiseksi on olemassa SUEK:n KAMU-lääkehaku, josta voi tarkistaa määritelläkö jokin lääkevalmiste kielletyksi aineeksi tai menetelmäksi urheilussa. Kyseinen lääkehaku on nykyaikainen ja helposti käytettävä, ja se on saatavilla sekä mobiilisovelluksena että verkkosivustona. On aina loppujen lopuksi urheilijan omalla vastuulla, mitä hänen elimistöstään löytyy mahdollisen dopingtestin tulosten perusteella. (SUEK s.a. b.) Markkinoita ovat vallanneet myös lisäravinteet, jotka ovat osa monen urheilijan ruokavaliota. Myös niiden käyttöön on syytä kiinnittää huomiota, sillä ravintolisät voivat pahimmassa tapauksessa sisältää kiellettyjä aineita. SUEK nostaa nettisivuillaan esille, että myös lisäravinteet ovat aiheuttaneet dopingrikkomuksia. (SUEK s.a. c.)

Ennaltaehkäisyn näkökulmasta valmentajien kouluttaminen sekä urheilijoiden tietämyksen lisääminen on tärkeää. "Puhtaasti paras" -verkkokoulutus tarjoaa urheilijoille, heidän tukihenkilöilleen ja muille urheilutoimijoille mahdollisuuden oppia ja varmistaa tietonsa antidopingasioista. Koulutus kattaa antidopingiin liittyvät tärkeät aihealueet: Antidopingsäännöt, dopingrikkomukset, dopingin seuraukset, kielletyt aineet ja menetelmät, erivapaudet, ravintolisät, dopingvalvonta sekä puhtaan urheilun periaatteet ja arvot. Koulutuksen sisältö pohjautuu maailman antidopingsäännöstöön, joka astui voimaan 1.1.2021. Tietämättömyys ei saa olla dopingrikkomuksen perustelu tai syy. (SUEK s.a. e.)

4 Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Viipurin Reippaalle vastuullisuusohjelma, joka ohjaa seuraa kohti vastuullisempaa seuratoimintaa. Viipurin Reipas on Lahdessa toimiva urheiluseura, joka tarjoaa niin kilpa- kuin harrastevoimistelua. Seuraavissa kappaleissa käsitellään opinnäytetyön laatimisen perustaa eli mitä tekijöitä vastuullisuusohjelman tekemisen taustalla on. Esittelen myös toimeksiantajan ja sen organisaatorakenteen, kohderyhmät ja sidosryhmäanalyysin sekä strategian. Näiden jälkeen tuon esille työn suunnitelman eli prosessikuvauksen, vastuullisuusohjelman laatimismenetelmät sekä tarkastelen muita aiemmin luotuja vastuullisuusohjelmia. Lisäksi syvennytään myös yhteen aineistonhankintamenetelmään arvioiden sen reliabiliteettia ja validiteettia. Lopuksi tuon esille vastuullisuusohjelman laadullisia kriteerejä, joiden avulla voidaan arvioida muun muassa ohjelman hyödyllisyyttä seuran käytännön toiminnassa.

4.1 Opinnäytetyön laatimisen perusta

Vastuullisuus on hyvin ajankohtainen aihe, joka vaikuttaa myös etenevässä määrin kuluttajien ostopäätöksiin. Ihmiset pitävät tärkeänä, että tuote tai palvelu on tuotettu vastuullisesti. (Kilpailija- ja kuluttajavirasto 2022.) Tutkimuksen mukaan jopa kolme neljäsosaa suomalaisista on valmiita maksamaan lisää tuotteesta tai palvelusta, joka on tuotettu vastuullisesti (Miltton Group 2017, 4–8; Doldoli-Yasa 2019, 14). Yhä enemmän vastuullisuus alkaa näkyä myös yritysten, yhdistysten ja organisaatioiden toimintastrategioissa, joka on todella tärkeää yhteiskunnassa ja maailmassa, jossa elämme tällä hetkellä. Pelkkä lakien ja säädösten noudattaminen ei siis enää riitä, vaan yrityksiltä odotetaan myös vastuullisuustavoitteita ja -tuloksia, jotka on integroitu osaksi liiketoimintaa. (Henkilöstöpalveluyritysten Liitto 2020.) Elinkeinoelämän Keskusliitto kertoo vastuullisesti toimivan yrityksen olevan elinvoimainen nyt ja tulevaisuudessa sekä rakentaa hyvää yhteiskuntaamme (Elinkeinoelämän keskusliitto s.a.).

Ilmiö koskettaa myös urheiluseuroja: seuran toiminta vastuullisuuden näkökulmasta voi vaikuttaa esimerkiksi vanhempien valintaan lapsen urheilulajia tai -seuraa valittaessa. Lisäksi urheiluseuran ulospäin näkyvä vastuullinen toiminta tuo seuralle positiivista näkyvyyttä ja mainetta. Suomen Voimisteluliitto on linjannut yhteisen strategisen tavoitteen, jonka mukaan vuoteen 2024 loppuun mennessä kaikilla Suomen voimisteluseuroilla on oltava vastuullisuusohjelma tehtynä (Suomen Voimisteluliitto s.a. d). Viipurin Reippaan toiminnanjohtaja Kea Kovalainen nosti asian esille keväällä 2023 hallituksen kokouksessa, ja vastuullisuusohjelma hyväksyttiin tehtäväksi opinnäytetyönä liiton määrittämä aikataulu mukaan huomioiden. Voimisteluliiton vastuullisuusohjelmiin liittyvän linjauksen lisäksi vastuullisuusohjelman tekeminen oli ajankohtaisestikin tärkeää. Viipurin Reippaan arvoihin lukeutuvat jatkuva kehittyminen sekä laadukas toiminta, johon lukeutuu vastuullinen hallitus, joten työn tekeminen on myös hyvin arvopohjaista seuralle. Toimeksiantajan toiveena oli saada seuran käyttöön oma, Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön

vastuullisuusohjelmaa mukaileva vastuullisuusohjelma, joka on koottu visuaaliseen muotoon, joka on helposti hahmotettava.

Vastuullisuusohjelman muodostumista ohjasivat Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma vuosille 2020–2024 sekä Suomen Voimisteluliiton laatima toteuttamismalli, johon kuuluvat voimistelun eettiset periaatteet, voimistelun vastuullisuusohjelma sekä tämän tekemiseen kehitetty työkalu ”vastuullisuusaskeleet” sisältäen muun muassa vastuullisuuden tarkistuslistan. Olympiakomitean jäsenjärjestöjen kanssa yhteistyössä luotu urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma on tukenut alan toimijoita kokonaisuuden jäsentämisessä (Roiha ym. 2022, 47). Suomen Voimisteluliiton toteuttamismalli kulminoituu vahvasti Suomen Olympiakomitean urheiluyhteisön yhteisestä vastuullisuusohjelmasta, joten nämä linkittyvät tiiviisti toisiinsa (Suomen Voimisteluliitto, s.a. a).

Seuran vastuullisuusohjelma rajautuu ja teemoittuu viiden ”Reilu peli” -urheiluyhteisön eettisen periaatteen mukaan, jotka ovat hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping (Olympiakomitea 2020). Jatkossa näihin viiteen teemaan viitataan termillä ”Reilu peli -teemat”. Työn rajaaminen edellä mainittuihin eettisiin periaatteisiin määräytyi seuran toiveesta, sillä Viipurin Reipas haluaa työn myötäilevän liiton linjauksia ja Suomen Olympiakomitean muodostamaa urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaa (Kovalainen 28.3.2024). Opinnäytetyön tavoitteeseen päästään muodostamalla konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit kohti vastuullisempaa seuratoimintaa, jotka ovat viiteen edellä mainittuihin teemoihin lukeutuvia toimintatapoja. Työkalujen ja toimintamallien muodostumista ohjaavat Suomen Voimisteluliiton vastuullisuusaskeleet ja sen sisältämät tarkistuslistat, jotka ovat laadittu seurojen vastuullisuustyön tueksi (Suomen Voimisteluliitto s.a. b.).

Vastuullisuusohjelman luominen vastuullisuusaskeleilla ei ole kaikille seuroille täysin sama, vaan se määräytyy voimisteluseuran luonteen mukaan eli millaista toimintaa seura tuottaa. Tasoja on kolme: perustaso, tähtitaso ja pro-taso (Suomen Voimisteluliitto, s.a. b.). Viipurin Reipas tähtää seuran toiminnanjohtajan mukaan tähtitasoon, sillä keskisuuren seuran toiminnassa näkyy harrastetoiminnan lisäksi myös vahvasti kilpatoiminta. Näin ollen edellä mainituissa Voimisteluliiton vastuullisuusaskeleissa seura tavoittelee Tähtitaso-tarkistuslistaa. Kyseinen tarkistuslista toimii vastuullisuusohjelman toteutumisen yhtenä mittarina (Liite 5).

Seura on saavuttanut keväällä 2023 Tähtiseura-tunnustuksen Olympiakomitean, alueen aluejärjestön eli Päijät-Hämeen Liikunnan ja Urheilun sekä Suomen Voimisteluliiton myöntämänä (Kovalainen 28.3.2024). Seuran Tähtiseura-ohjelma auditoidaan kolmen vuoden välein (Suomen Voimisteluliitto s.a. e). Auditoinnilla tarkoitetaan ulkopuolisen tekemää puolueetonta ja järjestelmällistä arviointia siitä, täyttääkö organisaatio tietyt vaatimukset (Heikkilä 2003). Viipurin Reippaalla seuraava auditointi on keväällä 2026, joka edellyttää nykyään käytössä olevan vastuullisuusohjelman

olemassaoloa (Kovalainen 28.3.2024). Näin ollen vastuullisuusohjelman tekeminen on välttämättöntä. Tähtimerkki on osoitus seuran toiminnan laadukkuudesta ja vastuullisuudesta (Olympiakomitea 23.5.2024, 1:39-1:45 min; Suomen Voimisteluliitto s.a. e).

Vastuullisuusohjelma saa Suomen Voimisteluliiton mukaan olla seuransa näköinen, mutta liiton materiaaleja ja vastuullisuusaskeleita on suotavaa käyttää työssä apuna (Suomen Voimisteluliitto s.a. b.). Viipurin Reippaan hallituksen mukaan seuran vastuullisuusohjelmaan on hyvä ottaa mukaan kaikki viisi teemaa Reilu Peli – periaatteista (Kovalainen 28.3.2024). Teemat eivät toimeksi-antajan mukaan tarvitse olla laajuudeltaan samankokoisia eli eroavat hieman painotuksellaan. Vastuullisuusohjelma tulee sisältämään tavoitteita, alatavoitteita ja toimenpiteitä, jotka ovat juuri Viipurin Reippaalle merkittävimpiä, hyödyllisimpiä ja tärkeimpiä vastuullisuuden edistämiseksi.

Vastuullisuusohjelmalle asetettiin sopiva aikajänne vuosikellolla havainnollistettuna, jossa on määritelty tavoiteisiin tähtäävät toimenpiteet ja niille realistiset ajankohdat. ”Nykyisin vastuullisuutta ei voida enää käsitellä irrallisena toimintona, vaan se on nähtävä strategisena osana yhtiön toimintaa ja keinona kilpailuedun saavuttamiseen.” (Sonninen 2021). Vastuullisuusohjelman tekemisessä onkin hyvin tärkeää, että ohjelmaan kuuluvat toimenpiteet ja tavoitteet ovat saavutettavissa sekä niille on asetettu mahdollisesti aikataulu sekä vastuuhenkilö, joka vastaa ohjelman toimeenpanemisesta. Vastuullisuusohjelmalle on laadittu päämäärät, jotka viittaavat tavoitteita laajempaan, pitkän aikavälin pyrkimykseen tai lopputulokseen, johon työllä pyritään. Se on ikään kuin ”suuri kuva” tai yleinen suunta, jota tavoitellaan seurassa.

Vastuullisuusohjelman tekemisen keskeisimmiksi päämääriksi nousivat kolme seuraavaa:

1. Vastuullinen urheiluseuratoiminta
2. Vastuullisuuden näkyväksi tekeminen urheiluseuran toiminnassa
3. Saavuttaa positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan

Ohjelmassa kaiken keskiössä on se, että seuran toiminta on vastuullista, kuten urheiluseuran toiminnan pitääkin olla. Vastuullisuusohjelma tähtää myös siihen, että seurassa voidaan hyvin, jäsenet kokevat tasavertaisuutta sekä siihen, että seuran toimijoilla on mahdollisuus vaikuttaa. Nämä kulminoituvat vastuulliseen urheiluseuratoimintaan, jolla pyritään myös saavuttamaan positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Viipurin Reippaassa tehdään jo paljon vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä, joten seuran toiminnanjohtajan mukaan yhtenä vastuullisuusohjelman keskeisenä päämääränä on myös vastuullisuustyön näkyväksi tekeminen seurassa.

Työn toteuttaminen ei vaadi suuria rahallisia resursseja. Seura vastaa kuluista, joita mahdollisesti syntyy vastuullisuusohjelman jalkautuessa käyttöön. Seuran toiminnanjohtaja on nimitetty seuran hallituksen kokouksessa vastaamaan vastuullisuusasioista ja on näin ollen vastuussa

vastuullisuusohjelman valmistumisen jälkeen jalkautumisen toteutumisesta, seurannasta ja arvioinnista. Seuraavissa kappaleissa esitellään toimeksiantaja, kuvataan seuran organisaatorakennetta ja kohderyhmiä sekä avaamaan Viipurin Reippaan strategiaa ja sen sisäistä arvopolitiikkaa.

4.2 Toimeksiantajan esittely

Seuran historia ulottuu 1890-luvulle, kun Viipuriin perustettiin voimisteluun keskittyvä urheiluseura. Pian seurassa harjoiteltiin voimistelun lisäksi muun muassa jalkapalloa, jääpalloa, hiihtoa, yleisurheilua, luistelua, painia, pyöräilyä, soutua, curlingia, visapallonheittoa, hirrensyöksyä ja jäähockeyä. Viipurin Reippaasta kasvoi maamme ensimmäisiä voimistelun ja urheilun suurseuroja, jonka lajeihin kuului niin kesä- kuin talvilajeja. (Taulo 2016, 7.)

1944-luvulla Viipurin Reipas siirtyi sodassa menetetyltä Viipurin alueelta kokonaan jo tuttuun kotikaupunkiinsa Lahteen, mutta ei antanut sodan koettelemusten estää uuden toimintavaiheen käynnistymistä. Seuran jäsenmäärä kasvoi ja tulevaisuus näytti lupaavalta. Vuonna 1962 Reipas jakautui kahteen itsenäiseen osaan, Viipurin Reippaaseen ja Lahden Reippaaseen. Jakaantumisen saatossa voimistelusta tuli jälleen Viipurin Reippaan päälaji. (Taulo 2016,13,18.)

Nykypäivänä Voimisteluseura Viipurin Reipas on yksi suurimmista Lahden alueella toimivista urheiluseuroista, jonka toiminnan tarkoituksena on edistää liikuntaharrastamista tarjoamalla lapsille ja aikuisille harrastuksen voimistelun parissa. Viipurin Reippaan toiminta painottuu harrastevoimisteluun, vaikka seurassa on myös vahvaa toimintaa kilpavoimistelun puolella, niin telinevoimistelussa kuin TeamGymissä. Viime vuosin (2022–2024) kilpavoimistelijoiden osuus seuran jäsenistä on noin 15 prosenttia. Yhteensä seurassa harrastaa ja harjoittelee kaudella 2024–2025 noin 600 lasta ja aikuista vauvasta senioreihin. Voimistelijat harjoittelevat Mustakallion tunnelin väestönsuojassa, liikuntakeskus Pajulahdessa sekä Vierumäen urheiluopistonvolttiareenalla, josta löytyy huipputaso puitteet harjoitteluun. (Kovalainen 22.8.2024.) Viipurin Reipas tarjoaa työpaikan kolmelle kokopäiväiselle sekä 32:lle tuntitöitä tekeväälle olevalle valmentajalle (Kovalainen 18.09.2024).

4.2.1 Viipurin Reippaan organisaatorakenne

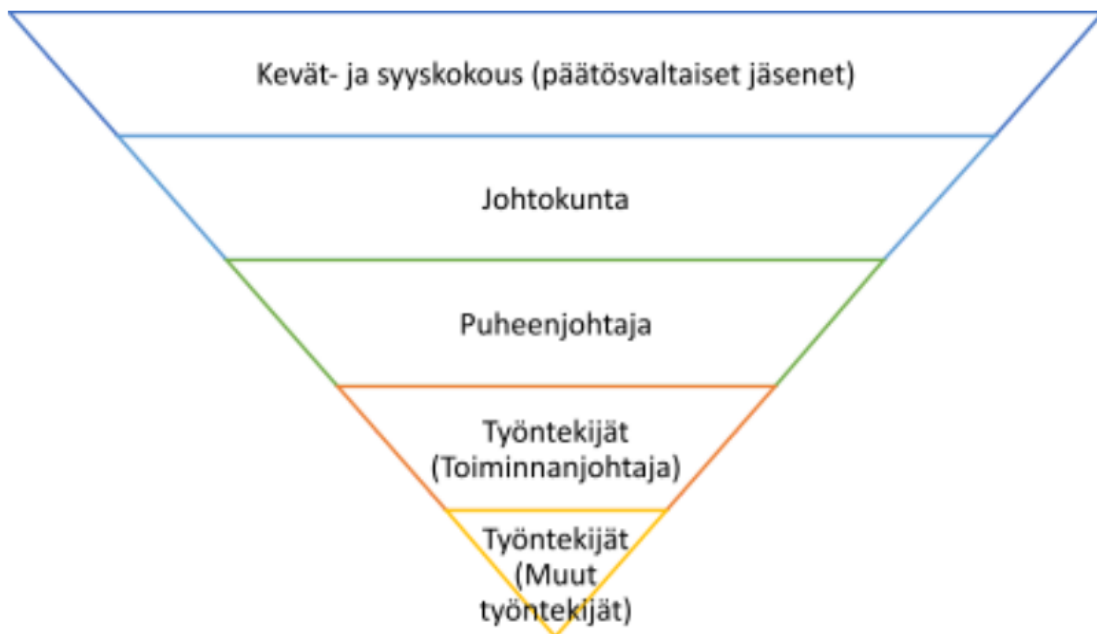
Viipurin Reippaan toiminnassa keskeisessä asemassa on toiminnanjohtaja, joka vastaa päivittäisjohtamisesta, operatiivisesta johtamisesta ja hyvän hallintotavan toteutumisesta. Toiminnanjohtaja toimii johtokunnan alaisuudessa ja hänen esimiehenään toimii johtokunnan puheenjohtaja. Toiminnanjohtaja taas toimii seuran työntekijöiden, valmentajien ja vapaaehtoisten esihenkilönä. Viipurin Reippaan johtokunta eli hallitus valitaan sääntömääräisessä vuosikokouksessa kesällä, johon jokaisella seuran jäsenellä on vapaa pääsy. (Viipurin Reipas ry 2024.)

Kevätkauden lopulla pidettävässä vuosikokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat sekä jäsenaloitteet muissa järjestöissä ja yhteisöissä. Näiden lisäksi kokouksessa vahvistetaan liittymis-

jäsen- ja kannatusmaksujen suuruus sekä vahvistetaan toimintasuunnitelma, talousarvio ja tilintarkastajat. Kokouksessa myös nimitetään seuran puheenjohtaja kaksivuotiselle toimikaudelle sekä hallituksen jäsenet ja varajäsenet (6+3). Seuran toinen vuosittain pidettävä kokous, syyskokous päättää hallituksen laatiman vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen vahvistamisesta sekä vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille vastuuvollisille. Nämä kaksi edellä mainittua vuosittaista kokousta ovat seuran ylin päättävä elin, johon jokaisella jäsenellä on mahdollisuus tuoda asioita käsiteltäväksi. (Viipurin Reipas ry 2024; Viipurin Reipas ry 2020.)

Näiden lisäksi seuran asioita hoidetaan, kehitetään ja päätetään hallituksen kokouksissa, joita pidetään kuukausittain. Hallituksen kokousten pöytäkirjat eivät ole julkisia, mutta jokaisella seuran jäsenellä on oikeus nähdä pöytäkirjan ote siitä pykälästä, jossa käsitellään häntä koskevaa asiaa. Seuran toimintakäsikirja on julkinen ja sen voi ladata seuran nettisivuilta. Toimintakäsikirjasta löytyy edellä mainittujen tietojen lisäksi kaikki muukin, koko seuratoimintaan liittyvä oleellinen tieto organisaatorakenteesta seuran talouteen. (Viipurin Reipas ry 2024.) Alla kuvalla havainnollistettuna Viipurin Reippaan organisaatorakenne, joka kuvaa hyvin seuran hallinnollista rakennetta hierarkian tyyliä (Kuva 3).

Organisaatorakenne

Kuva 3. Viipurin Reippaan organisaatorakenne (Viipurin Reipas ry 2024)

4.2.2 Kohderyhmät ja sidosryhmäanalyysi

Tämän työn tuotoksena oleva vastuullisuusohjelma ja sen mukaan toimiminen koskettaa kauttaaltaan Viipurin Reippaan organisaatiota. Kaikki seuran toimijat ovat tämän työn kohderyhmää ja samalla vastuussa omalta osaltaan tuotoksen onnistuneeseen toimeenpanoon. Toimijoita ovat muun

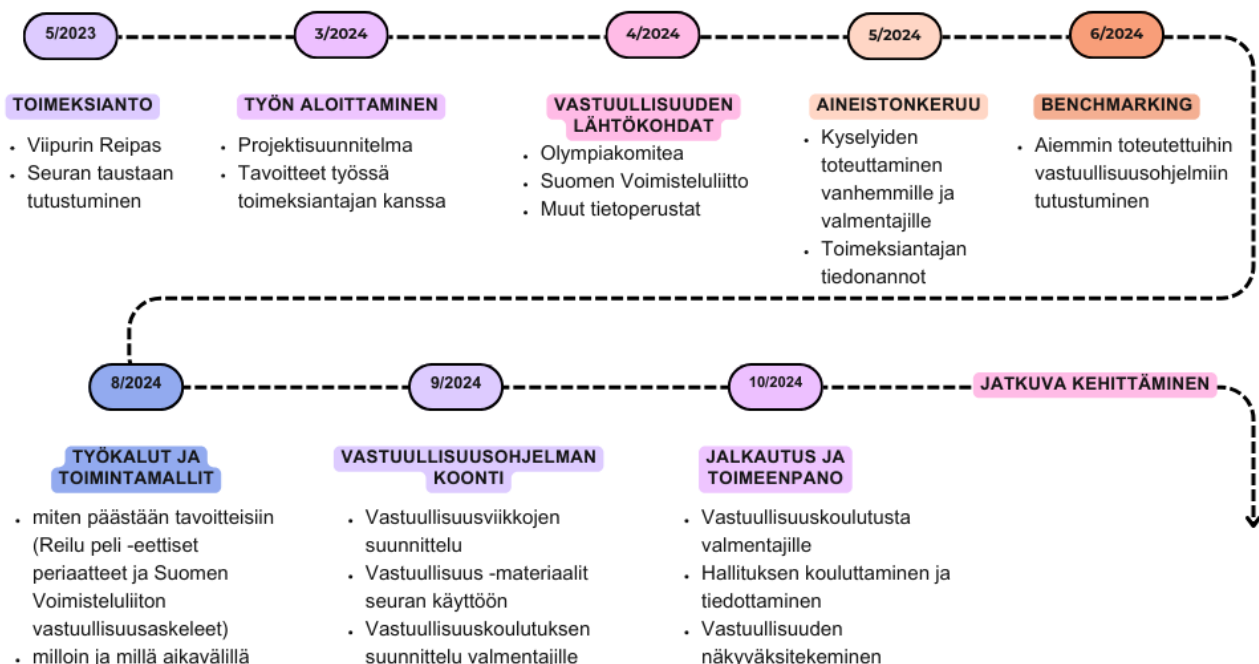

innostaen liikkumaan. Pyrkimyksenä on pitää kaikki jäsenet, lapset ja aikuiset innostuneina voimisteluun, jotta harrastus olisi jatkuvaa, osa elämää, ja se tukisi heidän fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Vaikka kyseessä on vanha ja perinteikäs urheiluseura, jatkuva kehittyminen kuuluu seuran arvoihin. Ohjaajien, valmentajien ja seuratyöntekijöiden kouluttaminen, seuratoiminnan jatkuva kasvattaminen ja kehittäminen sekä voimistelijoiden kehittymisen mahdollistaminen ovat toimenpiteitä jatkuvan kehittämisen eteen. (Viipurin Reipas ry 2024.) Viipurin Reippaan visiona on olla nykyaikainen ja ajan hermoilla pysyvä, näkyvä ja vetovoimainen urheiluseura. Seuran toiminnan tarkoituksena on toimia lasten ja aikuisten liikkumisen edistäjänä tarjoamalla monipuolista ja laadukasta harrastustoimintaa voimistelun parissa. Toiminta on voittoa tavoittelematonta, kuten urheiluseuralle on ominaista, ja harrastaminen on sopuhintaista. (Viipurin Reipas ry 2024.)

4.3 Opinnäytetyön prosessikuvaus

Opinnäytetyön toimeksianto on annettu toukokuussa 2023, mutta varsinainen työ on aloitettu keväällä 2024 opinnäytetyön tekijän omien resurssien ja siihen liittyvien tekijöiden takia. Työssä lähdettiin liikkeelle projektisuunnitelmalla sekä muotoilemalla tavoitteet työn tekemiselle toimeksiantajan kanssa. Vastuullisuuden lähtökohtien määrittelyn, aineistonkeruun ja benchmarkkauksen eli muihin vastuullisuusohjelmiin tutustumisen jälkeen työn tekeminen jatkui kesän jälkeen elokuussa. Alla havainnollistettu prosessikuvaus aikajanana (Kuva 5).

PROSESSIKUVAUS

Kuva 5. Opinnäytetyön prosessikuvaus

4.3.1 Vastuullisuusohjelman laatimismenetelmät

Opinnäytetyössä pyrittiin löytämään ymmärrys vastuullisesta seuratoiminnasta, jonka pohjalta vastuullisuusohjelma tehdään. Työn taustalla vaikuttivat opinnäytetyön tutkimuskysymykset, jotka on muodostettu yhdessä seuran toiminnanjohtajan kanssa huomioiden vastuullisuusohjelman päämäärät (kts. 4.1). Seuraaviin alla oleviin tutkimuskysymyksiin pyrittiin vastaamaan edellä mainituilla menetelmillä:

1. Mikä on Viipurin Reippaan nykytila vastuullisuuden näkökulmasta?
2. Mitkä ovat Viipurin Reippaan keskeisimmät tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit vastuullisuusohjelmassa myötäillen Olympiakomitean ja Suomen Voimisteluliiton linjauksia ja materiaaleja?

Tarvittavan tiedon keräämiseen käytettiin aineistokeruumenetelmiä: kyselyitä ja tiedonantaja sekä haastattelut seuran toiminnanjohtajalta ja hänen kauttansa myös seuran hallitukselta. Molemmat menetelmät ovat sekä määrällisiä eli kvantitatiivisia että laadullisia eli kvalitatiivisia. Määrällinen tutkimusmenetelmä tuottaa numeerista tietoa, kun halutaan selvittää esimerkiksi, kuinka paljon tai missä määrin jotain tapahtuu (Vilkka & Airaksinen 2003, 58). Laadullisessa tutkimusmenetelmässä puolestaan tiedonkerääminen tapahtuu lomake- tai teemahaastatteluiden kautta tavoitellen kokonaisvaltaista ymmärrystä ihmisten toiminnasta, haluista ja käsityksistä sekä löytää puuttuvaa faktatietoa (Vilkka & Airaksinen 2003, 57, 63). Menetelmistä keskeisimpiä ovat kyselyt, jotka toteutettiin seuran vanhemmille sekä valmentajille. Myös muiden vastuullisuusohjelmien tutkiminen eli benchmarkkaus toimii yhtenä vastuullisuusohjelman menetelmänä.

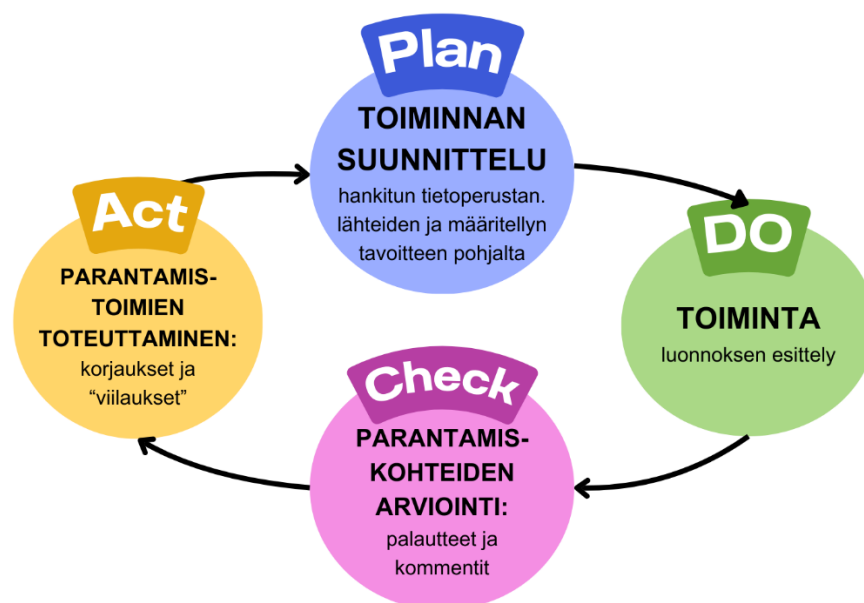
Vastuullisuusohjelman rakentumisen aikana pyrittiin osallistamaan seuran toimijoita, jotta vastuullisuusohjelmasta tulisi seuran näköinen ja se vastasi seuran tarpeita. Lisäksi näin vastuullisuusohjelman jalkauttaminen ja sen noudattaminen on tehokkaampaa, koska seuran toimijat ovat olleet alusta asti mukana vastuullisuustyössä (Vilkka 2021, Toiminnallinen opinnäytetyö). Osallistaminen tapahtui koulutuksilla osallistavine tehtävineen sekä Webropol-kyselyillä. Kyselyitä tehtiin kaksi, vanhemmille ja valmentajille. Seuran kaikista toimijoista valikoitui nämä kaksi kohderyhmää, sillä heidän näkökulmansa eroavat ja soveltuvat toiminnanjohtajan mukaan parhaiten vastaamaan seuran vastuullisuuteen liittyviin kysymyksiin (Kovalainen 5.4.2024).

Seuran nykytilaa vastuullisuuden näkökulmasta mitattiin kyselyiden sekä Suomen Olympiakomitean Tähtitaso-tarkistuslistan avulla (Liite 5). Näitä tietoja peilattiin ja verrattiin työn tietoperustaan, jonka kautta määritettiin työkalut ja ratkaisut: miten pääsemme tavoitteisiimme ja missä ajassa, eli vastaamme toiseen tutkimuskysymykseen. Materiaalia ja suuntaa antoivat Suomen Voimisteluliiton materiaalit vastuullisuudesta ja vastuullisuusohjelman tekemisestä, joissa näkyi vahvasti Suomen

Olympiakomitean sekä YK:n kestävän kehityksen linjaamia tavoitteita ja ohjeistuksia vastuullisuuden liittyen.

Lisäksi vastuullisuusohjelman muodostumista ohjasi tämän opinnäytetyön kerätty tietoperusta. Ratkaisuiden löytämiseen ja vastuullisuusohjelman rakentamiseen käytettiin TQM-ajattelua sekä PDCA-menetelmää, jotka pohjautuvat jatkuvaan kehittämiseen. Japanilainen Total Quality Management (TQM) -ajattelu, joka on yksinkertaisuudessaan keskinäistä yhteistyötä organisaatiossa ja siihen liittyvissä liiketoimintaprosesseissa (Dale, Van der Wiele & Van Iwaarden 1999, 4). Kyseisen ajattelumallin yhtenä tavoitteena on tuottaa tuotteita ja palveluita, jotka ovat asiakkaiden tarpeiden ja odotusten mukaisia (Stähle 1993). Malli perustuu kokonaisvaltaiseen laadunhallinnan filosofiaan/malliin, jonka keskeisiä elementtejä ovat asiakaslähtöisyys, henkilöstön osallistaminen, tiimityö ja jatkuva kehittäminen (Vuorinen & Huikkola 2023, 80). Näistä viimeisin elementti liittyy läheisesti mainittuun PDCA-malliin (plan-do-check-action), joka koostuu neljästä toiminnallisuudesta muodostaen kehän: toiminnan suunnittelu, toiminta, parantamiskohteiden arviointi sekä parantamistoimien toteuttaminen. Tämä nelivaiheinen kehityssykli tunnetaan myös nimellä Demingin laatuympyrä. (Isniah, Purba & Dedora 2020, 73.)

PDCA-mallia hyödynnettiin, kun vastuullisuusohjelman luonnoksia ja pienempiä elementtejä esitettiin seuran johtoportaalte prosessin aikana. Arviointi tapahtui kriittisesti seuratoiminnan hallinnon näkökulmasta. Tämän jälkeen luonnoksia ja elementtejä paranneltiin kehitysideoiden ja kommenttien pohjalta. Kyseinen toimintasykli toistettiin aina uudelleen, kunnes lopputulos oli toivottu. Alla oleva kuva (Kuva 6) havainnollistaa kyseistä mallia ja sen toimintaideaa vastuullisuusohjelman laatimisen työkaluna. TQM-ajattelu nousi esille muun muassa valmentajille ja vanhemmille tehtyjen kyselyiden, vastuullisuuspaneelin (Liite 4) sekä valmentajien vastuullisuustyöpajan kautta.

Kuva 6: PDCA-mallin kulku ja hyödyntäminen työssä (mukaillen Sokovic, Pavletic & Pipan 2010)

4.3.2 Benchmarking - aiemmin luotuja vastuullisuusohjelmia

Vaikka vastuullisuusohjelma tehdään oman organisaation näköiseksi sekä omiin tarpeisiin ja tavoitteisiin sopivaksi, työhön voi ottaa näkökulmaa myös muiden voimisteluseurojen vastuullisuusohjelmista. Suomen Voimisteluliitto on listannut muutamia laadukkaita valmiita voimisteluseurojen vastuullisuusohjelmia nettisivuilleen, joissa nousee myös samat viisi Reilu peli -periaatetta esiin (Suomen Voimisteluliitto, s.a. b.). Tällaista vertaisarviointia, jossa omaa toimintaa verrataan ja mitataan toisten toimintaan, kutsutaan benchmarkingiksi. Sen tavoitteena on tunnistaa parhaat käytännöt, jotka organisaatio voi ottaa käyttöön parantaakseen omaa toimintaa. (Lankford 2002, 2.)

Muun muassa Rauman Naisvoimistelijat, Oulun Voimisteluseura, Oulun Pyrintö, Pyrkivä Gymnastics ja Lappeenrannan Naisvoimistelijat ovat julkaisseet nettisivuilleen toimenpiteitään kohti vastuullisempaa urheiluseuratoimintaa. Näissä seuroissa toimenpiteet lukeutuvat ja rajautuvat Reilu peli -teemoihin, joita on avattu luvussa 3. Näistä viimeisin on monelle seuralle hieman vieras aihealue ja siitä syystä näyttäytyy pienempänä vastuullisuusohjelmassa. Tämä voi johtua siitä, että lapsivaltaisessa harrastevoimisteluun painottuvassa urheiluseurassa antidoping ei ole niin ajankohtainen tai koskettava asia verraten esimerkiksi suureen kilpavoimisteluseuraan, jossa kilpaileminen on enemmän keskiössä. Aihe on kuitenkin kaikkia koskettava ja tärkeä, joten se on hyvä sisällyttää sopivassa määrin seuran omaan vastuullisuusohjelmaan eikä unohtaa kokonaan.

Voimisteluseurojen vastuullisuusohjelmissa nousee esille aikaan sidottuja tavoitteita kohti vastuullisempaa seuratoimintaa. Esimerkiksi Keminmaan Naisvoimistelijat ovat kirjanneet nettisivuilleen Suomen Voimisteluliiton vastuullisuusaskelien pohjalta toteutuneet askeleet sekä suunnitelman tulevista askeleista aikataulun kera (Keminmaan Naisvoimistelijat s.a.). Kyseisen seuran nettisivuilla on selkeästi esitelty aihetta ja sen perustaa, joka on tärkeää vastuullisuuden näkyväksi tekemisessä. Tampereen Sisu on puolestaan tehnyt visuaalisen kartan, josta nousee esille selkeästi arvolutausten pohjalta, miten seura toimii nyt ja tulevaisuudessa vastuullisesti niin ympäristö vastuun, sosiaalisen vastuun kuin hyvän hallinnon näkökulmasta. Lisäksi heillä on saman kartan yhteyteen upotettu faktatietoa heidän seurastansa, jolla on jo pitkät perinteet, paljon saavutuksia kilpailuista kuin itse seuratoiminnassakin (Tampereen Sisu s.a.). Vastuullisuustekojen lomassa tuodaan esille siis omaa imagoa ja kirkastetaan brändiä, mikä saa seuran näyttämään vakaalta ja laadukkaalta seuralta. Urheiluseuran on hyvä tuoda nettisivuillaan esille juuri tämänkaltaista informaatiota, koska sillä voi olla positiivisia vaikutuksia muun muassa brändimielikuvaan ja sitä mukaa esimerkiksi harrastajamäärän kasvattamiseen. Tampereen Sisun vastuullisuusohjelmaan on sisällytetty myös vastuullisuuden vuosikello, jossa on konkreettisesti kuukausitasolla tuotu esille mitä ja milloin seurassa tehdään vastuullisuuden edistämiseksi (Tampereen Sisu s.a.).

Useat suomalaiset lajiliitot ovat ottaneet vastuullisuusohjelmat osaksi toimintaansa. Nämä ohjelmat korostavat eettisiä arvoja, yhdenvertaisuutta, ympäristövastuuta ja turvallista toimintaympäristöä.

Esimerkiksi Suomen Jääkiekkoliitto on sitoutunut vastuullisuusohjelmaan, jossa korostetaan erityisesti toisten kunnioitusta, yhdenvertaisuutta ja reilua kaikilla tasoilla. Heidän ohjelmansa "Jääkiekkoa, vastuullisesti" painottuu heidän arvoperustaansa: kunnioitukseen, yhteisöllisyyteen, hauskuuteen ja erinomaisuuden tavoitteluun. Vastuullisuusohjelmassa on huomioitu myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteet 2030, joista tavoitteet 3, 5, 12, 13, 15 ja 16 painottuvat. Vastuullisuus on Suomen Jääkiekkoliiton mukaan koko jääkiekkoperheen yhteinen asia, mikä korostuu heidän vastuullisuusohjelmassaan sanavalinnoissa, tavoitteissa ja toimenpiteissä. (Suomen Jääkiekkoliitto 2022.)

Opinnäytetyön muodostamisen tukena käytettiin myös muita opinnäytetyönä tehtyjä vastuullisuusohjelmia. Yksi näistä on SoveLi Ry:n vastuullisuusohjelma, jonka on tehnyt Anna Alakoski toimeksiantona SoveLi Ry:lle ympäristösuunnittelija -koulutusohjelmassa. Kyseinen opinnäytetyö toimi tässä opinnäytetyössä "suunnannäyttäjänä" etenkin työn alkuvaiheessa ja kokonaisuuden rakentamisessa. Vaikka vastuullisuusohjelmat ovat erilaisia, on valmiista, samasta aiheesta tehdystä työstä mahdollista poimia ideoita ja inspiraatiota omaan työhön. SoveLi Ry:n vastuullisuusohjelma rakentuu myös vastuullisuuteen liittyvien teemojen alle, joille on luotu omat tavoitteet, toimenpiteet sekä mittarit seurantaan varten. Vastuullisuusohjelman lisäksi työhön on sisällytetty Vastuullista liikumista -kehittämistä seuran työkaluksi vastuullisuuden ja liikuntatoiminnan kehittämiseen. Tässä työssä opinnäytetyössä jalkautus on jäänyt kokonaan toimeksiantajan vastuulle.

4.3.3 Kyselyn luominen

Vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen " Mikä on Viipurin Reippaan nykytila vastuullisuuden näkökulmasta?" luotiin vastuullisuuskyselyt vanhemmille ja valmentajille. Vastuullisuuskyselyt laadittiin seuran vastuullisuusohjelmaan valikoitujen viiden Reilu peli -teeman pohjalta. Kyselyiden kysymykset muodostettiin yhteistyössä seuran toiminnanjohtajan sekä harrastevastaavan kanssa miettien tarkkaan mitä mitataan, keneltä ja miksi (Vilkkä & Airaksinen 2003, 59).

Kyselyissä kerättiin tietoa anonymisti eli pakollisia henkilötietoja ei kerätty. Poikkeuksena oli vapaaehtoiseen arvontaan osallistuminen, jossa osallistumiseen vaadittiin puhelinnumero eli vahva epäsuora tunniste. Muita henkilötietoja ei kerätty. Arvonta suoritettiin heti kyselyn vastausajan päätyttyä, jolloin toiminnanjohtaja otti voittajaan yhteyttä jätetyn puhelinnumeron kautta ja tämän jälkeen kysely anonymisoitiin täysin Webropolin ohjeiden mukaan eli puhelinnumero-osio poistettiin peruuttamattomasti. Vasta tämän jälkeen tuloksia alettiin purkamaan ja analysoimaan. Valmentajille kyselyyn vastaaminen oli pakollista ja vanhemmille vapaaehtoista. Kyselyt lähetettiin kauden lopussa ennen kesälomaa Viipurin Reippaan valmentajille sekä vanhemmille. Kyselyn vastaamiseen annettiin kaksi viikkoa aikaa.

Kyselyt eivät olleet kohderyhmille täysin samat eli kysymykset erosivat hieman kohderyhmien erilaisten luonteiden ja näkökulmien vuoksi. Lisäksi kysymysten muodostamisessa taustalla vaikuttavat opinnäytetyön tutkimuskysymykset (kts. 4.3.1). Kyselyistä pyrittiin tekemään lyhyet ja ytimekkäät, joissa on helposti ymmärrettävät kysymykset ja vastausvaihtoehdot. Lisäksi vastausvaihtoehdot pyrittiin asettamaan sellaisiksi, joita on helppo analysoida eli muuttaa mitattavaan muotoon (Vilkkä & Airaksinen 2003, 62).

Näistä viidestä aiheesta antidoping on aihe, joka puhuttaa paljon erityisesti urheilumaailmassa. Aihetta ei kuitenkaan nostettu Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmassa niin vahvasti esiin, sillä kyseessä on lapsiin painottuva urheiluseura. Toiminnanjohtajan mukaan aihe ei täten kosketa seuraa niin merkittävästi (Kovalainen 28.3.2024). Näin ollen sitä ei myöskään kyselyssä mitattu kuin yhdellä kysymyksellä vanhemmilta ja kahdella valmentajilta. Kaikista muista aiheista oli laadittu kyselyyn 4–5 kysymystä.

Kyselyn saatekirjeessä kerrottiin selkeästi mihin tarkoitukseen aineistoa kerätään, miten tuloksia käsitellään, mainitaan kyselyyn saadusta luvasta seuralta ja että kyselyyn vastataan anonyymisti sekä vapaaehtoisesti. Aineisto tallennettiin anonymisoinnin jälkeen tietokoneelle kansioon sekä Webropolin omaan pilvipalveluun. Aineistoa käsiteltiin opinnäytetöiden eettisten suositusten mukaisesti. Kerätty aineisto hävitetään opinnäytetyön päätyttyä tietokoneelta ja pilvipalveluista, joihin niitä on kerätty.

Vastuullisuus on hyvin laaja käsite ja aihe, joka pitää sisällään laajan kirjon aiheita toimenpiteiden. Jos vastuullisuuskysely olisi tehty mittaamaan täydellisesti seuran kaiken toiminnan kattavaa vastuullisuutta, olisi kyselystä tullut laajuudeltaan valtava. Tämän takia kyselyyn sisällytettiin vain oleellisia ja kohderyhmille sopivia kysymyksiä mittaamaan seuran nykytilaa vastuullisuudesta.

4.4 Vastuullisuusohjelman laadulliset kriteerit

Määrittelin opinnäytetyölle seitsemän laadullista kriteeriä, jotka loivat suuntaa vastuullisuusohjelman laadukkaalle rakentumiselle. Kriteerien avulla voitiin myös lopuksi arvioida, täyttikö vastuullisuusohjelma korkealaatuiselle lopputuotteelle asetetut vaatimukset ja onko se hyödyllinen seuran käytännön toiminnassa. Laadullisia kriteerejä muodostaessa huomioin vastuullisuusohjelman päämäärät (kts. 4.1):

1. Selkeys ja ymmärrettävyys: Ohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja aikataulut ovat selkeästi määriteltäviä ja helposti ymmärrettävissä kaikille sidosryhmille.
2. Realistiset ja mitattavat tavoitteet: Tavoitteet ovat saavutettavissa ja konkreettisesti mitattavia. Tämä tarkoittaa, että ohjelmassa on asetettu selkeät mittarit, joiden avulla voidaan seurata edistymistä ja arvioida ohjelman vaikutuksia

3. Relevanssi ja kohdennettavuus: Ohjelma vastaa seuran todellisiin tarpeisiin ja haasteisiin. Se keskittyy niihin vastuullisuuden osa-alueisiin, jotka ovat tärkeitä juuri kyseiselle urheiluseuralle ja sen jäsenille.
4. Sidosryhmien osallistaminen: Hyvä vastuullisuusohjelma on luotu yhteistyössä sidosryhmien, kuten jäsenten, valmentajien ja hallituksen kanssa. Tämä varmistaa, että ohjelma ottaa huomioon eri näkökulmat ja on sitouttava.
5. Yhteensopivuus arvojen ja strategian kanssa: Ohjelma heijastaa seuran arvoja ja on linjassa sen strategisten tavoitteiden kanssa. Vastuullisuusohjelman tulisi tukea seuran kokonaisvaltaista kehitystä eikä olla irrallinen tai päälle liimattu osa.
6. Vaikutusten arviointi ja todistettavuus: Ohjelmassa on suunnitelma siitä, miten sen vaikutuksia seurataan ja dokumentoidaan. Esimerkiksi ympäristövaikutusten väheneminen tai sosiaalisen osallistumisen lisääntyminen voidaan osoittaa konkreettisilla esimerkeillä.
7. Innovatiivisuus ja parhaiden käytäntöjen hyödyntäminen: Hyvä vastuullisuusohjelma tuo esiin uusia ja innovatiivisia lähestymistapoja vastuullisuuden edistämiseen, samalla hyödyntäen parhaaksi todettuja käytäntöjä urheiluseuroilta tai muilta toimialoilta.

5 Tulokset

Opinnäytetyön ensimmäinen tutkimuskysymys liittyi Viipurin Reippaan nykytilaan. Nykytilan arviointiin ja kuvantamiseen opinnäytetyössä käytettiin vastuullisuuskyselyitä sekä hallituksen tiedonantoja, jonka pohjana toimi Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslista. Seuraavissa kappaleissa käydään läpi näiden aineistomenetelmien tuomia tuloksia seuran koskien seuran nykytilaa.

5.1 Nykytilan kuvaus - vastuullisuuskysely

Viipurin Reippaan nykytilan arvioinnin ja kuvaamisen työkaluksi luotiin kaksi vastuullisuuskyselyä. Toinen kyselyistä lähetettiin kaikille seuran harrastajien vanhemmille (Liite 2), yhteensä 561 henkilölle ja toinen kysely lähetettiin kaikille valmentajille, yhteensä 61 henkilölle. Näistä valmentajista 42 toimi kuluneella kaudella valmentajana tai valmentajien sijaisina, joten voi olla, että vain he kokivat kyselyn koskettavan heitä. Vanhempien kyselyn vastausprosentti oli 11 % (N=64) ja valmentajien 44 % (N=27), jos huomioon otetaan kaikki viestin tavoittaneet henkilöt.

Seuran toiminnanjohtajan mukaan seurassa on jo tehty toimenpiteitä vastuullisuuden edistämiseksi, mutta vastuullisuustekojen näkyväksi tekeminen on ollut puutteellista ja vaatii toimia. Myös vastuullisuuskyselyyn vastanneista vanhemmista arvioi käsityksensä Viipurin Reippaan vastuullisuustoiminnasta olevan heikolla tasolla, keskiarvo 4,2, mediaani 4,0, kun he arvioivat sitä asteikolla 1–10. Valmentajilla keskiarvo samalla asteikolla mitattuna oli 5,3 ja mediaani 5,0. Se ei riitä, että työtä suunnitellaan johdossa mutta jalkautuminen sekä näkyväksi tekeminen uupuvat.

5.1.1 Hyvä hallinto

Valmentajien vastuullisuuskyselyn tuloksista nousi esille, että 59,3 % vastanneista koki seuran huolehtivan valmentajista ja vapaaehtoisista lakien ja hyvin tapojen mukaisesti. 29,6 % vastasi ”usein miten”, 7,4 % ei osannut sanoa ja loput 3,7 % vastasi kysymykseen ”ei”. Seuran tiedonkulku ja viestinnän toimivuus on kohtalaisen hyvällä tasolla: valmentajilla mediaani 7,0 sekä keskiarvo 7,1 ja vanhemmilla mediaani 7,0 ja keskiarvo 7,2 kymmenen ollessa maksimiarvo ja 0 minimiarvo. Kyselystä ilmeni päätöksenteon olevan heikohkoa valmentajien mukaan mediaanin ollessa 5,0 ja keskiarvon 6,0, jossa mitattiin aihetta myös asteikolla 0–10. Vanhempien kyselyn perusteella aihe koettiin kohtalaisen hyväksi: mediaani 7,0 ja keskiarvo 6,2 mitattuna samalla asteikolla kuin valmentajien kyselyssä. Kyselyssä mitattiin vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista, jonka mukaan 29,6 % valmentajista koki valmentajilla olevan vaikuttamismahdollisuuksia liikuntatoiminnan järjestämiseen, 37,1 % vastasi ”usein miten”, 29,6 % ”en osaa sanoa” ja 3,7 % valitsi vaihtoehdon ”ei”. Valmentajien, toiminnan toteuttajien lisäksi vanhempien näkemyksiä ja huolenaiheita on hyvä kuulla ja ottaa huomioon seuran johdossa ja hallinnossa, koska he mahdollistavat taloudellisesta näkökulmasta suurelta osin seuran toimintaa maksamalla harjoitusmaksuja ja tekemällä

vapaaehtoistyötä. Kyselyn tulokset näyttivät, että tämä toteutuu seurassa kohtalaisella tasolla mediaanin ollessa 7,0 ja keskiarvon 6,4. Valmentajien sekä vanhempien vastuullisuuskyselyn tulosten mukaan 44,4 % valmentajista ja 18,7 % vanhemmista koki olevansa tietoinen seuran säännöistä ja toimintaperiaatteista. Suurin osa koki olevansa osittain tietoinen: vanhemmista 70,3 % ja valmentajista 55,6 %. Loput vanhemmista ei osannut sanoa (1,6 %) tai ei ollut lainkaan tietoinen (9,4 %).

5.1.2 Turvallinen toimintaympäristö

Harjoitustoiminnan ilmapiiri on koettu vanhempien keskuudessa vastuullisuuskyselyn tulosten mukaan pääosin innostavaksi, avoimeksi ja turvalliseksi: 56,2 % oli täysin tätä mieltä, 37,5 % koki ilmapiirin olevan useimmiten tämän kaltainen ja loput ei osannut sanoa (4,7 %) tai ei ollut samaa mieltä (1,6 %). Valmentajista 51,9 % oli täysin samaa mieltä ja loput 48,1 % vastasi vaihtoehdon ”useimmiten”. Aiempaan kysymykseen liittyen syrjintää tapahtuu tulosten mukaan seurassa harvoin tai ei lainkaan. Vanhemmista 56,3 % oli sitä mieltä, että seurassa ei tapahdu syrjintää, 31,2 % vastasi ”harvoin” ja loput 12,5 % ”silloin tällöin”. Myös valmentajista 44,5 % koki, ettei seurassa syrjitä ja 29,6 % arvioi syrjintää tapahtuvan harvoin. Loput 22 % eivät osanneet sanoa ja 3,7 % koki syrjintää tapahtuvan seurassa. Vanhempien kyselystä oli teknisistä syistä jäänyt kohta ”en osaa sanoa”. Tämä voi vaikuttaa tuloksiin etenkin verrattaessa valmentajien tulosta saman kysymyksen kohdalla, sillä vastausvaihtoehdot erosivat toisistaan tämän yhden vastausvaihtoehdon puuttuessa. Kysymys oli pakollinen, joten vastaajan oli valittava näistä parhaiten kuvaava vaihtoehto. As-teikolla 0–10 mitattuna seuran vanhemmat ja valmentajat arvioivat seuran toiminnan riskitilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin reagoinnissa olevan kohtalaista: vanhempien tuloksissa sekä mediaani että keskiarvo olivat 7,0 ja valmentajilla mediaani oli myös 7,0 ja keskiarvo 6,8. Seuran tarjoamat harjoitusolosuhteet ja -välineet on koettu turvallisiksi. Vanhempien tuloksissa aihetta mitattaessa mediaani oli 8,0 ja keskiarvo oli 7,7. Valmentajilla mediaani ja keskiarvo olivat samat, kuin vanhemmillä.

5.1.3 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus ovat seurassa kohtuullisen hyvällä mallilla. 42,2 % vanhemmista ja 48,2 % valmentajista koki kaikkia kohdeltavan seurassa tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Vanhemmista 29,7 % ja 29,6 % oli sitä mieltä, että tämä toteutuu useimmiten. Vain 4,7 % vanhemmista ja 3,7 % koki tilanteen kielteisesti. Loput eivät osanneet sanoa. Tämä heijastuu myös kyselyn seuraavassa tutkimuskysymyksessä: ”Oletteko havainneet tai kokeneet epätasa-arvoisia tilanteita seuran toiminnassa?”. 10,9 % vanhemmista ja 7,4 % valmentajista oli havainnut kyseisiä tilanteita seuran toiminnassa ja 22,2 % vanhemmista joskus. Ihanne tilanne olisi, että tulos olisi näissä tasan 0 %. Kuitenkin yli puolet, 51,9 % vanhemmista ja 61,0 % valmentajista eivät olleet havainneet vastaavia tilanteita lainkaan. Yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta keskeinen aihe on maahanmuutto sekä monikulttuurisuus, ja sen myötä vaikeudet sanallisessa viestinnässä puolin

ja toisin seuran eri toimijoiden välillä. Kyselyn tulosten mukaan vain 4,7 % vanhemmista vastasi, että seurassa saa tietoa ja neuvontaa, jos ei osaa Suomea. Vastaavassa kysymyksessä valmentajien kohdalla prosenttiosuus oli jopa 44,4 %. Suurin osa, 95,3 % vanhemmista ja 48,2 % valmentajista ei osannut kysymykseen vastata. Kaksi vanhempaa oli vastannut kysymykseen ”Ei”. Molempien vastuullisuuskyselyissä oli mahdollisuus kirjata avoimeen kysymykseen, millaisia toimenpiteitä seurassa on tärkeää ja mahdollista tehdä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi. Valmentajien kyselyn tuloksista nousi esille yhteisöllisyyden kehittäminen, valmentajien tasa-arvoinen palkkaus sekä voimistelijoiden tasa-arvoinen kohtelu eli suosimisen välttäminen. Vanhempien kyselyn tuloksista voidaan todeta yhteenvetona, että tuki vähävaraisille, avoimuus ja tasapuolisuus ovat keskeisiä kehityskohteita seuran toiminnassa, jotka nousivat tuloksissa esille. Alla kootusti kommentit (Taulukko 2).

Taulukko 2: Koonti vanhempien vastuullisuuskyselyn tuloksista koskien yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä

Teema	Tarkempi kuvaus
Tuki vähävaraisille perheille	Mahdollistetaan vähävaraisten lasten osallistuminen urheiluun tukemalla heitä taloudellisesti, esimerkiksi vähentämällä kalliita hankintoja tai tarjoamalla apua osallistumismaksuissa.
Avoimuus ja viestintä	Seuran viestintää ja tiedottamista tulisi parantaa erityisesti vanhempien kanssa. Päätökset ja valmennustavat tulisi perustella avoimesti.
Tasapuolisuus ja yhdenvertaisuus	Huomioidaan kaikki lapset ja nuoret tasavertaisesti riippumatta heidän taitotasostaan tai aktiivisuudestaan. Ei suosita vain lahjakkaimpia, ja palkitsemisessa tulisi huomioida myös harrastajat, ei pelkästään kilpaurheilijoita.
Valmentajien koulutus ja tasapuolinen kohtelu	Varmistetaan, että valmentajat saavat riittävästi koulutusta ja että heitä kohdellaan tasa-arvotaisesti.
Harjoitusaikojen ja ohjelmien monipuolisuus	Harjoitusohjelmat tulisi olla monipuolisempia ympäri vuoden, ja harjoitusaikoja tulisi miettiä tarkemmin, jotta ne sopivat kaikille.
Kiusaamisen ehkäisy ja turvallisuus	Seurassa tulisi luoda turvallinen ja kiusaamisvapaa ympäristö. Kaikkien osallistujien turvallisuus ja hyvinvointi on huomioitava, ja loukkaantumisriskejä pyrittävä vähentämään.
Yhteistyö ja osallistaminen	Lisätään jäsenten osallistamista seuran toimintaan, esimerkiksi varainkeruuseen ja päätöksentekoon.
Erityisryhmät ja soveltavat ryhmät	Tarjotaan erityisryhmille ja hiljaisemmille tai ujomille lapsille ja nuorille mahdollisuus

	osallistua toimintaan heidän tarpeitaan vastaavalla tavalla
Harjoittelun tasapuolisuus ja moninaisuus	Kaikille ryhmille, erityisesti kilparyhmille, tulisi tarjota yhtä paljon harjoitusaikaa ja tasaverstaista valmennusta. Harjoittelun tulisi olla monipuolista ja tukea jokaisen yksilön kehitystä.
Seuratuotteiden ja varusteiden kierrätys	Edistetään seuran varusteiden ja kisapukujen kierrätystä ja mahdollisuuksia ostaa ja myydä käytettyjä tuotteita.
Varainkeruun parantaminen	Kehitetään varainkeruuta niin, että se auttaa kattamaan harrastusmaksuja, erityisesti kilpailuvissa ryhmissä, jotta kaikkien lasten ja nuorten harrastuspolku ei tyssää taloudellisiin syihin.

5.1.4 Ympäristö ja ilmasto

Vastuullisuuskyselyn tulosten mukaan seuran vanhemmat ja valmentajat pitävät seuran ympäristövastuuta ja kestävästä kehityksestä tärkeänä: vanhempien tuloksissa mediaani oli 8,0 ja keskiarvo 7,6, kun aihetta arvioitiin asteikolla 1–10, kun vastauksella 1 tarkoitettiin ei tärkeää ja 10 todella tärkeää. Valmentajilla mediaani oli 8,0 ja keskiarvo 6,9 samalla asteikolla mitattuna. Valmentajat arvioivat seuran toimien onnistumista ympäristövaikutusten vähentämisessä, esimerkiksi jätehuollossa ja energiankulutuksessa asteikolla 1–10. Tuloksissa mediaani oli 7,0 ja keskiarvo 6,5, eli parantamisen varaa valmentajien mukaan olisi.

Seuran harjoitukset sijaitsevat pääasiassa Lahden keskustan alueella Mustakallion väestönsuojan liikuntatiloissa. Harjoituksia on myös Pajulahdessa sekä Vierumäellä, jossa kilpavoimistelijat harjoittelevat kerran viikossa. Kyselyn tulosten mukaan tyypillisin kulkuväline, jolla harjoitukseen saavutaan, on auto. Näin vastasi 93,8 % vanhemmista ja 96,3 % valmentajista. Muita kulkuvälineitä, joilla harjoitukseen saavutaan, olivat suosiojärjestyksessä julkinen kulkuväline kuten bussi, pyörä ja kävelen. Seura on pyrkinyt kierrättämään mahdollisuuksien mukaan harjoitusvarusteita ja kilpailupukuja. Näin kokivat myös vanhemmat ja valmentajat: 59,4 % vanhemmista ja 51,9 % valmentajista vastasi ”kyllä”. Valitettavasti myös epätietoisuutta löytyi, sillä 32,8 % vanhemmista ja 48,1 % valmentajista ei osannut kysymykseen vastata. Vain pieni osa, 7,8 % vanhemmista vastasi, ettei seurassa kierrätetä.

Vanhemmat saivat kyselyssä vapailla sanoilla kertoa ajatuksistaan, joita heille on herännyt seuran toimista ympäristövastuun osalta. Keskeisimmiksi teemoiksi nousivat yhteiskyydit, kierrätys ja ympäristövastuullisuuden huomioiminen yleisesti kaikessa toiminnassa. Alla olevasta taulukosta (Taulukko 3) löytyy kootusti kommentit.

Taulukko 3: Koonti vanhempien vastuullisuuskyselyn (Liite 2) tuloksista koskien ajatuksia seuran ympäristövastuusta

Teema	Tarkempi kuvaus
Kimppakyydit eli yhteiskuljetukset	Moni vastaaja korosti kimppakyyteihin kannustamisen ja niiden järjestämisen tärkeyttä ympäristövastuullisuuden edistämiseksi.
Seuravaatteiden ja kisapukujen kierrätys	Ehdotettiin kisapukujen ja seuratuotteiden kierrätyksen parantamista ja mallistojen uudistamisen harventamista.
Ympäristövastuullisuuden huomioiminen toiminnassa	Mainittiin, että ympäristövastuu on tärkeää myös pienemmissä seuroissa ja sen huomioiminen on tarpeen kaikessa toiminnassa, kuten myyjäisissä ja hankinnoissa.
Jätteiden lajittelu ja energian käytön optimointi	Ympäristövastuullisuuteen liittyvänä toimintana pidettiin jätteiden asianmukaista lajittelua ja järkevää energian käyttöä.
Harjoitusten järjestäminen lähellä ja yhteiskyydit kilpailuihin	Ehdotettiin pitämään harjoitukset mahdollisimman lähellä tai helposti saavutettavissa, ja järjestämään yhteiskyydit kilpailumatkoille.
Yhteisölliset talkoopäivät	Ehdotettiin, että seura voisi järjestää talkoopäiviä, joissa huolehditaan esimerkiksi alueiden siisteydestä.
Tiedottaminen uudistuksista	Toivottiin parempaa tiedottamista uusien mallistojen ja varusteiden uudistuksista, jotta vanhenevia tuotteita ei osteta juuri ennen uutuusien saapumista
Ympäristön huomioiminen harjoitusolosuhteissa:	Mainittiin, että harjoituspaikkojen ympäristön, kuten pyöräparkkien, tulisi olla toimivia.
Ympäristövastuullisuus	Joidenkin mielestä seuran nykyiset toimet ovat riittäviä ympäristövastuullisuuden suhteen.
Ympäristövastuullisuuden haasteet seuratoiminnassa	Useampi vastaaja mainitsi, ettei heillä ole tietoa tai ajatuksia seuran ympäristövastuullisuudesta tai ettei se ole heille tärkein prioriteetti.

5.1.5 Antidoping

Seuran antidoping-politiikasta ja -ohjeistuksista ei oltu kyselyn tulosten mukaan vanhempien ja valmentajien keskuudessa kovin tietoisia. 68,8 % vanhemmista ja 48,2 % valmentajista ei ollut tietoinen. Vain 3,1 % vanhemmista ja 14,8 % valmentajista koki olevansa tietoinen. Loput kokivat olevansa osittain tietoisia (vanhemmat 15,6 % ja valmentajat 18,5 %) tai ei osannut sanoa (vanhemmat 12,5 % ja valmentajat 18,5 %). Valmentajista 48,2 % koki omaavansa tarvittavat tiedot ja resurssit puuttua mahdollisiin dopingin käyttötapauksiin tai epäilyihin valmennettavien keskuudessa. 40,7 % ei osannut sanoa ja vain 3 (11,1 %) koki omaavansa nämä.

5.1.6 Vastuullisuuskyselyiden tulosten yhteenveto

Vastuullisuuskyselyiden tuloksista nousi esille, että moni asia toteutuu seurassa jo hyvin, mutta osa taas vaatii huomiota ja kehitettävää. Kyselyiden tulokset on jaoteltu alla olevaan taulukkoon (Taulukko 4) kolmeen kategoriaan, jotka kuvaavat millä tasolla kyseinen toimenpide tai aihe toteutuu seuran toiminnassa vanhempien ja valmentajien mukaan. Jos tulos on ollut 7–10 välillä tai yli puolet on vastannut myönteisesti, tulkitaan toimenpiteen tai aiheen toteutuvan hyvin. Jos tulos on 6 tai vähemmän tai yli puolet on vastannut kielteisesti, tulkitaan se kehittämiskohteeksi. Näiden väliltä löytyi muutamia toimenpiteitä, jotka eivät seuran mukaan lukeudu täysin edellä mainittuihin kategorioihin. Näin ollen ne sijoituivat taulukon keskelle ”toteutuu suhteellisen hyvin, mutta kehitettävää löytyy”.

Taulukko 4. Vastuullisuuskyselyiden tulosten yhteenveto

Toteutuvat hyvin (keskiarvo 7–10 välillä, yli puolet vastannut myönteisesti)	Toteutuu suhteellisen hyvin, mutta kehitettävää löytyy	Kehitettävää - vaatii toimenpiteitä (keskiarvo 0–6 välillä)
Tiedonkulun ja viestinnän toimivuus	Tietoisuus seuran toimintaperiaatteista ja säännöistä	Käsitys Viipurin Reippaan vastuullisuustoiminnasta
Harrastustoiminnan ilmapiiri innostava, avoin ja turvallinen	Syrjinnän, häirinnän ja kiusaamisen ilmeneminen	Päätöksenteon avoimuus ja läpinäkyvyys
Seuran tarjoamat harjoitusolosuhteet ja -välineet	Kaikkien jäsenien tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu	Vanhempien näkemysten ja huolenaiheiden huomiointi
Harjoitusvarusteiden kierrätys	Seuran toimintaa riskitilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin reagoimisessa	Harjoitukseen saapuminen ilmastoystävällisillä kulkuvälineillä
Valmentajista ja vapaaehtoisista huolehditaan lakien ja hyvien tapojen mukaisesti sekä	Seuratoimijoiden tietoisuus seuran antidoping-politiikasta ja -ohjeistuksesta	
Seuran jäseniä kohdellaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti	Valmentajilla on vaikuttamismahdollisuuksia liikuntatoiminnan järjestämiseen	
Seurassa saa tietoa ja neuvontaa, jos ei osaa Suomea	Seuran toimet ympäristövaikutusten vähentämisessä esim. jätehuollossa	

5.2 Nykytilan kuvaus – tiedonannot

Seurassa toteutetun kyselytutkimuksen tulosten lisäksi seuran nykytilaa vastuullisuuden näkökulmasta arvioitiin tiedonantojen avulla. Yhtenä nykytilan mittaamisen ja kuvauksen työkaluna käytettiin Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslistaa (Liite 5), jossa nousee esiin myös Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” -ohjelman sisältöä ja tavoitteita.

Kävimme Viipurin Reippaan hallituksen kokouksessa (3.10.2024) läpi kyseisen mukaillen Tähtitase-tarkistuslistan (Taulukko 5), johon lukeutuu viiden Reilu peli -teeman mukaisia vastuullisuuden liittyviä toimenpiteitä (Suomen Voimisteluliitto 2023). Viipurin Reipas tähtää tasoista Tähtitasolle, kuten kappaleessa 4.1 todetaan.

Kokoukseen osallistuneet hallituksen jäsenet olivat tutustuneet etukäteen kyseiseen tarkistuslistaan ja sen sisältöihin, joka helpotti kokouksen kulkua. Täytetty lista kommentteineen lähetettiin vielä tarkistettavaksi ja hyväksyttäväksi tietojen oikeellisuuden takia toiminnanjohtajalle. Valmiista listasta näki selkeästi mitä toimia seurassa jo tehdään ja mitkä kohdat vaativat huomiota ja toimenpiteitä. Samassa kokouksessa sovimme myös yhteisesti muun muassa hallituksen itsenäisesti käytävien koulutusten kuten Seuran hallinto-verkkokurssin sekä keskustelimme muiden toimenpiteiden ajankohdista. Tämä mahdollisti realistista Vastuullisuuden vuosikello -osion rakentamista.

Taulukko 5. Tähtitase-tarkistuslista (mukaillen Suomen Voimisteluliitto 2023)

TEEMA	TOIMENPIDE	TO-TEUTUU	EI TO-TEUDU	KOMMENTIT
HYVÄ HALLINTO	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu ja sitoutuu urheilun yhteisiin reilunpelin periaatteisiin sekä voimistelun eettisiin periaatteisiin.	X		
	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu voimistelu.fi sivujen vastuullisuusosioon	x		
	Seuran työntekijöillä on lain mukaiset työsopimukset sekä muut työsuhteeseen liittyvät asiat kunnossa	X		
	Seuran säännöt ovat kunnossa ja ajantasaiset, seura ylläpitää jäsenluetteloa ja seuran taloushallinto on hoidettu lainmukaisesti.	X		päivitetään nettisivuille syksyllä 2024
	Yhdistysrekisterin tiedot ovat ajantasaiset	X		Päivitetty keväällä 2024
	Jokainen seuran hallituksen/johtokunnan jäsen suorittaa Seuran hallinto - verkkokurssin (Olympiakomitea)		X	Suoritetaan vuoden 2024 loppuun mennessä
	Seuralla on nimetty henkilö, joka vastaa vastuullisuusasioista ja henkilön yhteystiedot ovat helposti löydettävissä	X		Toiminnanjohtaja Kea Kovalainen
	Seuralla on kirjattu auki nettisivuilleen kuvaus seuran toimintaperiaatteista ja -taavoista sekä eri toimijoiden vastuualueet ja roolit.	X		Seuran toimintakäsikirja löytyy tiedostona nettisivuilta
	Seuralla on kriisiviestintäsuunnitelma.	X		Päivitys loka-kuussa 2024

TURVALLI- NEN TOI- MINTAYM- PÄRISTÖ	Työsuhteen/toiminnan alkaessa alaikäisten kanssa työskenteleviltä tarkastetaan ja vapaaehtoisilta suositellaan tarkastettavaksi rikosrekisteriotteet	X		Kauden 2024 rikosrekisteriotteet toimitettu kaikilta 1.10. mennessä
	Seuran eri toimijoilla on pelisäännöt, joita kaikki noudattavat (voimistelijat, vapaaehtoiset, valmentajat, hallinto jne.)	X		
	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu Lasten voimistelun linjauksiin ja Lasten laadukkaana voimistelun materiaaleihin ja periaatteisiin	X		
	Seuran johtokunta/hallitus on tutustunut Turvallisesti voimistelussa materiaaliin.	X		
	Seuralla on ohjeet epäasiallisen käytöksen tilanteisiin puuttumiseen, ja ne ovat avoimesti nähtävillä seuran jäsenille. Nettisivuilla on linkitykset Et ole yksin palveluun.	X		Tehty osana Vastuullisuusohjelmaa visuaaliseen muotoon
	Seuran kilpatoiminnassa olevat yli 12-vuotiaat voimistelijat tutustuvat Et ole yksin - palveluun ja suorittavat säännöllisesti joko "Tunnetko rajasi" -testin tai "Häirintä urheilussa -kurssin nuorille".		X	Suoritetaan syyskauden 2024 aikana
	Seuran toimijat suorittavat Et ole yksin - koulutuksen		X	Suoritetaan vuoden loppuun mennessä
	Seuran valmentajat ja muut toimijat ovat tutustuneet lapsen oikeuksiin, turvataitoihin sekä valmentajan vastuuseen		X	Tutustuvat Vastuullisuus-koulutuksessa 10/2024
	Seuran valmentajat tutustuvat Lasten laadukkaana voimistelun materiaaleihin ja periaatteisiin	X		Seuraavaksi vastuullisuuskoulu- tuksessa 10/2024
	Seuralla on vastuullisuusohjelma, jossa huomioidaan vastuullisuuden osa alueet. Ohjelma on saatavilla avoimesti nettisivuilla. Seuran toimijat ovat sitoutuneet noudattamaan ohjelmaa.		X	Tehdään parhailaan ja valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä
	Seura käy läpi turvallisen seuran tarkistuslistan	X		Käyty läpi keväällä 2024
YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu yhdenvertaisuus ja tasa-arvo materiaaleihin sekä arvioivat oman seuransa tasa-arvoisuutta	X		
	Seuralla on vähintään kaksi toimenpidettä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen ja lisäämiseen seurassa; esimerkiksi väylä harrastaa taloudellisesta tilanteesta huolimatta tai ryhmiä tuen tarpeessa oleville liikkujille.	X		Mm. tuki vähävaraisille jaetaan kevät- ja syyskaudella Soveltavan liikunnan ryhmät

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu Voimistelun ympäristöohjelmaan.	X		
	Ympäristökasvatus on osa seuran toimintaa ja seuralla on ainakin yksi suositus jäsenilleen ja toimijoilleen, esimerkiksi; suositetaan pyöräilyä ja kävelyä, kierrätetään varusteita, järjestetään kimppekyytejä tai vältetään turhaa matkustamista	X		kierrättäminen, kirpputorit, minimoidaan autolla liikkumista kimppekyydeillä
	Seura arvioi omien toimintojensa ympäristövaikutuksia ja tiedostaa eri toiminnoista syntyvät ympäristövaikutukset		X	Huhtikuussa 2025
	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu KEKE-koutsi-materiaaleihin	X		
	Seuran tapahtumien ja kilpailujen järjestelyissä on huomioitu voimistelun ympäristöohjelman tavoitteet		X	Seuran ympäristöohjelmaan tutustutaan kevätkauden 2025 aikana ja ohjelma tullaan huomiomaan kevään kilpailuja järjestettäessä
ANTIDOPING	Seuran hallitus/johtokunta tutustuu Voimisteluliiton antidoping-ohjelmaan ja arvioi sen roolia ja vaikutuksia		X	Syyskauden 2024 aikana
	Seura päivittää tai lisää antidopingia koskevan kohdan sääntöihinsä		X	Seuraavan kerran, kun säännöt päivitetään
	Antidoping kasvatus on osa valmennustyötä esimerkiksi Puhtaasti paras koulutuksen suorittaminen, KAMU-sovelluksen käyttöönotto, vanhempainillat	X		

5.2.1 Kyselyiden validiteetti ja reliabiliteetti

Kyselyä voidaan arvioida kahden keskeisen käsitteen kautta: validiteetin eli kuinka hyvin se mittaa juuri mitattavaa asiaa ja reliabiliteetin eli miten luotettavasti ja toistettavasti kysymys tai mittari mittaa haluttua ilmiötä kannalta (Tilastokeskus s.a. a; Tilastokeskus s.a. b). Arvioidessa kyselyiden validiteettia voidaan todeta sen olevan riittävä tämän kannalta. Kyselyssä käytetyt kysymykset sekä mittarit pyrittiin muodostaan helposti ymmärrettäviksi ja kohderyhmille sopiviksi. Kysymykset ilmaistiin parhaan mukaan niin, etteivät ne suoraan ohjaa vastaajaa vastaamaan tietyllä tavalla. Kyselyn kysymyksissä, jossa mitattiin asteikolla mitattavaa asiaa, oli käytössä kaksi erilaista mittaria: asteikko 0–10 sekä kyllä/en osaa sanoa/ei -tyyliset väittämät. Näin ollen se heikentää hieman

kyselyn validiteettia, sillä myöhemmän analysoinnin kannalta niitä ei voitu keskenään helposti verrata, vaan se vaatii näin ollen pientä tulkinnanvaraisuutta. Ilmiön muuttaminen mitattavaan muotoon eli operationalisointi onnistui kuitenkin tästä huolimatta kokonaisuudessaan hyvin.

Kysely on mahdollista toistaa uudestaan ajankohdasta riippumatta ja näitä tuloksia on mahdollista verrata keskenään. Reliabiliteettia arvioidessa voidaan todeta, että kysely ei ollut täydellinen (Tilastokeskus s.a. a). Muutamien pienten teknisten virheiden lisäksi kysymyksissä, joissa oli monivalintavaihtoehdot esimerkiksi kyllä, en osaa sanoa ja ei, eivät aina välttämättä riitä arvioimaan ilmiötä riittävän laajasti ilmiötä. Nämä monivalintavaihtoehdot eivät myöskään olleet jokaisessa mitattavassa ilmiössä täysin samat, joka heikentää toteutunutta reliabiliteettia. Lisäksi kyselyn luotettavuutta heikensi hieman kyselyiden matalat vastausprosentit 11 % (vanhemmat) ja 44 % (valmentajat) koko perusjoukko eli kyselyn saaneet henkilöt huomioiden.

6 Vastuullisuusohjelman kokoaminen

Vastuullisuusohjelma rakentui kyselyistä saatujen tutkimustulosten ja eri suuntaa antavien materiaalien avulla, joita olivat Suomen voimisteluliiton vastuullisuustyökalut kuten Tähtitaso-tarkistuslista ja Voimistelun ympäristöohjelma. Lisäksi vastuullisuusohjelman rakentumista ohjasivat toiminnanjohtajan ja hallituksen tiedonannot sekä YK:n Agenda 2030 tavoitteet 3, 5, 10, 12, 13 ja 16 (kts. 2.3). Vastuullisuusohjelma päätettiin seuran kanssa tehdä ajalle syksy 2024 – vuosi 2025, jonka jälkeen ohjelma tullaan päivittämään seuraavalle toimintakaudelleen vastuullisuudesta vastaavan eli toiminnanjohtajan toimesta loppuvuodesta 2025. Toimeksiantajan toiveena oli saada seuran käyttöön vastuullisuusohjelma, joka on koottu visuaaliseen muotoon julisteen tyyliä.

6.1 Vastuullisuusohjelman teemat ja tavoitteet

Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmassa seura sitoutuu noudattamaan Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman tavoitteita (Kuva 7). Myös seuran vastuullisuusohjelman teemat ovat samat kuin edellä mainitussa vastuullisuusohjelmassa, kuten kappaleessa 4.1 on todettu. Näiden tavoitteiden alle lukeutuu kyseisen teeman mukaisia alatavoitteita, jotka ovat johdettu tavoitteista ja muotoutuneet seuran toiminnanjohtajan ja hallituksen tiedonantojen sekä kyselyistä saatujen tutkimustulosten pohjalta. Vastuullisuusohjelman alatavoitteet muotoillaan ensin toiminnanjohtajan kanssa yhteisessä palaverissa tulosten ja tietoperustan pohjalta, jonka jälkeen ne tullaan esittelemään ja hyväksyttämään vielä seuran hallituksessa.

Vastuullisuusohjelman kaikkien tavoitteiden tulee olla SMART-periaatteen mukaisia. Tavoitteiden on hyvä olla erityisiä (spesific), mitattavissa (measurable), saavutettavissa (achievable), realistisia (relevant) ja aikataulutettuja (time-bound). (Kymäläinen ym. 2016, 20). Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelman alatavoitteet luotiin juuri seuran nykytilanteen ja tarpeiden mukaan. Ne ovat erityisiä, saavutettavissa olevia sekä realistisia eli seuran tavanomaiseen toimintaan liittyviä. Tavoitteiden mitattavuus nousee esille vastuullisuusohjelmassa seuranta -osioissa ja tavoitteiden aikataulutettavuus ilmenee vastuullisuuden vuosikellosta. Valitut toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi toimeenpantiin käytäntöön ohjelman käyttöönottohetkestä lähtien ja osa vähitellen, mutta suunnitelmallisesti aikaan sitoen.

Tavoitteet, alatavoitteet, toimenpiteet ja seurannan mittarit koottiin yhdeksi materiaaliksi, joka oli seuran toive ja toimeksiannon mukainen. Materiaali julkaistiin marraskuussa kaikkien nähtäväksi seuran nettisivuille ja esiteltiin hallitukselle sekä koulutuksen yhteydessä valmentajille. Myös vanhemmille tullaan kauden lopussa esittelemään valmis vastuullisuusohjelma. Tämän materiaalin lisäksi vastuullisuusohjelma tullaan myöhemmin esittelemään lyhyesti tekstimuodossa seuran nettisivuille, josta vastaa seura.

Vastuullisuusohjelman TAVOITTEET

Kuva 7. Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelman tavoitteet (mukailtu Suomen Olympiakomitean “Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmasta 2020–2024)

6.2 Vastuullisuusohjelman mittarit

Vastuullisuusohjelman alatavoitteiden toimenpiteille on valittu seurannan mittarit, joiden avulla voidaan selvittää toteutuvatko toimenpiteet käytännössä. Vastuullisuustyön mittaaminen on olennaista, jotta voidaan seurata työn ja toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä tarvittaessa muokata tai tehostaa toimenpiteitä (Henkilöstöpalveluyrityksen Liitto 2020). Myös TBL-mallin mukaan (kts. 2.1) yrityksen menestyksen, tuloksen ja toiminnan tulisi olla mitattavissa yrityksen talouslukujen lisäksi sosiaalisen ja ekologisen toiminnan perusteella.

Seurannan ja arvioinnin kannalta on tärkeää, että mittarit ovat selkeitä. Vastuullisuusohjelmalle valikoitiin yhdessä seuran toiminnanjohtajan kanssa kolme mittaria (Kovalainen 18.9.2024). Ensimmäiseksi mittariksi valikoitui Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslista (Liite 5), johon on lisätty vastuullisuusohjelmassa Tähti-tasolle pyrkivälle seuralle toimenpiteitä viiden Reilu peli -teeman alle. Toisena mittarina toimivat vanhemmille (Liite 2) ja valmentajille (Liite 3) toteutetut vastuullisuuskyselyt, jotka tullaan toistamaan kevätkauden 2025 lopussa, jotta nähdään jo tuoretta ja vertailukelpoista dataa. Nämä kyselyn kysymykset tullaan yhdistämään osaksi seuran tyytyväisyyskyselyä mittaamaan vastuullisuusohjelman toimeen paneutumista seurassa. Lisäksi vastuullisuusohjelmaan kuuluu jokaisen teeman alle alatavoitteita, joille on merkitty omat mittarit seurantaan.

6.3 Vastuullisuusohjelman esittely

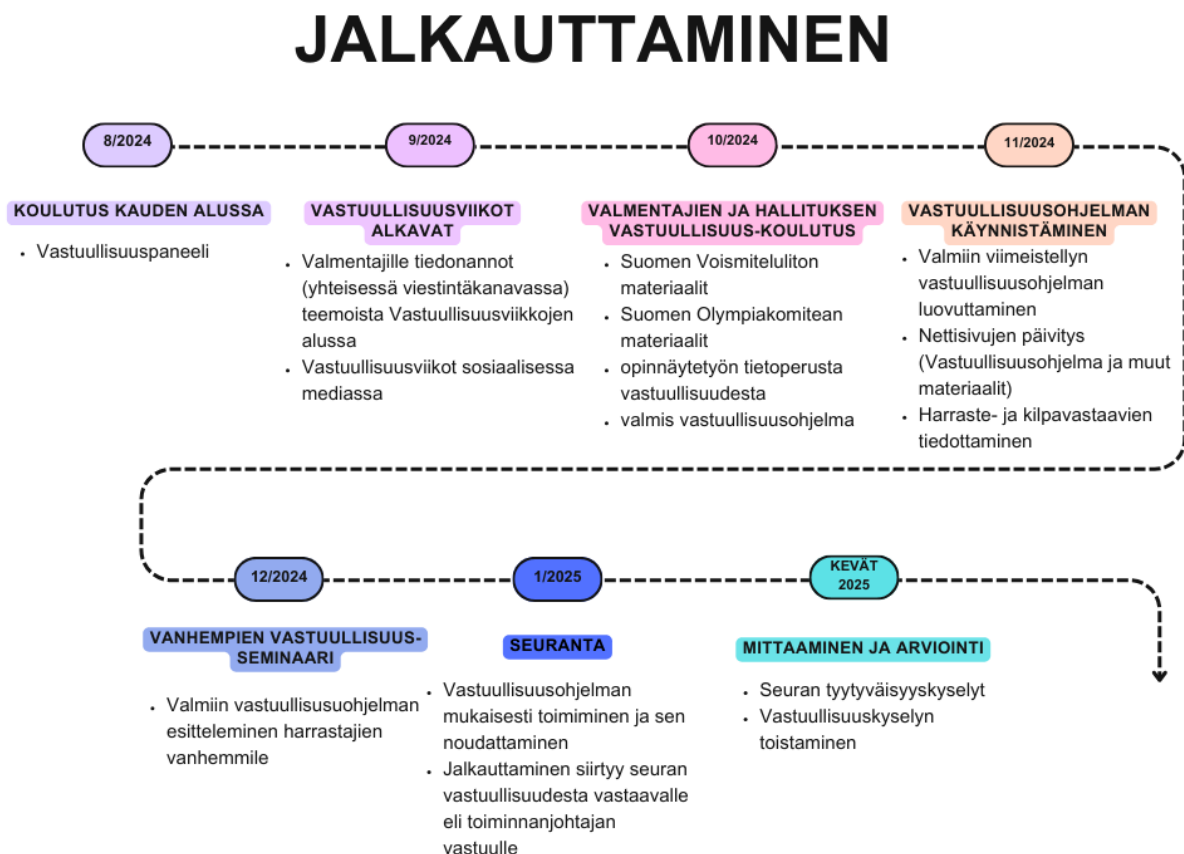
Opinnäytetyön tuotoksena syntyi Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma, joka koottiin seuran toiveen mukaisesti visuaaliseen muotoon (Liite 1). Vastuullisuusohjelma pyrittiin rakentamaan helpposti ymmärrettäväksi, jotta jokainen halutessaan ohjelmaan tutustuva esimerkiksi vanhempi ymmärtää vastuullisuusohjelman ja sen sisällön. Toteutusmuodon valintaan vaikuttivat myös valmiin materiaalin helppo levitettävyyys: materiaali toimii niin julisteena voimistelusalissa kuin liitteenä sähköpostissa, nettisivuilla ja somessa.

Vastuullisuusohjelma rakentui viiden Reilu peli -teeman ympärille, jotka ovat samat kuin Suomen Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” -ohjelmassa. Lisäksi vastuullisuusohjelmassa hyödynnettiin yhteiskuntavastuun rakennetta (kts. 2.1) edellä mainittujen teemojen jäsenyksessä: taloudelliseen vastuuseen lukeutuu hyvä hallinto, sosiaalisen vastuuseen yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, turvallinen toimintaympäristö ja antidoping sekä ekologiseen vastuuseen ympäristö ja ilmasto.

Vastuullisuusohjelma sisältää tavoitteet jokaiselle teemalle (Kuva 7), jotka ovat myös ”Urheillaan ihmisiksi” -ohjelman mukaiset. Tavoitteiden saavuttamiseksi vastuullisuusohjelmaan muotoiltiin alatavoitteet sekä niiden mukaiset toimenpiteet ja seurannan mittarit. Vastuullisuusohjelmaan sisällytettiin seuran toiveen mukaisesti vastuullisuuden vuosikello, joka aikatauluttaa vastuullisuusteot seurassa ajalle syksy 2024–2025. Lisäksi vastuullisuusohjelmassa huomioitiin YK:n Agenda 2030 -tavoitteita sekä Voimistelun eettiset periaatteet, joihin seura sitoutuu kaikessa toiminnassaan.

7 Vastuullisuusohjelman jalkauttaminen

Vastuullisuusohjelma suunniteltiin ajalle syyskausi 2024–2025. Vaikka valmis vastuullisuusohjelma luovutettiin virallisesti seuran käyttöön marraskuussa 2024, aloitettiin jalkauttaminen käytännössä jo elokuussa. Vastuullisuusohjelman lopullisesta käyttöönotosta, seurannasta ja arvioinnista tulee jatkossa vastaamaan seuran toiminnanjohtaja, vaikka vastuullisuusohjelmaa jalkautettiin jo opinnäytetyön tekijän toimesta. Alla oleva kuva (Kuva 8) havainnollistaa jalkauttamisen prosessia ajanajana.

Kuva 8. Vastuullisuusohjelman jalkauttamisen prosessi

7.1 Vastuullisuuden näkyväksi tekeminen opinnäytetyön aikana

Vastuullisuuden näkyväksi tekeminen oli yksi vastuullisuusohjelman keskeisimmistä päämääristä (kts. 4.1) Tämän edistämiseksi syyskaudella 2024 pidettiin Vastuullisuus-teemaviikot, joiden aikana seuran toiminnassa kiinnitettiin huomiota kyseisiin aiheisiin etenkin käytännössä, ”pelikentällä”. Tämä kosketti keskeisesti valmentajia, jotka ovat seuratoiminnassa hyvin merkittävässä roolissa toiminnan toteuttamisen näkökulmasta. Vastuullisuus-teemaviikkojen näkyvyyden ja saavuttavuuden edistämiseksi tukena toimivat seuran sosiaalisen median kanavat.

Valmentajien ja vanhempien tietoisuutta vastuullisuudesta edistettiin kouluttamalla sekä jakamalla informaatiota. Valmentajille koulutus toteutettiin kahden vaiheen kautta: teemoihin tutustuttiin syyskauden alussa ensimmäisessä koulutuspäivässä ja syvennyttiin kaikille pakollisessa valmentajien Vastuullisuus-koulutuksessa lokakuussa. Myös vanhemmat pääsevät syyskauden lopussa opinäytetyön päättymisen jälkeen kuulemaan opinäytetyön tekijän toimesta, mitä vastuullisuus tarkoittaa Viipurin Reippaassa ja tutustumaan seuran uuteen vastuullisuusohjelmaan. Vanhemmille toteutus on luentomainen, kun taas valmentajille koulutus on osallistava. Seuraavissa kappaleissa käsitellään lisää edellä mainittuja vastuullisuusohjelman jalkauttamisen toimenpiteitä, joita toteutettiin osana opinäytetyötä.

7.1.1 Koulutuspäivä valmentajille kauden 2024 alussa

Alkavan syyskauden 2024 alussa pidimme kokouksen, jossa oli paikalla toiminnanjohtajan lisäksi seuran harrastevastaava ja kilpavastaava. Esittelin heille työtäni ja kerroin missä tällä hetkellä mennään. Kokouksessa kävimme läpi hieman tulevaa valmentajien koulutuspäivää, johon yhdeksi aiheeksi sovimme vastuullisuuden eli yksi koulutuskokonaisuus tuli käsittelemään tätä aihetta (Kovalainen, Rapanen & Jäppinen 26.9.2024). Tämä piste, nimeltään vastuullisuuspaneeli, tuli toimimaan osana valmentajien osallistamista ja vastuullisuuden näkyväksi tuomisessa.

Vastuullisuuspaneelissa (Liite 4) valmentajat pääsivät ryhmissä keskustelemaan Reilu peli -teemoista, jotka näkyivät myös Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmassa (Liite 1). Jokaisessa ryhmässä oli suurin piirtein saman verran valmentajia, niin kilpa- kuin harrastepuolelta. Teemoja käsiteltiin esimerkkitapausten kautta, joihin valmentajat saattavat mahdollisesti törmätä valmentajana toimiessaan. Näihin ongelmatilanteisiin oli valittava oikea toimintatapa kolmesta vastausvaihtoehdoista. Esimerkkitapaukset muodostettiin niin, että myös nuoremmat ja juuri aloittaneet valmentajat pystyvät käsittelemään aiheita ja vastaamaan niihin. Vastuullisuusosion viimeisenä tehtävänä oli yhdessä ryhmän kesken ideoida millä tavoilla valmentajana voi vaikuttaa vastuullisuuteen liittyviin teemoihin valmentaessaan. Tehtävässä käytettiin työkaluna yhteisöllistä ideointimenetelmää, aivoriihiä, jossa perusajatuksena on tuottaa ongelman ratkaisemiseksi mahdollisimman monta ideaa (Hassinen 2008, 46).

Vastuullisuuspaneelin aivoriihi suoritettiin ryhmässä keskustellen ja yksi toimi kirjurina. Jokaisella ryhmällä oli yksi teema käsiteltävänä tehtävään varatun ajan vähäisyyden vuoksi, jonka takia vastausten laajuus myös vaihteli ryhmittäin. Ryhmiä muodostui vain neljä, sillä osa valmentajista ei päässyt osallistumaan koulutukseen. Näin ollen viimeinen aihe Antidoping jäi ilman ideoita. Tehtävän tavoitteena oli saada valmentajat keskustelemaan ajatuksistaan vastuullisuusohjelman teemoista ja niihin liittyvistä tilanteista, joihin he voivat itse törmätä valmentajana toimiessaan. Samalla valmentajat pääsivät tutustumaan Viipurin Reippaan tulevan vastuullisuusohjelman teemoihin. Alla on tuotu esille ryhmiltä nousseita toimenpiteitä.

Hyvässä hallinnossa

- sovimme etukäteen apuvalmentajan kanssa mitä treeneissä tapahtuu
- käymme yhdessä läpi mitkä kenenkin tehtävät ovat niin valmentaessa kuin yksittäisen treenin aikana.

Turvallisessa toimintaympäristössä

- laadimme yhteiset pelisäännöt ryhmälle
- omaamme ehjät harjoitusvälineet ja telineet, joista pisteitä rakennetaan sekä vaihtoehtoisia pisteitä, jos jonkin pisteen tekeminen tuntuu voimistelijalle liian jännittävältä
- huomioimme lasten tunteet, tarpeet ja huolet
- luomme ryhmän sisälle tunnelman, jossa voidaan luottaa toisiinsa ja kaikki kokevat, että saavat olla omia itsejään ryhmässä ja uskaltavat tuoda itseään esille
- huolehdimme lajia tukevista toimista (fysiikka, lämmittelyt, psyykinen valmennus, yksilöiden ja joukkueen toiveet ja tavoitteet).

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioivassa ympäristössä

- sekoittamme eri ikäisten ja sukupuolisten ryhmiä
- huomioimme jokaisen yksilön
- leikimme ryhmäytymisleikkejä
- keskustelemme avoimesti aiheesta ikäryhmän mukaisesti.

Ympäristön ja ilmaston huomioivassa ympäristössä

- kehotamme tulemaan treeneihin kimppakyydeillä, pyörällä, kävellen
- valmentajat näyttävät mahdollisuuksiensa mukaan mallia eli toimivat roolimalleina
- pidämme ympäristöteemaisia leikkejä
- pidämme harjoitukset ulkona luonnossa tai esimerkiksi vieressä olevalla urheilukentällä.

Myös kauden 2023–2024 alussa valmentajille pidetyssä koulutuspäivässä pidettiin kyseisiä vastuullisuusteemoja koskettava, ajatuksia herättävä tehtävä ryhmittäin keskustellen seuran silloisen kilpavastaavan toimesta. Tehtävä toteutettiin siis käytännössä uudelleen kauden 2024–2025 alussa. Seurassa oli aloittanut uusia valmentajia ja aiheet ovat saattaneet päästä jo unohtumaan, joten oli hyvä toteuttaa tehtävä uudelleen – hieman eri tehtävänannolla ja sisällöllä.

7.1.2 Vastuullisuus-teemaviikot

Vastuullisuuskyselyn tulosten mukaan tietoisuus Viipurin Reippaan vastuullisuustoiminnasta on heikolla tasolla, kuten kappaleessa 5.1 mainitaan. Näin ollen toimenpiteitä tämän edistämiseksi oli hyvä tehdä. Keskusteltuamme enemmän vastuullisuuden näkyväksi tuomisesta nostin toiminnanjohtajan, harraste- ja kilpavastaavan kanssa pidetyssä kokouksessa esiin idean vastuullisuusviikoista, joiden tarkoituksena on viikon ajan keskittyä vastuullisuusohjelman yhteen teemaan. Tämä toimenpide hyväksyttiin kokouksessa yhdeksi vastuullisuuden jalkauttamisen toimenpiteeksi seuraan (Kovalainen, Rapanen & Jäppinen 26.9.2024). Samalla idealla kuten esimerkiksi koulussa voidaan keskittyä yhtenä ajanjaksona ruokailuun: ruokaa otetaan sen verran mitä jaksetaan, lautasmallin mukaisesti.

Viikon alussa valmentajat saivat yhteiseen viestintäkanavaan muistutuksen ja lyhyen tietoiskun siitä, miten kyseisen viikon aihetta voi nostaa esille valmentaja. Vastuullisuusviikkojen aikana kyseisiä teemoja käsiteltiin samanaikaisesti myös seuran sosiaalisen median kanavissa, jolloin tietoisuutta vastuullisuusteemoista saadaan myös seuran ulkopuolelle. Liitteissä muutamia Vastuullisuusviikkojen julkaisuja, joita julkaistiin seuran Instagramissa ja Facebookissa (Liite 8).

7.1.3 Vastuullisuuskoulutusta seuran valmentajille ja vanhemmille

Valmentajille, seuran hyvin merkittävillä toimijoilla pidettiin kaikille pakollinen vastuullisuusteemainen koulutus lokakuun lopussa. Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelman teemat, joista koulutuksessa käsiteltiin, olivat valmentajille jo entuudestaan hieman tuttuja kahdelta aiemmalta koulutuspäivältä, jolloin aiheita oli käsitelty osallistavien tehtävien merkeissä. Toiminnanjohtajan kanssa käydyssä palaverissa sovimme, että tässä koulutuksessa keskitytään valmiin vastuullisuusohjelman esittelemiseen sekä itse valmentajien koulutusosioon (Kovalainen 18.9.2024).

Koulutuksen sisältö tuli hankitun tietoperustan, Suomen Voimisteluliiton ja Suomen Olympiakomitean materiaalien pohjalta. Suomen Voimisteluliiton tekemän Tähtitase-tarkistuslistan (Liite 5) mukaan valmentajien tulisi tutustua Suomen voimisteluliiton materiaaleihin muun muassa lasten oikeuksista, turvataidoista, valmentajan vastuusta sekä laadukkaasta voimistelusta. Muun muassa näitä materiaaleja käsiteltiin Vastuullisuus-koulutuksessa työpajan tyylisesti. Rakenteeltaan koulutus oli nelivaiheinen: ”Mitä on vastuullisuus”, ”Miksi seuralle tehdään vastuullisuusohjelma?”, esittely Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmasta sekä viimeisenä Työpaja-osuus. Koulutus oli kestoltaan noin tunnin ja siihen osallistuivat kaikki niin kilpa- kuin harrastepuolen valmentajat. Vastuullisuuskoulutuksen esitysmateriaali löytyy liitteistä (Liite 6).

Seuran harrastajien vanhemmille, 561 henkilölle sovittiin pidettäväksi syyskauden lopussa vastuullisuusseminaari, jossa esitellään seuran vastuullisuusohjelmaa eli toimia vastuullisuuden edistämiseksi. Seminaari tulee olemaan kestoltaan lyhyehkö, mutta ytimekäs luento visuaalisten

materiaalien ja kyselystä saatujen tutkimustulosten kera. Vastuullisuusseminaarin pitämisestä vastaa opinnäytetyön tekijä, vaikka itse opinnäytetyöprosessi on siinä vaiheessa ohi. Seminaari tähtää tietoisuuden lisäämiseen ja sitä kautta toimintamalleihin vaikuttamiseen vastuullisuuden edistämiseksi.

7.1.4 Sosiaalinen media

Kuten aiemmin mainittua, vastuullisuudesta tietoisuuden lisäämisen yhtenä työkaluna toimi sosiaalisen median kanavat, jotka ovat Viipurin Reippaan harrastajien, toimijoiden ja myös seuran ulkopuolistenkin aktiivisessa seurannassa. Viipurin Reippaan käytössä olevia pääasiallisia sosiaalisen median kanavia ovat Facebook ja Instagram. Tutkimuksen mukaan sosiaalinen media on tehokas markkinoinnin muoto ja voi olla hyödyllinen houkuttelemaan katsojia urheiluorganisaatioon (Nisar, Prabhakar & Patil 2018, 188–195). Vastuullisuus-teemaviikoilla aiheita käsiteltiin sosiaalisessa mediassa postausten muodossa, jotka lisätään myöhempää katselua varten Instagramissa myös omaan ”Kohokohta”-osioon.

Viipurin Reippaan somessa käsiteltiin vastuullisuusviikkojen teemoja muun muassa tietovisojen, tietoisukujen ja erilaisten haasteiden avulla. Lisäksi materiaalia tuotiin näiden lisäksi myös käytännöstä: mitä esimerkiksi seuran työntekijän päivään kuuluu hyvän hallinnon näkökulmasta tai miten seurassa toteutetaan harjoitusvarusteiden ja -vaatteiden kierrätystä. Tämä muun muassa oli merkittävä osa näkyväksi tekemistä ja ihmisiin vaikuttamista. Kaikilta materiaaleissa esiintyviltä alaikäisiltä voimistelijoilta tarkistettiin vanhempien hyväksyttämät kuvausluvut sekä varmistettiin lapsen tai nuoren oma lupa materiaalin julkaisemiseen. Materiaalien tavoitteena oli tuoda vastuullisuusohjelman teemoja esille, herättää ajatuksia ja tunteita katsojissa sekä ottaa kantaa tärkeisiin aiheisiin vaikuttaen. Vastuullisuusviikot kestivät jokainen yhden viikon ja ne toteutettiin viikkojen 39–43 aikana. Materiaalien suunnittelu ja julkaisu sisältyivät tämän työn toimeksiantoon, sillä se on osa vastuullisuusohjelman jalkauttamista ja näkyväksi tekoa. Liitteissä (Liite 8) muutamia julkaistuja materiaaleja.

7.2 Jalkauttaminen opinnäytetyön jälkeen

Opinnäytetyöprojektin päätyttyä vastuullisuusohjelman jalkautuminen siirtyy seuran vastuullisuudesta vastaavan, toiminnanjohtaja Kea Kovalaisen vastuulle. Vastuullisuusohjelman jalkautumisen laadun varmistamiseksi seuran toiminnanjohtajaa ja hallitusta on tiedotettu ja koulutettu vastuullisuusohjelmasta ja sen sisällöstä. Vastuullisuusohjelmaa on hyvä päivittää ja kehittää tulevaisuudessa viimeistään nykyisen ohjelman päätyttyä vähintään vuosikellon osalta.

8 Pohdinta

Vastuullisuusohjelman laatiminen Viipurin Reippaalle opinnäytetyönä oli hyvin mielenkiintoinen, opettavainen ja antoisa projektikonaisuus. Opinnäytetyön tavoitteena oli vastuullisuusohjelman laatimisella ohjata toimintaa seurassa kestävä kehityksen suuntaan, edistää vastuullisia toimintakäytäntöjä, tuoda vastuullisuus näkyväksi osa-alueeksi seuran toiminnassa ja saavuttaa positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan. Vaikka vastuullisuusohjelman toimivuutta käytännössä voidaan mitata vasta myöhemmin, voidaan jo tehdä hieman johtopäätöksiä ja arvioida lopputuotoksen onnistumista ja tavoitteiden toteutumista. Yksi arvioinnin keino tässä työssä oli vastuullisuusohjelman laadulliset kriteerit (kts. 4.4), jotka arvioivat täyttääkö vastuullisuusohjelma lopputuotteelle asetetut vaatimukset. Lisäksi ne arvioivat onko se hyödyllinen seuralle käytännön toiminnassa.

Vastuullisuus on erittäin laaja käsite, joka toi tietoperustan keräämiseen hieman haasteita rajaamisen näkökulmasta. Kuten kappaleessa 4.1 nostettiin esille, voimisteluliiton vaatima vastuullisuusohjelma sai olla oman seuran näköinen. Ei siis ollut yhtä oikeaa tapaa tai kaavaa tehdä vastuullisuusohjelmaa, joka antoi työhön tilaa ja vapautta valita sekä käyttää myös luovuutta. Vastuullisuusohjelmaan sisällytettiin juuri Viipurin Reippaalle keskeisiä alatavoitteita ja toimenpiteitä vastuullisuuden edistämiseksi. Työn tekemistä ja rajausta helpotti paljon se, että vastuullisuusohjelman tekemiseen oli olemassa valmiita hyviä ohjeita, malleja ja materiaaleja. Etenkin Olympiakomitean ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma sekä Suomen Voimisteluliiton toimintamallit vastuullisuustyöhön olivat hyvin laadukkaita ja merkittäviä apumateriaaleja vastuullisuusohjelman rakentamisessa. Näiden materiaalien lisäksi lähdin yhdistelemään tietoperustaan myös muuta vastuullisuuteen liittyvää teoriaa ja kirjallisuutta edellä mainittujen materiaalien ulkopuolelta, jotta työn tekemiseen on kerätty tarpeeksi laajasti ja monipuolisesti, mutta huolellisesti rajaten.

Oman seuran näköisen ohjelman rakentumista tuki seuran toimijoiden ottaminen mukaan vastuullisuusohjelman tekemiseen: työ laadittiin osallistaen seuran toimijoita kuten valmentajia, hallitusta ja seuran alaikäisten jäsenten vanhempia. Näillä toimenpiteillä pyrittiin vastaamaan seuran todellisiin tarpeisiin ja haasteisiin, joka onnistui hyvin. Toimijoiden osallistaminen tapahtui vastuullisuus-kyselyillä, vastuullisuuspaneelilla sekä tiedonannoilla. Toimijoiden osallistaminen sitouttaa tehokkaasti, kuten kappaleessa 3.1 on mainittu, kun heille tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa ja tuoda esiin ajatuksiaan. Näin ollen vastuullisuusohjelman kolmas (relevanssi ja kohdennettavuus) sekä neljäs (sidosryhmien osallistaminen) laadullinen kriteeri toteutuu. Keskeistä työssä oli asiakaslähttäisyys. Seuran pohjimmainen tarkoitus on toteuttaa jäsenistölleen sääntöjen mukaista toimintaa ja sen edellytetään olevan sidosryhmien tarpeita ja toiveita vastaavaa. Nykypäivänä myös vastuullisuusasioita voidaan pitää tarpeina.

Muiden vastuullisuusohjelmien tutkimisen eli benchmarkkauksen (kts. 4.3.2) lisäksi vastuullisuus-kyselyiden tulokset antoivat hyvin suuntaa vastuullisuusohjelman rakentumiselle sekä antoivat vanhemmille sekä valmentajille mahdollisuuden vaikuttaa ja tuoda näkemyksiään esille. Yhtenä työn päämääränä oli saavuttaa positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin ja yhteiskuntaan (kts. 4.1), joten vastuullisuuskyselyiden toteuttaminen oli myös tästä näkökulmasta hyvä ratkaisu. Kun saamme arvokasta tietoa suoraan seuran toimijoilta, voi esiin nousta sellaisia näkökulmia, tilanteita ja epäkohtia, joita seuran hallinnossakin on vaikeaa tiedostaa. Puuttumalla näihin asioihin ja kehittämällä ratkaisuja seuralla on mahdollisuus kirkastaa imagoaan ja brändiään sekä toimia asiakaslähtöisesti, mikä voi kasvattaa asiakastytyväisyyttä ja luoda positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin. Vastuullisuusohjelma ennen kaikkea tähtää vastuullisuuteen, joka itsessään on yhteiskunnan ja sitä ympäröivän ympäristön huomioimista.

Muita positiivisia vaikutuksia sidosryhmiin nousi esiin muun muassa valmentajien kommentteista koskien Vastuullisuus-koulutusta: koulutus oli heidän mielestään antoisa, monipuolinen ja herättelevä. He kokivat, että työllä oli vaikutusta seuran toimintaan ja oli hyvä, että seurassamme otetaan tällä hetkellä ja tulevaisuudessa vastuullisuus huomioon. Valmentajat ottivat koulutuksessa hyvin tiedon vastaan ja olivat kiinnostuneita aiheistani. Valmentajien kommentit saivat minut uskomaan, että olen onnistunut työlläni vaikuttamaan seuran toimintaan ja saamaan positiivisia vaikutuksia aikaan. Myös sosiaalisen median julkaisut saivat hyvän vastaanoton ja paljon tykkäyksiä. Esimerkiksi eräs harrastajien vanhempi Hilla Stenlund kommentoi omalla Instagram-kanavallaan seuramme Vastuullisuus-teemaviikkojen materiaaleja seuraavasti: "Olipa hyvä video seuralta, jonka toiminnassa meidänkin lapset on mukana! 'Täällä saan olla oma itseni!'" (Stenlund 10.10.2024).

Vastuullisuusohjelmassa käytettiin yhteiskuntavastuun mukaista jaotelmää vastuullisuusohjelman teemoja esiintuodessa: taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen (kts. 2.1). Myös Voimistelun vastuullisuusohjelman tavoitteena on ohjata toimintaa niin, että sekä liitto että voimisteluseurat tuottavat laadukasta ja yhteiskuntavastuullisesti toteutettua toimintaa (Suomen Voimisteluliitto s.a. c). Myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteet liittyvät vastuullisuusohjelmaan. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet 3, 5, 10, 12, 13 ja 16 painottuvat Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmassa, kuten myös Olympiakomitean urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmassa (Olympiakomitea s.a.). Tavoitteista kuitenkin myös 4 ja 8 (kts. 2.3) voisivat liittyä Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmaan, sillä valmentajia pyritään kouluttamaan laadukkaasti sekä seura pyrkii ihmisarvoiseen työhön ja seuran sisäiseen talouskasvuun, koska kyseessä on kuitenkin voittoa tavoittelematon yhdistys.

Epäasialliseen käytökseen puuttumisen malli (Liite 7) luotiin visuaaliseen ja helposti ymmärrettävään muotoon opinnäytetyön aikana jalkauttamisen toimenpiteenä. Tällaiset mallit selkeyttävät toimintaa seurassa sekä osoittavat, että seurassa on perehdytty aiheeseen ja tiedostettu mahdollisia riskejä. Myös toimintamalli valmentajille tapaturmatilanteisiin olisi hyvä jo olla, mutta sen tekeminen

jää seuralle vastuullisuusohjelman yhdeksi toimenpiteeksi. Vastuullisuuskello, johon myös edellä mainittu toimintamalli tapaturmatilanteisiin on listattu ja aikataulutettu tehtäväksi, toimii seuralle työkaluna ja aikatauluttajana vastuullisuustekojen toteuttamisessa ja toimeenpanemisessa. Se myös havainnollistaa hyvin ja avoimesti esimerkiksi vanhemmille mitä toimia seurassa tehdään vastuullisuuden eteen. Vuosikellon laatiminen oli seuran toive ja osa toimeksiantoa.

Laadullisista kriteereistä myös selkeys ja ymmärrettävyys sekä realistiset ja mitattavat tavoitteet toteutuivat. Vastuullisuusohjelmalle määriteltiin selkeät päämäärät ja niiden saavuttamiseksi tavoitteet sekä alatavoitteet, jotka noudattavat SMART-mallia (kts. 6.1). Ne ovat realistisia, selkeästi määriteltyjä, mitattavissa olevia, selkokielellä ja helposti ymmärrettävästi kuvattuja sekä aikataulutettuja. Vastuullisuusohjelman alatavoitteet ovat johdettu vastuullisuusohjelman tavoitteista, joten yhden teeman kaikkien alatavoitteiden toteutuessa voidaan olettaa myös teeman tavoitteen saavuttuvan tai olevan mahdollista saavuttaa. Vastuullisuusohjelman toisena mittarina toimii myös Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslista, jonka pohjalta ohjelmaa on tehty. Näin ollen myös vaikutusten arviointi ja todistettavuus kuudentena laadullisena kriteerinä täyttyy.

Vastuullisuusohjelman rakentumisessa oli tarkoitus toimia PDCA-mallin mukaisesti, kuten kappaleessa 4.3.1 esitellään. Kyseinen jatkuvan kehittämisen kaava nousi esiin vastuullisuusohjelmaa rakentaessa: kerätyn tietoperustan pohjalta rakennettiin ja luonnosteltiin vastuullisuusohjelmaa, jota tarkastutettiin hallituksessa saaden heiltä kommentteja, jonka jälkeen ohjelmaa hiottiin aina paremmaksi. Tätä toistettiin PDCA-mallin mukaisesti, kunnes hallitus oli täysin tyytyväinen työhön. Työn laadun arvioimisessa olisin voinut esitellä hallitukselle vastuullisuusohjelmalle määritetyt laadulliset kriteerit (kts. 4.4), joiden avulla PDCA-mallia olisi voinut hyödyntää entistä paremmin, kun mittarit olisivat siten olleet aina samat. Jokainen laadullinen kriteeri on kuitenkin käyty lopuksi toiminnanjohtajan kanssa läpi ja ne on nähty toteutuvan työssä. Työ tulee pääasiassa seuran hallinnon ja toiminnanjohtajan työkaluksi, jonka takia hallituksen jäseniltä kerättiin kommentteja.

Toisaalta koko vastuullisuusohjelman täydellistä toimivuutta voidaan mitata vasta ohjelman käyttöönoton ja jalkautumisen jälkeen, joten siitä näkökulmasta PDCA-mallin hyödyntäminen ei saanut täydellistä potentiaaliaan kehittämisen näkökulmasta. Ohjelmaa tullaan kuitenkin kehittämään tulevaisuudessa muun muassa tyytyväisyys- ja vastuullisuuskyselyiden kautta. Vastuullisuusohjelma tulee koskettamaan hallituksen lisäksi myös seuran muita toimijoita, joita ollaan osallistettu vastuullisuusohjelman tekoon, mutta niissä tilanteissa PDCA-mallin mukaista toistuvaa palautteiden kautta tapahtuvaa kehittämistä ei tapahtunut. Työssä nousee esille PDCA-mallin lisäksi TQM-menetelmän periaatteita, jonka mukaan yksinkertaisuudessaan työssä panostetaan viiteen osa-alueeseen: asiakaskeskeisyyteen, suunnitteluun, prosessien hallintaan, prosessien parantamiseen sekä sitoutumiseen. Asiakaskeskeisyys nousee vastuullisuuskyselyiden sekä hallituksen ja toiminnanjohtajan kuulemisten kautta esiin. Työ pyrittiin tekemään juuri seuran näköisesti, ymmärtäen seuran ja sen

sisäisten toimijoiden tarpeet. Kuten aiemmin mainittua, vastuullisuusohjelman päämäärät (kts.4.1) muodostettiin vanhempien sekä valmentajien vastuullisuuskyselyiden tulosten ja seuran hallituksen sekä toiminnanjohtajan tiedonantojen perusteella eli on pyritty ymmärtämään seuran tarpeet.

Vastuullisuusohjelma myötäilee myös seuran strategiaa ja sen sisäisiä arvoja (kts. 4.2.3), jolloin viides laadullinen kriteeri täyttyy. Vastuullisuusohjelma pyrittiin luomaan tukien seuran kokonaisvaltaista kehitystä, ei irrallisena toimintona. Vaikka seurassa tehdään toiminnanjohtajan mukaan jo paljon vastuullisuustekoja, kuten kappaleessa 4.1 mainittua, vastuullisuusohjelma pyrkii tuomaan myös uusia ja innovatiivisia lähestymistapoja vastuullisuuden edistämiseen. Seurassa ei ole esimerkiksi tutustuttu Voimistelun ympäristöohjelmaan. Keväällä 2025 toteutettavat Stara- ja TeamGym -kilpailut tullaan toteuttamaan kyseinen ohjelma huomioiden. Lisäksi epäasialliseen käytökseen puuttumisen malli (Liite 7) sekä keväällä 2025 tehtävä malli tapaturmatilanteissa toimimiseen selkeyttävät toimintamalleja tietyissä tilanteissa. Myös benchmarkkauksen avulla löydettiin hyviä käytäntöjä ja ideoita muilta seuroilta Olympiakomitean urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman lisäksi: kuten Tampereen Sisun visuaalinen kartta vastuullisuusohjelmassaan, josta nousi esille selkeästi arvolupausten pohjalta, miten seura toimii nyt ja tulevaisuudessa vastuullisesti niin ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun kuin hyvän hallinnon näkökulmasta. Benchmarkingia hyödynnettiin myös PDCA-mallin ohessa, kun hallitus arvioi ja kommentoi luonnoksia vastuullisuusohjelmasta. Voidaan todeta, että vastuullisuusohjelman seitsemäs kriteeri, innovatiivisuus ja parhaiden käytäntöjen hyödyntäminen täyttyy.

Opinnäytetyön rajaus ei ollut lopulta niin suoraviivainen, sillä toimeksiantajan toiveesta työn jalkauttaminen kuului osaksi toimeksiantoa. Järkevän rajauksen ja opinnäytetyön laajuuden näkökulmasta opinnäytetyö olisi voinut olla pelkkä vastuullisuusohjelma, jonka jalkauttaminen jäisi täysin seuran vastuulle. Toteutetut jalkauttamisen toimenpiteet ovat kuitenkin toimineet toimeksiantajan mukaan hyvänä ponnahduslautana vastuullisuusohjelman täytäntöön panemisessa ja näkyväksi tekemisessä, joka oli vastuullisuusohjelman yksi päämääristä. Lisäksi se ehkäisee tehokkaasti sitä tilannetta, että vastuullisuusohjelman jalkautuminen viivästyisi tai pahimmassa tapauksessa jäisi kokonaan toteuttamatta, mikä on tämän työn merkityksellisyyden kannalta erittäin tärkeää.

Kuten tässä opinnäytetyössä on monesti noussut ilmi, työn tekeminen oli erittäin ajankohtaista. Maailma muuttuu ja olemme pisteessä, jossa meidän ihmisten on todella kiinnitettävä huomiota kaikessa toiminnassamme vastuullisuuteen liittyviin asioihin. Vastuullisuusohjelman tekemisestä on toimeksiantajalle erittäin paljon hyötyä, ja työhön on seurassa oltu todella tyytyväisiä. Seuralla ei toiminnanjohtajan mukaan ole ollut resursseja tehdä vastuullisuusohjelmaa, joten oli erittäin hyvä ratkaisu saada alan opiskelija tekemään työ laajana kokonaisuutena, opinnäytetyönä. Liiton linjaus seuran vastuullisuusohjelmien valmistumisesta vuoden 2024 loppuun mennessä sopi erittäin hyvin oman tutkinnon ja valmistumisen aikatauluun. Lisäksi seuralla on edessä keväällä 2026

Tähtiseura-ohjelman auditointi, joka edellyttää vastuullisuusohjelman olemassaoloa, kuten kappaleessa 4.1 mainitaan. Alkuperäiseen opinnäytetyösuunnitelmaan poiketen opinnäytetyön tekeminen oli kesän tauolla ja jatkui syksyllä, mutta tämä ei vaikuttanut negatiivisesti työn valmistumiseen ajoissa Voimisteluliiton määrittämä linjaus huomioiden. Olin opinnäytetyön ja vastuullisuusohjelman laatimisen aikana aktiivisesti yhteydessä toimeksiantajaan. Yhteydenpito on kohdistunut pääasiassa seuran toiminnanjohtajaan, joka on toiminut ”viestinvälittäjänä” hallitukselle, kuten hänen toimenkuvaansakin kuuluu seuratoiminnassa.

Opinnäytetyön aikana opin hyvin paljon vastuullisuudesta ja siihen tähtäävistä toimenpiteistä etenkin urheiluseuratoiminnan näkökulmasta. Yksi työskentelyn suuri vahvuus oli seuran kanssa laadukas yhteistyö. Vastuullisuusohjelman tekeminen oli hyvin mielekästä, sillä seura on ollut hyvin vastaanottavainen ja helposti ohjautuva työn kaikissa vaiheissa. Sain myös opinnäytetyön tekijänä seuralta paljon luottamusta, vastuuta ja valtaa käyttää omaa luovuuttani, joka auttoi minua kehittymään aiheen asiantuntijaksi. Ennen kaikkea kehityin paljon suuren kokonaisuuden hahmottamisessa, sillä vastuullisuusohjelman tekeminen on projektina monivaiheinen, laaja ja myös opinnäytetyön raportin laatimisen näkökulmasta myös hyvin sidosteinen.

8.1 Luottamuksellisuus ja eettisyys

Viipurin Reippaan toiminnanjohtajan mukaan seuratoiminnassa kaikki on avointa, joten työ ei vaadi salassapitoa. Opinnäytetyö kohdistui urheiluseuraan, ei yksittäisiin henkilöihin. Seuralta saatiin tutkimuslupa opinnäytetyön tutkimukselliseen osuuteen. Seuran kanssa sovittiin opinnäytetyön ja mahdollisten muiden opinnäytteeseen liittyvien julkaisujen kirjoittajuudesta ja tekijyydestä. Lisäksi opinnäytetyöhön sisältyvien aineistojen säilyttämisestä ja käyttöoikeuksista sovittiin seurassa kaikkien osapuolten hyväksymällä tavalla hyvissä ajoin. Vastuullisuusohjelman luomisessa huomioin tekijänoikeudet: vastuullisuusohjelmassa käytetyt kuvat ovat Suomen Voimisteluliiton vapaasta materiaalipankista, Viipurin Reippaan omia tai Canva-sovelluksesta vapaassa käytössä olevia.

8.2 Tulevaisuus ja jatkokehitysehdotukset

Vastuullisuuskulttuurin juurruttamista on tärkeää jatkaa seurassa eli toisin sanoen muun muassa noudattaa tehtyä vastuullisuusohjelmaa. Seurassa tulisi jatkossakin ymmärtää tarve luoda vastuullisuudesta pysyvää osaa seuran arkeen ja toimintakulttuuriin. Vastuullisuuskulttuurin juurruttamiseen yksi tehokas työkalu on seuratoimijoiden kouluttaminen. Vastuullisuuskoulutus tai aiheen sivuaminen toisen koulutuksen ohessa on tärkeää, sillä teemat ovat tärkeitä ja niitä on hyvä kerrata. Tämän lisäksi opinnäytetyön aikana toteutetut vastuullisuusviikot voisi hyvin toteuttaa uudelleen jatkossakin, sillä se on kustannustehokas toimenpide vastuullisuuden näkyväksi tuomisessa ja seura koki ne hyödyllisiksi. Jatkossa on myös hyvä seurata kansainvälisiä trendejä ja standardeja, kuten YK:n kestävä kehityksen tavoitteita tai urheilujärjestöjen vastuullisuusstandardeja. Lisäksi

seuran kannattaa tutustua nykyisen ohjelman päätyttyä uuteen päivitettyyn Olympiakomitean vastuullisuusohjelmaan, koska nykyinen on tehty Olympiakomitean vastuullisuusohjelman 2020–2024 mukaiseksi.

Jatkossa vastuullisuudesta ja myös tämän vastuullisuusohjelman jatkeeksi voisi tehdä useita kehityshankkeita opinnäytetyönä, jotka syventäisivät aihetta ja tukisivat urheiluseurojen toimintaa. Esimerkiksi eri urheiluseurojen vastuullisuusstrategioiden vertailu antaisi arvokasta tietoa siitä, miten eri tavoin vastuullisuusohjelmia toteutetaan, ja toisi esiin tehokkaimmat mallit ja käytännöt. Opinnäytetyönä voisi myös tutkia, miten vastuullisuusohjelman toteuttaminen vaikuttaa urheiluseuran maineeseen ja brändiin, mikä on tärkeää jäsenistön ja sponsoreiden näkökulmasta. Ympäristö vastuuseen liittyen olisi hyödyllistä arvioida seuran toiminnasta syntyviä ympäristövaikutuksia ja kehittää kestävä kehityksen käytäntöjä. Digitalisaation rooli vastuullisuudessa on myös ajankohtainen tutkimuskohde, sillä digitaalisten työkalujen ja sosiaalisen median avulla voitaisiin tukea ohjelman viestintää ja lisätä jäsenten osallistumista. Lisäksi valmis vastuullisuusohjelma voisi olla tutkimuksen kohteena jalkauttamisen näkökulmasta, jossa tarkasteltaisiin sen käytännön toteutusta ja vaikutuksia urheiluseuran arjessa.

Lähteet

- Aaltonen, M. 2016. Ei vain urheilua. Liikunnan ja urheilun merkitys yhteiskunnan uusiutumisen kannalta. Valtion liikuntaneuvosto. Luettavissa: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2019/09/Ei-vain-urheilua.pdf>. Luettu: 9.8.2024.
- Ball, C., 2009. What is transparency? Public Integrity. 11, 4, s.293–308. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/250174526_What_Is_Transparency. Luettu: 4.8.2024.
- Beech, J. & Chadwick, S. 2004. The business of sport management. Pearson Education Canada. Englanti.
- Brundtland Commission 1987. Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development. Chapter 2. Luettavissa: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf> . Luettu: 5.7.2024.
- Dale, B.G., Van der Wiele, A. & Van Iwaarden, J.D., 1999. TQM: An overview. Managing quality. Blackwell Publishing Ltd. Oxford.
- Dedolli-Yasa, S. 2019. Tee maailmasta parempi paikka. Viisas Elämä. Helsinki.
- Elinkeinoelämän Keskusliitto s.a. Vastuullisuus. Luettavissa: <https://ek.fi/tavoitteemme/vastuullisuus/>. Luettu: 16.9.2024.
- Eränpalo, N. 2014. "Urheilu on ollut suurin ja parhain apu minulle luomaan sosiaalista verkkoa ja kotoutumaan Suomeen": Kisakeskuksen vertaisohjaajakoulutukseen osallistuneiden maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kokemuksia liikuntatoiminnan merkityksestä. Luettavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/44764>. Luettu: 22.8.2024.
- Euroopan Unioni s.a. Yleinen tietosuoja-asetus. Luettavissa: https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/data-protection/data-protection-gdpr/index_fi.htm. Luettu: 10.8.2024.
- Hassinen, J. 2008. Ideointityökalupakki. Ideointimenetelmiä ja -työkaluja ideanikkareille. Partus Oy. Luettavissa: <https://tiimivalmentaja.com/wp-content/uploads/2018/09/ideointimenetelmic3a4.pdf>. Luettu: 12.8.2024.
- Heikkilä, H., 2003. Laatu, laadun mittaaminen, auditointi, laatujärjestelmät. TietoEnator. Luettavissa: <http://mit.jyu.fi/opetus/kurssit/jot/2005/kalvot/qij.pdf>. Luettu: 15.5.2024.
- Hellström, E. & Parkkonen, P. 2022. Miten vastuullisuus kohtaa kestävyuden ja vaikuttavuuden? Luettavissa: https://www.sitra.fi/app/uploads/2022/06/sitra_vastuullisuuden_tulevaisuus_fin_0822.pdf. Luettu: 6.3.2024.

Henkilöstöpalveluyritysten Liitto 2020. Opas tavoitteelliseen vastuullisuustyöhön. Luettavissa:

https://henkilostoala.fi/wp-content/uploads/2020/09/HPL_vastuullisuusohjelma-opas_2020_digi_2.pdf. Luettu: 10.10.2024.

Iija, V. Kekki, H. Kokkonen, M. Kuokkanen, A. & Lipponen, K. 2021. Yhteisen hyvän tulevaisuus – Nämä 3 yritys vastuun trendiä viitoittavat jokaisen suomalaisyrityksen päätöksentekoa tulevina vuosina. Luettavissa: <https://fibsry.fi/uutishuone/blogit/yhteisen-hyvan-tulevaisuus-nama-yritysvastuun-trendit-viitoittavat-jokaisen-suomalaisyrityksen-paatoksentekoa-tulevina-vuosina/>. Luettu: 6.6.2024.

Isniah, S. Purba, H.H. & Dedora, F., 2020. Plan do check action (PDCA) method: literature review and research issues. Luettavissa: <https://e-jurnal.lppmunsera.org/index.php/JSMI/article/view/2186/1438>. Luettu: 11.9.2024.

KEKE-koutsi 2018. Miten seura-arjessa voidaan ottaa ympäristö huomioon. Luettavissa: [https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Urheiluseuroille/Vastuullisuus/Keke+koutsi+Miten+seura-arjessa+voidaan+ottaa+ymp%C3%A4rist%C3%B6+huomioon+\(diat\).pptx](https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Urheiluseuroille/Vastuullisuus/Keke+koutsi+Miten+seura-arjessa+voidaan+ottaa+ymp%C3%A4rist%C3%B6+huomioon+(diat).pptx). Luettu: 13.9.2024.

Keminmaan Naisvoimistelijat s.a. Vastuullisuus. Luettavissa: <https://www.kemnv.fi/seura/vastuullisuus/>. Luettu: 14.6.2024.

Kilpailija- ja kuluttajavirasto 2022. Vastuullisuus kiinnostaa suomalaisia kuluttajia. Luettavissa: <https://kulma.kkv.fi/2022/09/07/vastuullisuus-kiinnostaa-suomalaisia-kuluttajia/>. Luettu: 14.4.2024.

Kovalainen, K. 28.3.2024. Toiminnanjohtaja. Viipurin Reipas. Haastattelu. Lahti.

Kovalainen, K. 5.4.2024. Toiminnanjohtaja. Viipurin Reipas. Haastattelu. Lahti.

Kovalainen, K. 22.8.2024. Toiminnanjohtaja. Viipurin Reipas. Haastattelu. Lahti.

Kovalainen, K. Toiminnanjohtaja. Rapanen, E. Harrastevastaava. Jäppinen, K. Kilpavastaava. 26.8.2024. Viipurin Reipas. Palaveri. Lahti.

Kovalainen, K. 18.9.2024. Toiminnanjohtaja. Viipurin Reipas. Haastattelu. Lahti.

Kuluttajaliitto s.a. Yhteiskuntavastuu. Vastuullinen kuluttaminen. Luettavissa: <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/yhteiskuntavastuu/>. Luettu: 1.6.2024.

Kuluttajaliitto 2020. Kuluttajansuojan ABC. Kuluttajansuojalain perusteita ja keskeisiä käsitteitä. Luettavissa: https://www.kuluttajaliitto.fi/wp-content/uploads/2020/10/Kuluttajansuojan-ABC_saavutettava_muokattu-25.1.2024.pdf. Luettu: 10.9.2024.

- Kymäläinen, H-R. Lakkala, M. Carver, E. & Kamppari, K. 2016. Opas projektityöskentelyyn. Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/86049f5f-20ea-4814-9cdf-813c1510511d/content>. Luettu: 16.9.2024.
- Lankford, W. 2002. Benchmarking: Understanding the Basics. Luettavissa: <https://digitalcommons.coastal.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1007&context=cj>. Luettu: 24.4.2024.
- Laki kuluttajansuojalaista 20.1.1978/38.
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504.
- Laki liikuntalaista 01.05.2015/390.
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609.
- Laki nuorisolaista 1285/2016.
- Laki perustuslaista 11.6.1999/731.
- Laki työturvallisuuslaista 738/2002.
- Laki yhdistyslaista 26.5.1989/503.
- Laki yhdenvertaisuuslaista 30.12.2014/1325.
- Liikuntaneuvosto 2022. Kestävä kehitys valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä. Luettavissa: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2022/01/Kestava-kehitys-valtion-liikuntaa-ja-urheilua-edistavissa-toimenpiteissa-loppuraportti.pdf>. Luettu: 30.8.2024.
- Luukkainen, N., Laukkanen, A., Niemistö, D., Kotkajuuri, J., Meklin, E., & Sääkslahti, A. 2024. Longitudinal relationship between organised and non-organised physical activities and overall physical activity in children aged 3–11 years. *European Journal of Sport Science*, 24, 8, s. 1197–1206. Luettavissa: <https://doi.org/10.1002/ejsc.12172>. Luettu: 1.9.2024.
- Miltton Group 2017. Milttonin vastuullisuustutkimus 2017. Luettavissa: https://www.milton.fi/wpcontent/uploads/2017/05/Miltton_vastuullisuustutkimus_2017_yhteenv_etoportti2.pdf. Luettu: 26.6.2024.
- McLeod, S. 2024. Maslow's Hierarchy of Needs. Luettavissa: <https://www.simplypsychology.org/maslow.html>. Luettu: 1.9.2024.
- Mäenpää, O. 2009. Julkisuusperiaate. WSOYpro. Helsinki.
- Nisar, T.M., Prabhakar, G. & Patil, P.P. 2018. Sports clubs' use of social media to increase spectator interest. *International Journal of Information Management*, 43, s.188–195. Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0268401218306352>. Luettu: 26.8.2024.

Niskala, M. Pajunen, T. & Tarna-Mani, K. 2013. Yritysvastuu – raportointi- ja laskentaperiaatteet. KHT-Media Oy. Helsinki.

Norman, W. & MacDonald, C. 2004. Getting to the bottom of "Triple bottom line". Business Ethics Quarterly, 14, 2, s.243–262. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/261827139_Getting_to_the_Bottom_of_Triple_Bottom_Line. Luettu: 28.5.2024.

Ojajärvi, S. & Valtonen, S. 2016. Hyvä hallinto liikunta-alalla -hankkeen loppuraportti. Luettavissa: https://www.lts.fi/media/lts_julkaisut/lts_selvityksia/hyva-cc-88-hallintotapa-liikunta-alalla.pdf. Luettu: 6.8.2024.

Opetushallitus s.a. a. Sosiaalinen turvallisuus. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/sosiaalinen-turvallisuus>. Luettu: 7.5.2024.

Opetushallitus s.a. b. Fyysinen turvallisuus. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus/fyysinen-turvallisuus>. Luettu: 7.5.2024.

Ottela, E. 2024. Liikunta- ja urheiluyhteisö käynnisti selvitykset rakenteesta ja yhteisistä palveluista. Suomen Olympiakomitea. Luettavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/2024/01/15/liikunta-ja-urheiluyhteiso-kaynnisti-selvitykset-rakenteesta-ja-yhteisista-palveluista-tavoitteena-taloudellisesti-turvattu-tulevaisuus/>. Luettu 30.5.2024.

Roiha, U., Järvelin, A.M. & Haila, K., 2022. Kestävä kehitys valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja, 1. Luettavissa: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2022/01/Kestava-kehitys-valtion-liikuntaa-ja-urheilua-edistavissa-toimenpiteissa-loppuraportti.pdf>. Luettu: 14.5.2024.

Ryan, M. Deci, E. 2000. Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. Luettavissa: https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_RyanDeci_SDT.pdf. Luettu: 15.5.2024.

Sokovic, M., Pavletic, D. & Pipan, K.K., 2010. Quality improvement methodologies—PDCA cycle, RADAR matrix, DMAIC and DFSS. Journal of achievements in materials and manufacturing engineering, 43, 1, s.476–483. Luettavissa: http://jamme.acmsse.h2.pl/papers_vol43_1/43155.pdf. Luettu: 5.8.2024.

Sonninen, E. 2019. Vastuullisuus – tämän päivän kilpailuetu, huomisen toimintaedellytys. Luettavissa: <https://ek.fi/ajankohtaista/blogit/vastuullisuus-taman-paivan-kilpailuetu-huomisen-toiminta-edellytys/>. Luettu: 14.4.2024.

Stenlund, H. 10.10.2024. Olipa hyvä video seuralta, jonka toiminnassa - -. Instagramin Tarina-päivitys. @hillasblog. Luettavissa: <https://www.instagram.com/hillasblog/>. Luettu: 10.10.2024.

Stähle, P. 1993. TQM-lisää laatua opetukseen. Aikuiskasvatus, 13, 4, s.233–237. Luettavissa: <https://journal.fi/aikuiskasvatus/issue/download/6679/812#page=11>. Luettu: 16.8.2024.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2011. Urheiluseuran ympäristöopin perusteet. Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/materiaalipankki/urheiluseuran-ymparistoon-perusteet-slu/>. Luettu: 17.9.2024.

Suomen Jääkiekkoliitto 2022. Vastuullisuusohjelma. Luettavissa: https://www.drop-box.com/scl/fi/8yI9jI2I2b2cak33iirIp/SJL_vastuullisuus-arvot_tiivis-telm.pdf?rlkey=lsp88c3ss0u46s5a974zmwnwa&e=1&dl=0. Luettu: 20.6.2024.

Suomen YK-liitto s.a. a. Kestävä kehitys. Luettavissa: <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>. Luettu: 6.3.2024.

Suomen YK-liitto s.a. b. Yritysvastuun sanasto. Luettavissa: https://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/yritysvastuun_sanakirja.pdf. Luettu: 14.4.2024.

Suomen YK-liitto 2017. Kestävän kehityksen tavoitteet Agenda 2030. Luettavissa: https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/media/Agenda2030_pikkukirjanen_2017.pdf. Luettu: 30.5.2024.

Suomen Olympiakomitea 2020. Vastuullisuus. ”Urheillaan ihmisiksi” urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020–2024. Luettavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/02/ee3bcc3b-urheiluyhteison-vastuullisuusohjelma-2020-2024.pdf>. Luettu: 7.3.2024.

Suomen Olympiakomitea 2021. Reilu Peli – urheiluyhteisön eettiset periaatteet. Olympiakomitean syyskokous 20.11.2021. Luettavissa: <https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Urheiluseuroille/Vastuullisuus/Reilu+pele+%E2%80%93+urheiluyhteis%C3%B6n+eettiset+periaatteet+2021.pdf>. Luettu: 25.3.2024.

Suomen Olympiakomitea s.a. Materiaalipankki. Ympäristö ja ilmasto. Luettavissa: [olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Urheiluseuroille/Vastuullisuus/Ympäristö+ja+ilmasto/](https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Urheiluseuroille/Vastuullisuus/Ymparisto+ja+ilmasto/). Luettu: 5.9.2024.

Suomen Voimisteluliitto s.a. a. Mitä kuuluu voimistelun valmennuskulttuurille? Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/blog/uutinen/mita-kuuluu-voimistelun-valmennuskulttuurille/>. Luettu: 6.3.2024.

Suomen Voimisteluliitto s.a. b. Vastuullisuusaskeleet. Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/voimisteluliitto/vastuullisuus/vastuullisuusaskeleet/>. Luettu: 25.3.2024.

Suomen Voimisteluliitto s.a. c. Vastuullinen voimistelutoiminta. Työkaluja seuroille vastuullisuustyön käynnistämiseen ja toteuttamiseen. Luettavissa: <https://409bd6e0-4ec0-4f56-b286->

8f516e4b7777.filesusr.com/ugd/966b6c_7f9dcccddcbeb42168718e7788ee8d36e.pdf. Luettu: 6.3.2024.

Suomen Voimisteluliitto s.a. d. Vastuullisuus. Luettavissa: [Vastuullinen voimistelu kuuluu kaikille - Vastuullisuus voimistelussa](#). Luettu: 15.3.2024.

Suomen Voimisteluliitto s.a. e. Tähtiseura-ohjelma ja seurakehitys. Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/seuroille/toiminnan-kehittaminen/tahtiseura-ohjelma-ja-seurakehitys/>. Luettu: 29.3.2024.

Suomen Voimisteluliitto 2023. Tähtitaso-tarkistuslista. Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/materiaalipankki/seuran-askelmerkit-vastuullisuuteen-pdf-versio-tahtitaso-2023/>. Luettu: 27.3.2024.

Suomen Voimisteluliitto 2022. Miten taataan jokaiselle lapselle turvallinen toimintaympäristö? Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/blog/uutinen/miten-taataan-jokaiselle-lapselle-turvallinen-toimintaymparisto/>. Luettu: 15.5.2024.

SUEK s.a. a. Säännöt ja standardit. Luettavissa: <https://suek.fi/antidopingtoiminta/saannot/sannostot-ja-standardit/>. Luettu: 12.08.2024.

SUEK s.a. b. Kielletyt Aineet ja Menetelmät Urheilussa (KAMU). Luettavissa: <https://suek.fi/antidopingtoiminta/kielletyt-aineet-ja-menetelmat/>. Luettu: 11.08.2024.

SUEK s.a. c. Ravintolisät. Luettavissa: <https://suek.fi/antidopingtoiminta/kielletyt-aineet-ja-menetelmat/ravintolisat/>. Luettu: 12.08.2024.

SUEK s.a. d. Antidopingtoiminta. Säännöt. Lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset. Luettavissa: <https://suek.fi/antidopingtoiminta/saannot/lainsaadanto-ja-kansainvaliset-sopimukset/> Luettu: 1.8.2024.

SUEK s.a. e. Puhtaasti paras -verkkokoulutus. Luettavissa: <https://suek.fi/koulutus/koulutusmateriaalit/puhtaasti-paras-verkkokoulutus/>. Luettu: 2.8.2024.

Taulo, T. 2016. Reipas 125. Lahtelaisen Reipas-yhteisön juhlakirja. Lahti.

Talvio, C. & Välimaa, M. 2004. Yhteiskuntavastuu ja johtaminen. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Tilastokeskus s.a. a. Reliabiliteetti. Luettavissa: www.stat.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html. Luettu: 5.10.2024.

Tilastokeskus s.a. b. Validiteetti. Luettavissa: www.stat.fi/meta/kas/validiteetti.html. Luettu: 5.10.2024.

Työterveyslaitos (TLL) s.a. Monimuotoisuus ja inklusiivisuus: mitä ja miksi. Luettavissa: <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/monimuotoisuus-ja-inklusiivisuus-asiantuntijaorganisaatiossa/monimuotoisuus-ja-inklusiivisuus-mita-ja-miksi>. Luettu: 26.8.2024.

Työterveyslaitos (TLL) 2021. Pelotta töissä – psykologinen turvallisuus työyhteisössä. Luettavissa: <https://www.ttl.fi/file-download/download/public/5358>. Luettu: 7.6.2024.

Ulkoministeriö s.a. Agenda 2030 - kestävä kehityksen tavoitteet. Luettavissa: <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>. Luettu: 7.3.2024.

UNESCO 2017. Kazan Action Plan. United Nations Educational, Scientific and Cultural. Luettavissa: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000252725>. Luettu: 30.8.2024.

Unicef 1990. The United Nations Convention on the Rights of the Child. Luettavissa: <https://www.unicef.org.uk/wp-content/uploads/2016/08/unicef-convention-rights-child-uncrc.pdf>. Luettu: 10.9.2024.

Viipurin Reipas ry 2024. Toimintakäsikirja. Luettavissa: <https://bin.yhdistys-avain.fi/1599540/25nfxzOMBBNyfpSlcja40auHvq/Toimintak%C3%A4sikirja%20Viipurin%20Reipas%202024.pdf>. Luettu: 12.5. 2024.

Viipurin Reipas ry 2020. Säännöt. Luettavissa: <https://bin.yhdistys-avain.fi/1599540/wzZTYP1lzlW8jptaeYx30b2p9r/Viipurin%20Reipas%20ry%20s%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6t.pdf>. Luettu: 1.9.2024.

Vilkka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. PS-kustannus. Jyväskylä. E-kirja. Luettu: 1.3.2024.

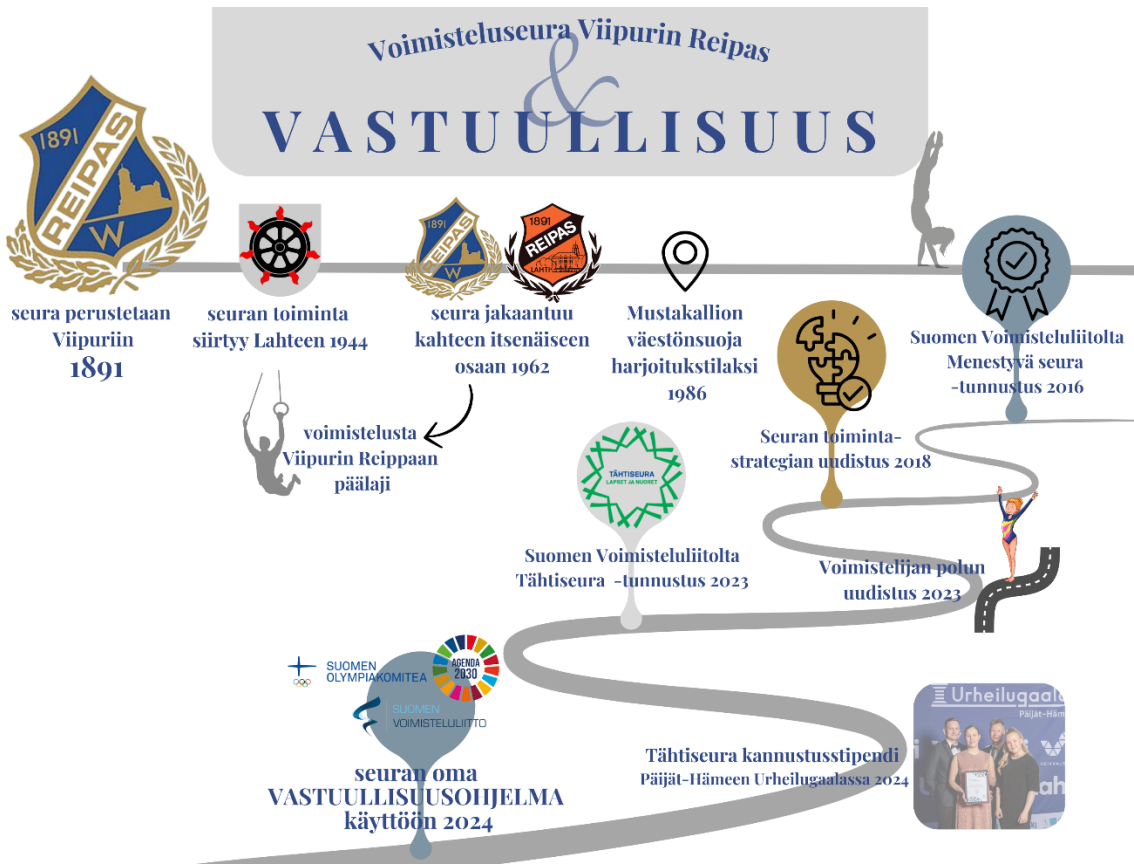
Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi. Helsinki.

Vuorinen, T. & Huikkola, T. 2023. Strategiakirja. Helsinki. Alma Talent.

Liitteet

Liite 1. Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma

Vastuullisuusohjelman TAVOITTEET

TALOUDELLINEN VASTUU

Hyvä hallinto

Noudatamme hyvän hallinnon periaatteita

Seuran toimintakäsikirja näkyvillä nettisivuilla

Yhdistysrekisterin tiedot ajantasalla

Seuran säännöt kunnossa ja ajantasalla

Seuran työntekijöillä lainmukaiset työsopimukset

Työpaikka 32:lle valmentajalle ja kolmelle kokopäiväiselle työntekijälle

SOSIAALINEN VASTUU

Turvallinen toimintaympäristö

Noudatamme Lasten voimistelun linjausta

Seuran eri toimijoilla on pelisäännöt, joita kaikki noudattavat

Seuran valmentajat ja toimijat ovat tutustuneet lapsen oikeuksiin, turvataitoihin sekä valmentajan vastuuseen

Tähtäämme positiiviseen ja kannustavaan ilmapiiriin

EA-koulutukset

Harjoitustilat ovat turvallisia ja epäkohtiin puututaan viiveettä

Alaikäisten kanssa toimivilta rikosrekisteriotteet

Epäasiallisen käytöksen puuttumisen malli

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Tähtäämme inklusiivisuuteen

Tuemme vähävaraisia kausittain

Soveltavan liikunnan ryhmä

Antidoping

Antidoping on osa seuramme sääntöjä

Kilpavalmentajilla on työkalut dopingin torjumiseksi

Urheilemme reilusti ja puhtaasti

EKOLOGINEN VASTUU

Ympäristö ja ilmasto

Suosimme kimpakyydityksiä

Kirpputorit, kierrätysrekrit

Kilpailupukujen kierrätys

Kannustamme saapumaan harjoituksiin ja kisoihin ympäristöystävällisesti

Lahden kaupunki vuokranantajana pyrkii hiilineutraaliksi 2030

Pyrimme minimoimaan energiankulutuksen

Kannustamme toimimaan ympäristöystävällisesti

“Toimintamme on läpinäkyvää, avointa ja osallistavaa.”

Hyvä hallinto

ALATAVOITE

TOIMENPITEET

SEURANTA

Toiminta synnyttää luottamusta ja tyytyväisyyttä	Läpinäkyvä toiminta hyvän hallintotavan ja lakien mukaisesti	Toimintakertomus kaikkien nähtävillä nettisivuilla, tyytyväisyyskyselyt, avoimet vuosikokoukset
Työntekijöistä ja valmentajista huolehtiminen	Kouluttaminen, työn hyvä suunnittelu ja priorisointi, vapaa osallistuminen aikuisten ryhmiin, virkistyspäivät, tasa-arvoinen palkkaus	Tyytyväisyyskyselyt, koulutusrekisteri
Ajantasainen ja laadukas viestintä	Tiedotteet tulevat ajoissa, selkeästi ja oikeaa kanavaa käyttäen	Viestintä tavoittaa kohderyhmän, osallistumisprosentti, viestiin kuittaaminen
Seuran toimijoita osallistava toiminta	Avoimet vuosikokoukset kaksi kertaa vuodessa, NUVO-toiminta, vanhempainillat, kyselyt	Osallistumiset, kyselyiden tulokset

**Turvallinen
toiminta-
ympäristö**

“Urheilu tuottaa iloa ja positiivisia kokemuksia. Yksikään ei koe kiusaamista, häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä.”

ALATAVOITE TOIMENPITEET SEURANTA

Psykologisesti ja sosiaalisesti turvallinen, terveellinen ja avoin toimintaympäristö	Seuran yhteiset ja ryhmien omat säännöt, rikosrekisteritaustojen selvitys seuran toimijoilta, työntekijöiden perehdytys ja koulutus, epäasialliseen käytökseen puuttumisen malli	Tyyväisyyskyselyt, kehityskeskustelut urheilijoiden kanssa, havainnointi, toimenpiteiden toteuman seuranta
Viipurin Reippaan toiminnassa ei ilmaannu epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää		
Jokainen harrastaja tulee huomioiduksi ja hyväksytään sellaisena kuin on		
Fyysisesti turvalliset olosuhteet harjoitteluun	Tilojen laadukas ylläpito, ohjeet välineiden järjestykseen	Siisteys, välineiden kunnan havainnointi

**Yhden-
vertaisuus
ja tasa-arvo**

“Kaikki ovat tervetulleita mukaan toimintaamme.”

ALATAVOITE TOIMENPITEET SEURANTA

Inklusiivisuus: Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja syrjimättömyys näkyvät seuran toiminnassa	Valmentajien laadukas perehdytys ja kouluttaminen, seuran ja ryhmien omat säännöt, uudistettu voimistelijan polku, epäasialliseen käytökseen puuttumisen malli, resurssien reilu jakaantuminen ryhmien välillä, Soveli-ryhmä	Tyytyväisyyskyselyt, koulutusten sisällöt, kehityskeskustelut urheilijoiden kanssa, jokaiselle löytyy ryhmä harrastaa
Huomioimme mm. harrastusten kustannuksiin sekä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä näkökulmia	Kausittaiset avustukset vähävaraisille, sisaralennukset, soveltavan liikunnan ryhmä, uudistettu voimistelijan polku	Toimenpiteiden toteuman seuranta
Viestimme monipuolisesti	Kuva- ja sanavalintamme tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, pyrkiminen muunkielisten huomioimiseen viestinnässä	Viestinnän seuraaminen (some- ja verkkosivuanalytiikka)

Ympäristö ja ilmasto

“Toimimme kestävästi myös tulevia sukupolvia kohtaan.”

ALATAVOITE TOIMENPITEET SEURANTA

Seuran toiminnassa kuten harjoituksissa, tapahtumissa, näytöksissä ja leireillä huomioidaan ympäristö ja ilmasto	Voimistelun ympäristöohjelman noudattaminen toiminnassa, luonnon kunnioittaminen ja hyödyntäminen toimintaympäristönä	Ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuma, harjoitusten ja leirien sisällöt
Seurassa kierrätetään ja ehkäistään vaatteiden ja välineiden ylikulutusta	Kirpputorit, kierrätysrekit, harjoitusvarusteiden ja kilpailupukujen kierrätys, laadukkaiden materiaalien suosiminen hankinnoissa, voimistelun ympäristöohjelman noudattaminen	Toimenpiteiden toteuman seuranta, vaatteiden ja välineiden laadun tarkkailu
Ympäristökasvatus näkyy seuramme toiminnassa	Valmentajat ohjeistavat lapsia toimimaan ympäristöystävällisesti, kannustaminen kimppakyyteihin, valmentajien kyytiryhmät valmennukseen, pyrkiminen energiankulutuksen minimointiin (valot pois lähtiessä, ovet kiinni, jottei lämpö karkaa)	Toimenpiteiden toteuman seuranta

Antidoping

“Urheilemme reilusti ja puhtaasti.”

ALATAVOITE TOIMENPITEET SEURANTA

Seura toimii antidopingsäännösten mukaisesti	Antidopingiin liittyvät asiat ovat kirjattuna seuran säännöissä, seura tutustuu Voimistelun Antidoping-ohjelmaan	Sääntöjen noudattamisen toteuma
Urheilemme puhtaasti käyttämättä kiellettyjä aineita ja menetelmiä	Kilpavalmentajille tiedot ja työkalut dopingin torjumiseksi, KAMU-sovellus, tiedonjaosta ja koulutuksesta huolehtiminen	Koulutussisällöt, mahdolliset kilpailuissa tehdyt testaukset

FI SV EN

KAMU-LÄÄKEHAKU

KAMU -lääkehaku

Hae lääkevalmisteen nimellä tai vaikuttavalla aineella

Lääkkeiden dopingluokitukset

Suomen urheilun eettinen keskus SUEK:n KAMU-lääkehaku pohjautuu maailman antidopingtoimisto WADA:n kiellettyjen aineiden ja menetelmien luetteloon 2024, jonka mukaan lääkkeeseen on luokiteltu kielletyksi ehdon kielletyksi ja sallituksi. Joskus kansainväliset tällitot ovat kielleet omista...

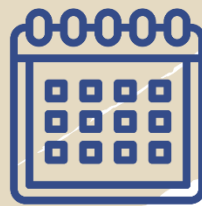
LINKIT

Dopingaineryhmät ja -aineet 2024

- Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa (KAMU)
- Antidopingpas 2024
- Kansainvälinen kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelo (pdf)
- Erivapaus urheilijan lääkityksessä

Viipurin Reippaan vastuullisuuden VUOSIKELLO

SYKSY 2024 - 2025

8/24

- ✓ Valmentajien perehdytys
- ✓ Vastuullisuuspaneeli valmentajille
- ✓ Toimintakertomuksen päivitys nettisivuille

9/24

- ✓ Vastuullisuusviikot alkavat
- ✓ Rikosrekisteriotteet
- ✓ Ryhmien omien sääntöjen luominen
- ✓ Liiton koulutus valmentajille
- ✓ Koko seuran vanhempainillat

10/24

- ✓ Vastuullisuusviikot
- ✓ Vastuullisuus-koulutus valmentajille
- ✓ Epäasialliseen käytökseen puuttumisen mallin päivitys
- ✓ Vuosikertomuksen päivittäminen
- ✓ Tilinpäätös

11/24

- ✓ Vastuullisuus-ohjelman käynnistäminen
- ✓ Seuran vuosikokous
- ✓ Halloween-tapahtuma (varainkeruu)

12/24

- ✓ Vastuullisuus-seminaari vanhemmille
- ✓ Seuran tyytyväisyyskysely
- ✓ Hallituksen vastuullisuus-koulutukset käytyinä
- ✓ Seuran yhteinen joulunäytös
- ✓ Kirjputori

1/25

- ✓ Valmentajien pikkujoulat
- ✓ Kriisiviestintäsuunnitelma päivitetty
- ✓ Valmentajille toimintamalli tapaturmatilanteissa

2/25

- ✓ seuran kilpapuolen yli 12-vuotiaat suorittavat Et ole yksin -kurssin ja Tunnetko rajasi -testin

3/25

- ✓ Voimistelun ympäristöohjelmaan tutustuminen hallituksessa
- ✓ Kilpavalmentajille työkalut dopingin torjumiseksi

4/25

- ✓ TG - ja Stara-kilpailut, joissa huomioidaan voimistelun ympäristöohjelma

5/25

- ✓ Seuran tyytyväisyyskysely
- ✓ Seuran vuosikokous kesäkuussa

K E S Ä L O M A

8/25

- ✓ Valmentajien koulutus ja perehdyttäminen
- ✓ Tähtitason tarkistuslistan tarkistus

9/25

- ✓ Rikosrekisteriotteet uusilta valmentajilta
- ✓ Koko seuran vanhempainillat

10/25

- ✓ Vastuullisuusviikot
- ✓ Vuosikertomuksen päivittäminen
- ✓ Tilinpäätös

11/25

- ✓ Vuosikellon päivittäminen
- ✓ Vastuullisuus-koulutus valmentajille

12/25

- ✓ Jatkosuunnitelmat tulevalle vuodelle 2026 valmiina

Viipurin Reippaassa sitoudumme kaikessa toiminnassa Voimistelun eettisiin periaatteisiin.

VOIMISTELUN EETTISET PERIAATTEET

VÄLITÄMME TOISISTAMME JA ITSESTÄMME

Sitoudumme YK:n ihmis- ja lastenoikeuksien julistukseen, toimimme puhtaasti urheilun ja reilun urheiluhengen mukaisesti sekä noudatamme urheilun ja voimistelun eettisiä periaatteita. Kunnioittamalla toinen toisiamme olemme yhdessä vastuun arvostavan toimintakulttuurin luomisesta.

Voimistelussa vastuu toisistamme ja itsestämme on toiminnan perusarvo.

TOIMIMME AVOIMESTI JA YHTEISÖLLISESTI

Luottamuksen, rehellisyyden, läpinäkyvyyden ja avoimen viestinnän kautta tuotamme vaikuttavaa ja osallistavaa toimintaa. Toimintamme perustuu lakien, asetusten ja sääntöjen noudattamiseen sekä hyvän hallinnon periaatteisiin.

Yhdessä olemme enemmän.

TAKAAMME TURVALLISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN

Huomioimme voimistelussa jokaisen oikeuden pysyäkseen, sosiaalisesti ja fyysisesti turvallisuuteen. Huolehdimme siitä, että toimintamme ja olosuhteet ovat turvallisia. Ennen hyväksyttyä kussaanista, häirintä tai muita epäasianlaista käytöstä. Puutemme mahdollisimman epäkohtien, ja käsittelemme ne seikeden ja luotettavien toimintamenetelmien kautta. Kohtelemme kaikkia yhdenvertaisesti. Hyväksymme jokaisen omaa itsensä. Positiivinen ilmapiiri luo turvallisuuden kaikessa toiminnassa.

Voimistelussa jokainen on arvokas.

TUOTAMME HYVINVOINTIA

Huomioimme voimistelussa toiminnan vaikutukset terveyteen, tuemme yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä pyrimme ennaltaehkäisemään vammojen ja terveyshaittojen syntymistä. Toiminnallamme tuemme liikuntasuosittelun mukaista elämää, lisäämme sosiaalista hyvinvointia ja mahdollistamme toimintakykyisemmän arjen.

Voimistelu perustukuntamuotona edistää terveyttä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

LUOMME LAATUA, ILOA JA INNOSTUSTA

Tuotamme laadukasta voimistelu- ja seuratoimintaa osallisten ihmisten toimesta. Luomme kannustavaa ilmapiiriä ja kannamme kasvatuksellisen vastuun. Tunnistamme oman vastuun roolimme ja olemme luomassa positiivista vuorovaikutusta voimistelutoimintaan.

Vetovoimainen voimistelutoiminta sitouttaa ja antaa osallistumisen mahdollisuuksia koko elinkaaren ajan.

KUNNIOITAMME YMPÄRISTÖÄ

Pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestävän kehityksen. Tarjomme mahdollisuuden lähiliikuntaan, kannustamme kierrätykseen, energiatehokkuuteen ja kestäviin kulutustapoihin sekä edistämme tapahumien, hankintojen sekä liikuntapaikkojen ympäristöystävällisyyttä. Teemme osuutemme ilmastomuutoksen hillinnässä.

Voimistelussa kannamme vastuun ympäristöstä.

WWW.VOIMISTELU.FI

Suomen Voimisteluliitto 2022. Voimistelun eettiset periaatteet.

Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/materiaalipankki/voimistelun-eettiset-periaatteet/>

Vastuullisuusohjelmamme tähtää YK:n Agenda 2030 -tavoitteiden toteutumiseen:

“TAATA TERVEELLINEN ELÄMÄ JA HYVINVOINTI KAIKEN IKÄISILLE.”

“SAAVUTTAAN SUKUPUOLTEN VÄLINEN TASA-ARVO SEKÄ VAHVISTAA NAISTEN JA TYTTÖJEN OIKEUKSIA JA MAHDOLLISUUKSIA.”

“VÄHENTÄÄ ERIARVOISUUTTA MAIDEN SISÄLLÄ JA NIIDEN VÄLILLÄ.”

“VARMISTAA KULUTUS- JA TUOTANTOTAPOJEN KESTÄVYYS.”

“TOIMIA KIIREELLISESTI ILMASTONMUUTOSTA JA SEN VAIKUTUKSIA VASTAAN.”

“EDISTÄÄ RAUHANOMIAISIA YHTEISKUNTIA; RAKENTAA TEHOKKAITA JA VASTUULLISIA INSTITUUTIOITA KAIKILLA TASEOILLA.”

Liite 2. Viipurin Reippaan vastuullisuuskysely vanhemmille

Perusraportti

Vastuullisuuskysely: Viipurin Reippaan harrastajien vanhemmat

Vastaajien kokonaismäärä: 64

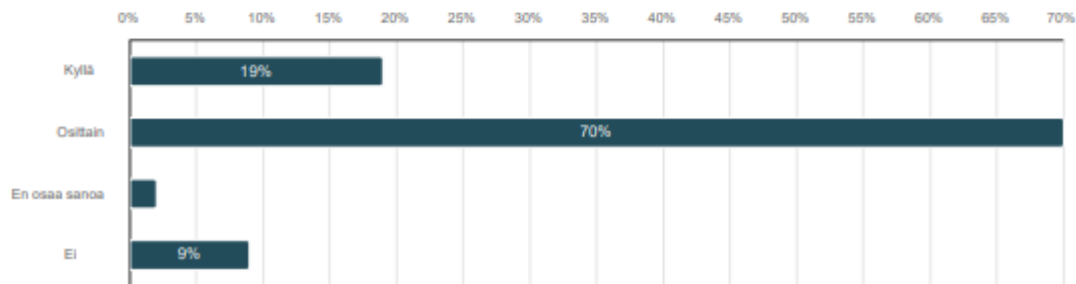
Minkälainen käsitys sinulla on Viipurin Reippaan vastuullisuustoiminnasta?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
0,0	10,0	4,2	4,0	270,0	3,1

Oletteko tietoisia seuramme säännöistä ja toimintaperiaatteista?

Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	12	18,7%
Osittain	45	70,3%
En osaa sanoa	1	1,6%
Ei	6	9,4%

Miten arvioitte seuran päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	6,1	6,5	388,0	2,3

Kuinka hyvin koette, että seuran johto ja hallinto ottavat huomioon vanhempien näkemykset ja huolenaiheet?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	6,4	7,0	410,0	2,3

Miten arvioisit seuran tiedonkulun ja viestinnän toimivuutta?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	7,2	7,0	459,0	2,3

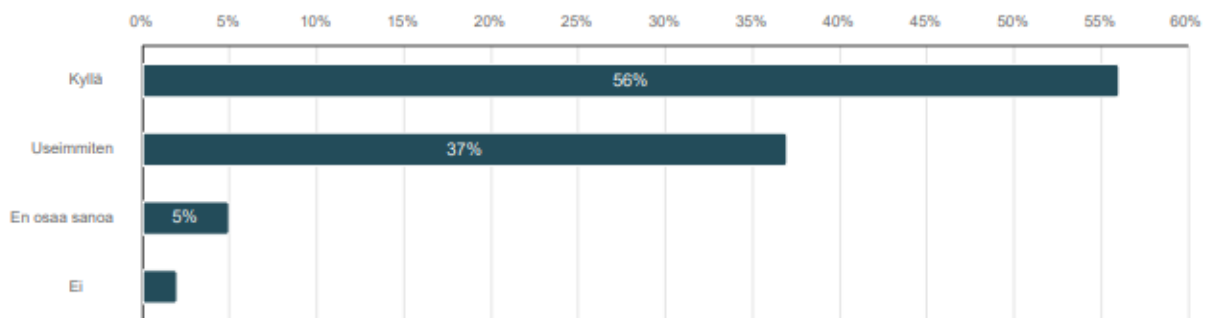
Miten koet seuran päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	6,2	7,0	399,0	2,4

Koetko, onko harjoitustoiminnan ilmapiiri innostava, avoin ja turvallinen?

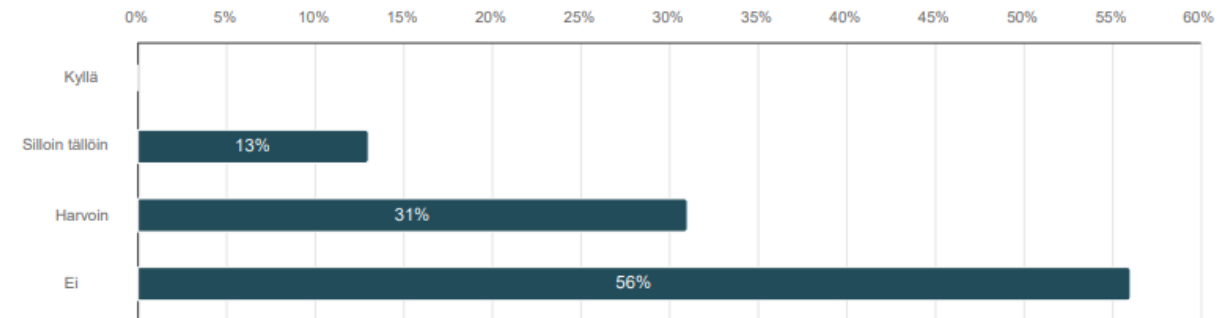
Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	36	56,2%
Useimmiten	24	37,5%
En osaa sanoa	3	4,7%
Ei	1	1,6%

Tapahtuuko seuran toiminnassa syrjintää, häirintää tai kiusaamista?

Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	0	0,0%
Silloin tällöin	8	12,5%
Harvoin	20	31,2%
Ei	36	56,3%

Miten arvioisit seuran toimintaa riskitilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin reagoinnissa?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	6,8	7,0	434,0	2,3

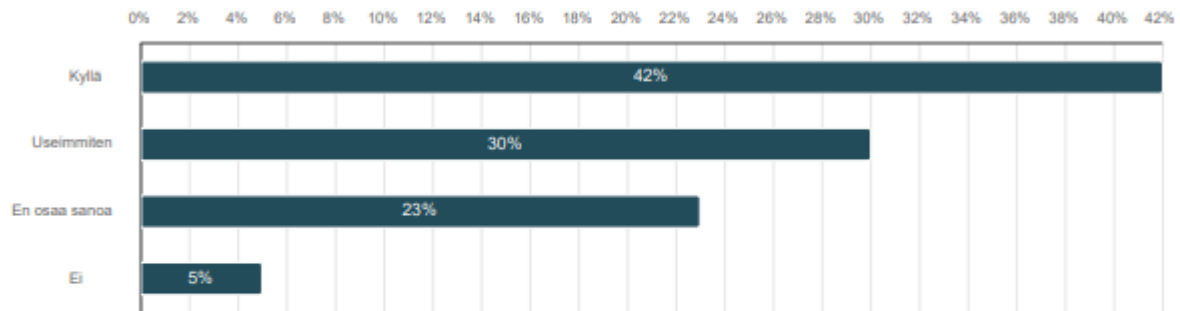
Kuinka turvallisenä pidätte seuran tarjoamia harjoitusolosuhteita ja -välineitä?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	7,7	8,0	495,0	1,8

Kohdellaanko seurassa kaikkia jäseniä tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti?

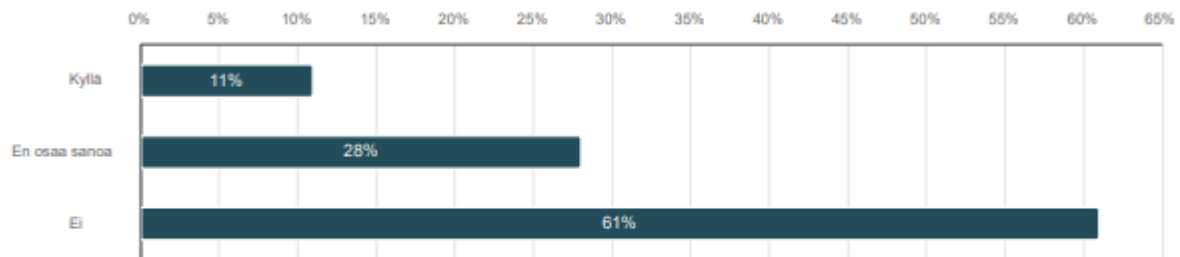
Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	27	42,2%
Useimmiten	19	29,7%
En osaa sanoa	15	23,4%
Ei	3	4,7%

Oletteko havainneet tai kokeneet epätasa-arvoisia tilanteita seuran toiminnassa?

Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	7	10,9%
En osaa sanoa	18	28,1%
Ei	39	61,0%

Millaisia toimenpiteitä voisimme tehdä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi?

Vastaajien määrä: 64

Vastaukset
Tukea vähävaraisille perheille, jotta heidänkin lapsensa pääsevät liikkumaan
En osaa sanoa
En huomannut mitään tällaista
Hyvä ohjaajien koulutus asiaan.
En osaa sanoa.
Harjoitusaikojen miettiminen
-
-
- vähemmän kalliita asuhankintoja (koordinoitu mahdollisuus myydä ja ostaa käytettyjä seuratuotteita esim seuran verkkosivuille ja nouto tunnelilta - kisa-asujen kierrätys joukkueelta toiselle...) - turvallisuuteen liittyen: joukkueessa on paljon rasitusvammoja/loukkaantumisia. On hyvä, että fyssari otettu väliillä antamaan ohjeita. Voisiko fyssarin ohjeet kuitenkin sisällyttää harjoitusohjelmaan, eikä jättää vain itsenäisesti tehtäviksi? Myös kilparyhmille tulisi olla ympäri vuoden monipuolisempaa harjoittelua, kuin vain omaa lajia (kesällä onkin juoksua jne)
.
Tiedottaminen ja vanhempien kanssa yhteistyö käytännössä olematonta ainakin harrasteryhmässä. Kiinnostusta olisi ollut enemmänkin tosissaan harrastamiseen, mutta seura täysin näkymätön vanhempien suuntaan.
Avoin keskustelu harjoitussuunnitelmia tehtäessä
En osaa sanoa
Jotkut valmentajat suosivat lahjakkaimpia ja somessa näkyy vain parhaiden kuvat. Hiljaiset unohdetaan. Parhaille myös yksityistreenejä, ei tarjota kaikille. Valmentajia pitää kohdella myös tasavertaisesti, välillä kuulee muunlaista avautumista.
Kiusaamis vapaa tila.

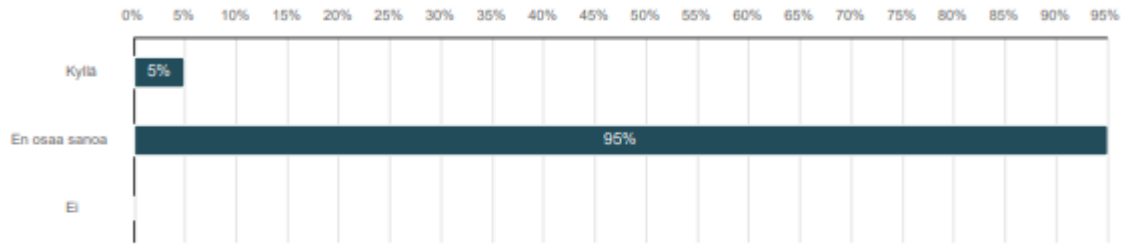
Vastaukset
En osaa sanoa
-
En osaa sanoa
Lisätä avoimuutta ja viestintää: - valmentajien tekemiä päätöksiä ja ajatuksia valmentamisesta ja tavoitteista ja keinoista voisi perustella avoimemmin ja enemmän - hankinnoissa ja muissa taloudellisissa asioissa voisi olla sensitiivisempi erilaisille taloudellisille tilanteille perheissä. Nyt esim. vaatehankinnat tulevat aika usein annettuina
Valmentajien koulutuksella.
Selkeät periaatteet ryhmätoiminnan valinnoissa. Viestintä yleisesti mitä tapahtuu, osallisuus ja osallistumisen vaikutukset. Vuonna 2023-2024 on PALJON isoja muutoksia päätömissä ja heidän saavutettavuussa, mutta yhdestäkään muutoksesta EI ole viestitty ryhmiin. Kilparyhmien arvo on heikko, tuntuu, että heistä puhutaan vain kulueränä.
En ole nähnyt tai kokenut epätasa-arvoa toiminnassa.
.
En osaa ehdottaa mitään uutta. Käsitteäkseni toimii hyvin.
Hienoa, jos seura on tekemässä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Siinä arvokas toimenpide. Tärkeää saada tietysti suunnitelma myös käytäntöön.
Mielestäni nämä toteutuvat jo hyvin.
Lisää viestintää aiheesta
Avoin tiedottaminen ja keskustelu. Informaation kulkeminen hyvissä ajoin. Olisi kivaa jos varainkeruun saataisiin enemmän porukkaa kannustettua. Nyt mennään näissä aika pienellä porukalla.
En osaa sanoa. Koen jokaisen oman lapsen, jotka todella eri tasoisia, saavan paljon positiivista ja kannustavaa palautetta ja laadukasta opetusta.
?
Jämäkkyyttä pienempien lasten kanssa, heitä saa kommentaa pysymään jonossa jne..
En osaa sanoa
-

Vastaukset
En osaa sanoa.
En osaa sanoa
Selkeyttä toimintaan, etenemiseen ja valmentajien rooliin, kannustaminen puuttuu lasten treeneissä
-
Jäsenten osallistaminen toimintaan.
En osaa sanoa.
Tasavertaiset harjoitusmäärät, yhtä pätevät valmentajat kaikille kilparyhmille. Kaikkien kehitykseen uskotaan ja sitä pitäisi tukea.
-
Aktiivista toimintaa vähävaraisten lasten liikunnan tukemisessa, mahdollistaa seuraan liittyminen esim ikään tai sukupuoleen katsomatta. Myös poikien kannustaminen lajin pariin
Vähävaraisimpien perheiden lasten mahdollisuus osallistua kilpailuihin halutessaan ilman että kuuluu kilparyhmän jonka kausimaksut ovat isot. Starat oli kivat mutta ehkä vielä jotain lisää.
En osaa sanoa
En osaa sanoa.
En osaa vastata.
En osaa sanoa
-
-
-
Mielestäni riittävällä tasolla. Itsellä tyttö lightskin ja viimeinen vuosi mennyt heikommin voimistelussa ja silti tykkää käydä vaikka vartalo muuttunut naisellisemmaksi.
- erityisryhmille voimistelua

Vastaukset
Kiinnitetään entistä enemmän huomiota myös niihin hiljaisempiin ja ujoimpiin lapsiin/nuoriin, jotka jäävät useimmiten taka-alalle
Säännöt selviksi kauden alussa kaikille sekä niiden toimivuuden varmistaminen kauden aikana. Erilaisten harjoitteiden tarjoaminen samanaikaisesti, jolloin jokainen voi harjoitella omalla tasollaan ja saada onnistumisten kokemuksia. Kaikkien kehuminen ja kannustus. Hienoa, jos seuraan saadaan soveltavia ryhmiä. Kuvituksissa moninaisuus voisi näkyä vielä enemmän.
Nykyinen on hyvä taso, liika yhdenvertaisuus ja tasa-arvo on mahdotonta.
Lapseni on huomioitu hyvin ja hänen tasoeronsa joukkueessa on mielestäni huomioitu hyvin. Harrastuksen kulut toki voivat aiheuttaa epätasa-arvoisuutta. Kilpailevan lapsen harrastuskulut ovat suuret useamman lapsen perheelle ja vaikuttavat suuresti talouteen.
X
Isompi sali
lästä ja koosta huolimatta kohtelun ja valmentajan huomion pitäisi olla tasavertaista
Valmentajat antavat enemmän palaute
Ei mulla
Avoimuuden lisääminen. Miksi toimitaan tietyllä lailla. Kilpatoiminta kallista ja monen lapsen/nuoren harrastuspolku tyssää siihen ettei ole varaa siirtyä harrasteryhmistä kilpatoimintaan. Näihin pitäisi ottaa mukaan pakolliseksi varainkeruut ryhmille jolla taattaisiin se ettei lapsen harrastus ole kiinni vanhempien tuloista. Seurassa ei ole juurikaan varainkeruuta.
Varsinkin nuorten parissa tärkeää huomioida kaikkia tasaisesti
Jokainen lapsi ja nuori pitää olla samalla viivalla oli hän sitten harrastevoimistelija tai kilpaurheilija. Voisiko palkitsemisia jakaessa, palkita lapsia ja nuoria myös harrastevoimistelun puolelta? Ei automaattisesti vain kilpaurheilijoita

Saako seurassa tietoa ja neuvontaa, jos ei osaa suomea?

Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	3	4,7%
En osaa sanoa	61	95,3%
Ei	0	0,0%

Kuinka tärkeänä pidät seuran ympäristövastuuta ja kestävästä kehityksestä?

Vastaajien määrä: 64

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskiahjonta
1,0	10,0	7,6	8,0	484,0	2,1

Mitä ajatuksia teillä herää seuran toimista ympäristövastuun osalta?

Vastaajien määrä: 64

Vastaukset

Vapaa-ajan liikuntaseurat eivät ole ensimmäisenä tärkeyslistalla ympäristövastuumaailmassani.

Voisi ehkä yrittää järjestää kimppekyytejä harjoituksiin kuljettamista varten

Kaikki hyvin

Seuran mahdollisuudet kehittää asiaa voivat olla rajalliset. esim liikuntapaikoilla.

Ei ajatuksia.

Ei mitään tällä hetkellä

-

En osaa sanoa

Kisa-asujen ja seuratuotteiden kierrätyksestä tulisi parantaa ja välttää mallistojen uudistamista liian usein - ja uudistumisesta tulisi antaa tietoa etukäteen, jotta ei osta vanhenevaa asua juuri ennen uuden tulemistä tilalle. Vierumäen treenikertojen kimppekyytiä tulisi edistää jotenkin (ei tunnu toimivan vanhempien whatsapp-ryhmän kautta) ja välttää aina kun mahdollista näin pitkiä matkoja perustreeneihin. On erittäin positiivista ja kannatettavaa, että pidemmät kisamatkat hoituvat julkisilla (juna) - kiitos siitä.

-

-

Kierrätys ja voisi yhteistyössä olla talkoopäiviä jossa huolehditaan eri alueiden esim. mustankallion mäen siistimisestä

Ei mitään

Yhteiskyydit tärkeitä

Voisi olla aktiivisempaa.

En osaa sanoa

-

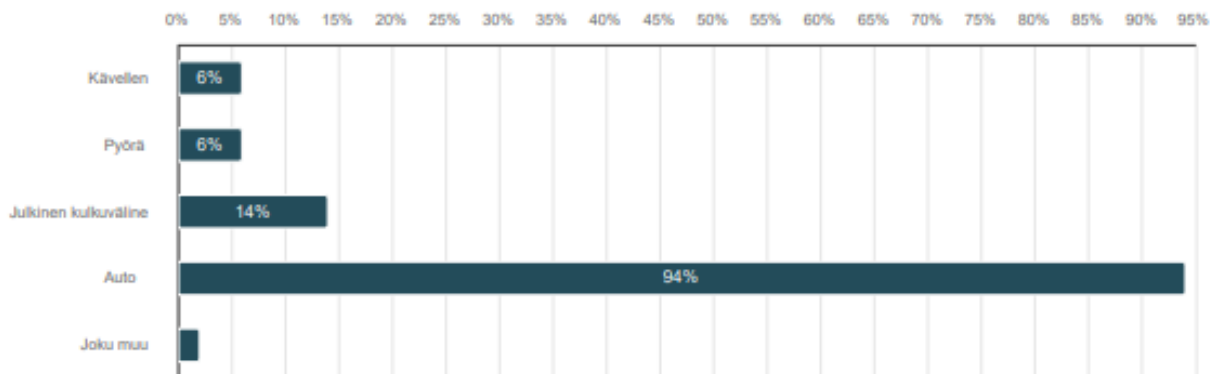
Vastaukset
En osaa sanoa
En osaa sanoa mitä ne ovat
Pieni asia, mutta imagon kannalta isompi.
Harjoitusolosuhteet eivät ole optimaaliset tälle. Tunnelin ympäristöön on haastava jättää esim. polkupyörää.
Kisapukujen kierrätettävyys ja useamman vuoden käyttö olisi ympäristöteko. Treeneihin matkaaminen kimpakyydein olisi ympäristöteko (tähän voisi seura kannustaa enemmän)
-
Ei mitään
Ympäristövastuasiat ovat tärkeitä niin pienissä kuin suuremmissakin seuroissa.
-
Kimpakyyteihin kannustaminen ja pieneksi käyneiden seuravarusteiden kirpputori voisivat edistää ympäristövastuullisuutta
Tulee mieleen että kisapukujen uusiminen aina vain tarvittaessa, jotta käytettyjä pukuja pystytään kierrättämään. Samoin logojen uusimisessa voi olla vastuullinen. Kimpakyyteihin kannustaminen. Välineet käytetään loppuun ja kierrätetään eteenpäin jos on vielä kierrätyskunnossa.
Ei ajatuksia
En osaa sanoa
Eos.
En tiedä niistä mitään
-
Kun harjoitukset on muualla kin omalla salilla olisi kimpakyyti erittäin hyödyllinen.
En tiedä
Vaikuttaa että kaikki on kunnossa

Vastaukset
-
En osaa sanoa.
En osaa sanoa.
Aika hyvin kiertää seuravaatteet yms. Kilparyhmille tuli nyt pakolliseksi hankkia syksyksi uudet edustusvaatteet. Tähän Mielestäni pitäisi olla siirtymäaikaa, koska osalla vielä vanha malli on sopivan kokoinen.
-
En osaa sanoa seuran ympäristövastuusta
Seuravaatteiden kierrätysmyynti hyvä idea. Kulkumatkat hoituu meillä autolla kun tulemme kaukaa mutta kuljemme kimpakyydillä. Kuskaamme vuoron perään voimistelijat treeneihin. Ehkä saman ryhmän sisällä voisi jotain kuljetusrinkiä miettiä jos on samoilta suunnilta tulijoita.
En osaa sanoa
En osaa sanoa.
En ole kuullut mitään kuinka seura hoitaa ympäristövastuun.
En osaa sanoa
-
-
Ei ole mitään käsitystä miten ympäristövastuu on huomioitu seurassa
Riittävällä tasolla.
Ei ajatuksia
Mielestäni ympäristövastuuta on vaikea määrittää kun puhutaan aineettomasta toiminnasta. Toki kannustamista kimpakyyteihin ja kesällä varsinkin esim polkupyöräilyyn
On tärkeää, että ympäristövastuullisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa kuten myyjäisissä ja hankinnoissa. Myös salin pitäminen siistinä voi olla yhteisvastuullista.
Tämäntyyppisessä toiminnassa riittävää ympäristövastuullisuutta on huolehtia esim. jätteiden lajittelusta ja järkevästä energian käytöstä.

Vastaukset
Kisoihin joukkueessa kuljettu kimpakyydein, joka hyvä asia monella tapaa.
En ole tietoinen miten Viipurin reippaassa toimitaan ympäristövastuun suhteen.
-
-
Ei mtn
Ei minulla
En ole tietoinen miten seura tässä toimii
Entiedä
Ei mitään

Mikä on tyypillisin kulkuväline, jolla harjoituksiin saavutaan?

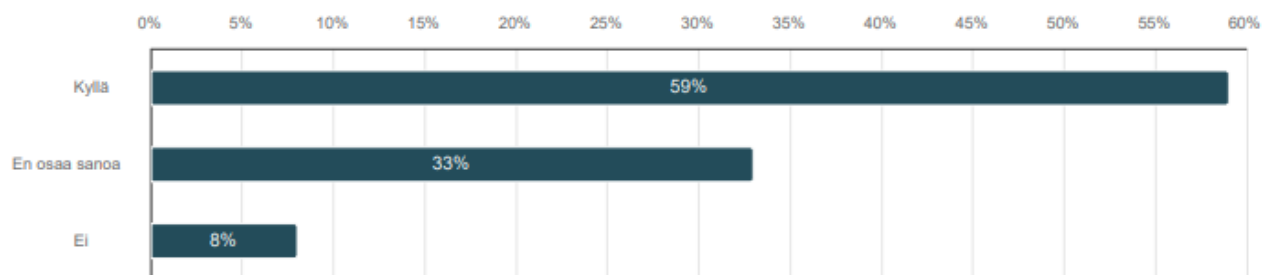
Vastaajien määrä: 64 , valittujen vastausten lukumäärä: 78

	n	Prosentti
Kävelen	4	6,3%
Pyörä	4	6,3%
Julkinen kulkuväline	9	14,1%
Auto	60	93,8%
Joku muu	1	1,6%

Kierrätetäänkö seurassa harjoitusvarusteita?

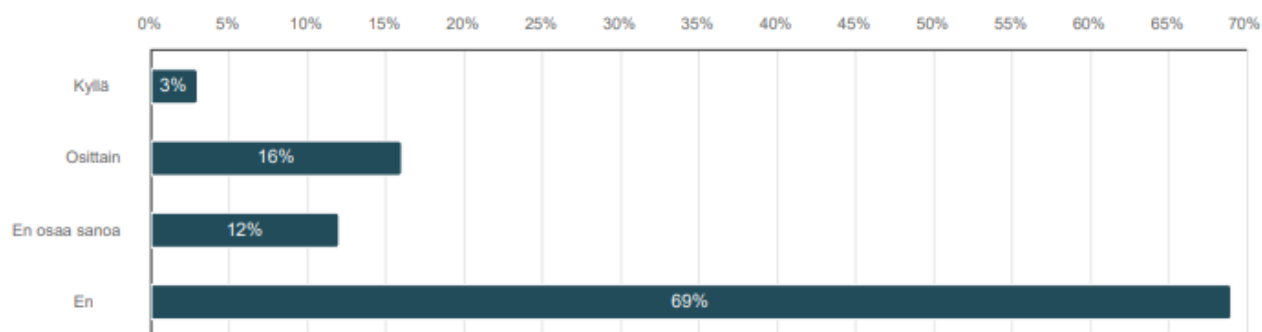
Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	38	59,4%
En osaa sanoa	21	32,8%
Ei	5	7,8%

Oletko tietoinen seuran antidoping-politiikasta ja -ohjeistuksesta?

Vastaajien määrä: 64

	n	Prosentti
Kyllä	2	3,1%
Osittain	10	15,6%
En osaa sanoa	8	12,5%
En	44	68,8%

Liite 3. Viipurin Reippaan vastuullisuuskysely valmentajille

Perusraportti

Vastuullisuuskysely: Viipurin Reippaan valmentajat

Vastaajien kokonaismäärä: 27

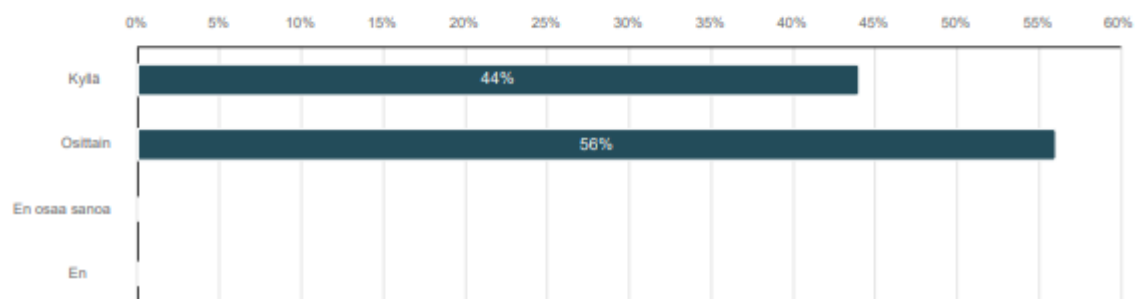
Minkälainen käsitys sinulla on Viipurin Reippaan vastuullisuustoiminnasta?

Vastaajien määrä: 27

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Medaani	Summa	Keskihajonta
0,0	10,0	5,3	5,0	142,0	2,7

Oletko tietoinen seuran toimintaperiaatteista ja säännöistä?

Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	12	44,4%
Osittain	15	55,6%
En osaa sanoa	0	0,0%
En	0	0,0%

Miten arvioisit seuran tiedonkulun ja viestinnän toimivuutta?

Vastaajien määrä: 27

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Medaani	Summa	Keskihajonta
4,0	10,0	7,1	7,0	193,0	1,6

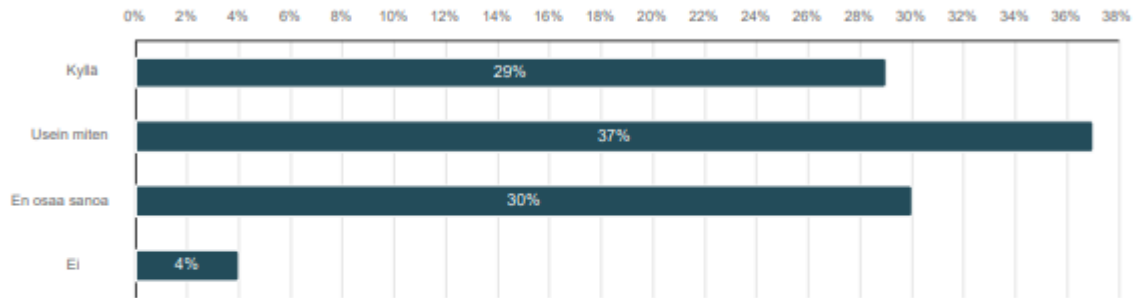
Miten koet seuran päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden?

Vastaajien määrä: 27

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Medaani	Summa	Keskihajonta
0,0	9,0	6,0	5,0	162,0	2,1

Valmentajilla on vaikuttamismahdollisuuksia liikuntatoiminnan järjestämiseen (aika, paikka, sisältö) esim. kyselyiden kautta?

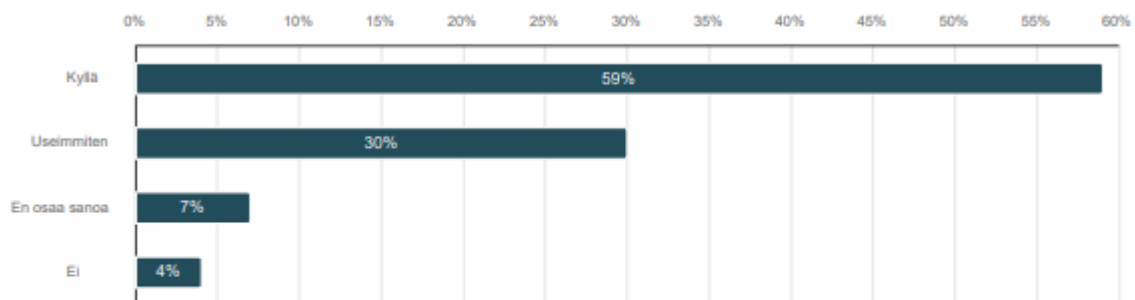
Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	8	29,6%
Usein miten	10	37,1%
En osaa sanoa	8	29,6%
Ei	1	3,7%

Huolehditaanko seuran valmentajista ja vapaaehtoisista lakien ja hyvien tapojen mukaisesti?

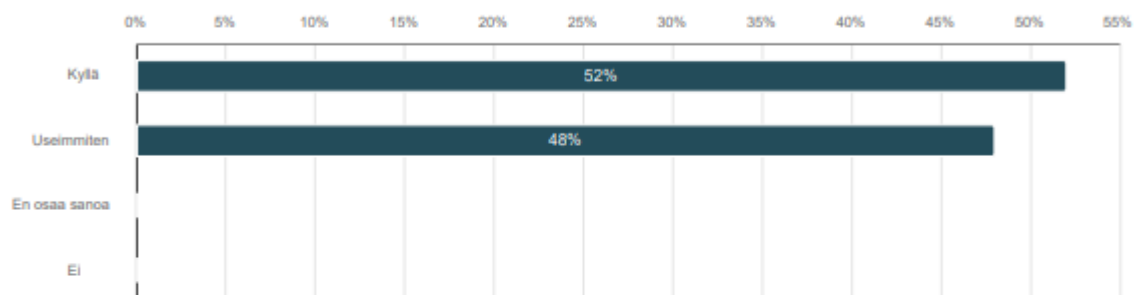
Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	16	59,3%
Useimmiten	8	29,6%
En osaa sanoa	2	7,4%
Ei	1	3,7%

Onko harjoitustoiminnan ilmapiiri innostava, avoin ja turvallinen?

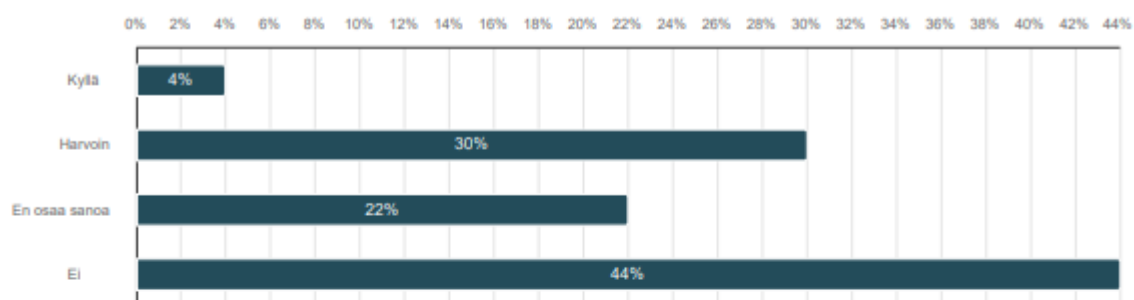
Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	14	51,9%
Useimmiten	13	48,1%
En osaa sanoa	0	0,0%
Ei	0	0,0%

Tapahtuuko seuran toiminnassa syrjintää, häirintää tai kiusaamista?

Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	1	3,7%
Harvoin	8	29,6%
En osaa sanoa	6	22,2%
Ei	12	44,5%

Miten arvioisit seuran toimintaa riskitilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin reagoinnissa?

Vastaajien määrä: 27

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskisarvo	Mediaani	Summa	Keskiahajonta
4,0	10,0	7,0	7,0	189,0	1,5

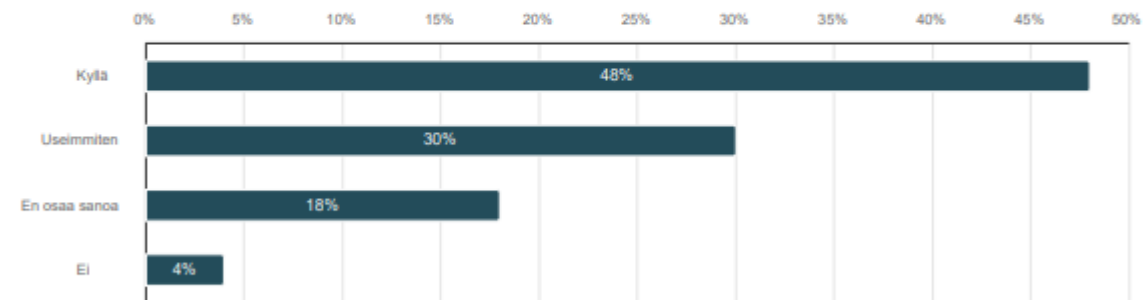
Kuinka hyvin koet, että seuralla on turvalliset harjoitusolosuhteet ja -välineet?

Vastaajien määrä: 27

Minimilärvu	Maksimilärvu	Keskilärvu	Mediaani	Summa	Keskilärvu/jonka
3,0	10,0	7,7	8,0	207,0	1,7

Kohdellaanko seurassa kaikkia jäseniä tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti?

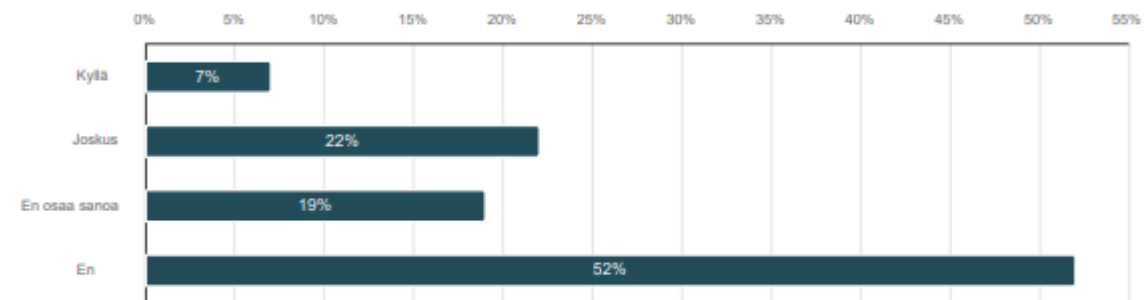
Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	13	48,2%
Useimmiten	8	29,6%
En osaa sanoa	5	18,5%
Ei	1	3,7%

Oletko havainnut tai kokenut epätasa-arvoisia tilanteita valmentajana toimiessasi?

Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	2	7,4%
Joskus	6	22,2%
En osaa sanoa	5	18,5%
En	14	51,9%

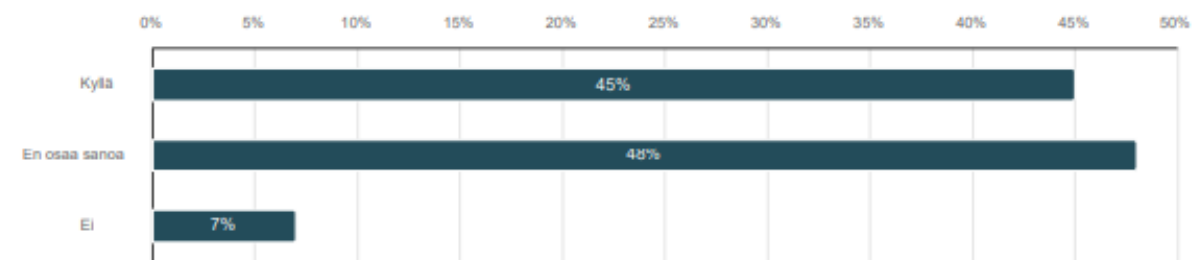
Millaisia toimenpiteitä voisimme tehdä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi?

Vastaajien määrä: 10

Vastaukset
Yhteisöllisyyden kehittäminen
Minun mielestä tasa arvoinen palkan maksu jos esim jostain on luvattu joku summa kaikille niin se summa maksettaisiin eikä jätetä kertomatta joitain asioita joista saa rahaa niille jotka sitä ei tiedä
Mielestäni ei ole mitään korjattavaa.
-
ketään voimisteliaa/ihmistä ei suosita taidon perusteella
-
-
en tiedä
-
-

Saako seurassa tietoa ja neuvontaa, jos ei osaa suomea?

Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	12	44,4%
En osaa sanoa	13	48,2%
Ei	2	7,4%

Miten arvioisit seuran toimia ympäristövaikutusten vähentämisessä, esimerkiksi jätehuollossa ja energiankulutuksessa?

Vastaajien määrä: 27

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
3,0	9,0	6,5	7,0	176,0	1,6

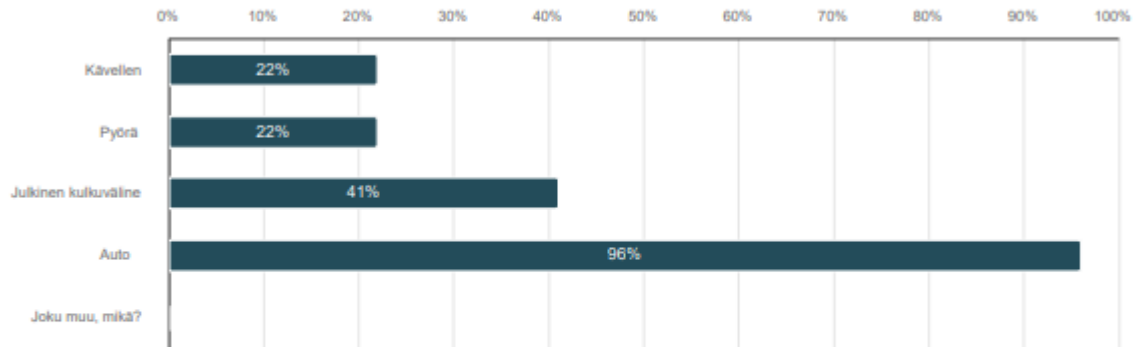
Kuinka tärkeänä pidät seuran ympäristövastuuta ja kestävää kehitystä?

Vastaajien määrä: 27

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	6,9	8,0	187,0	2,5

Mikä on tyypillisin kulkuväline, jolla harjoituksiin saavutaan?

Vastaajien määrä: 27 , valittujen vastausten lukumäärä: 49

	n	Prosentti
Kävelen	6	22,2%
Pyörä	6	22,2%
Julkinen kulkuväline	11	40,7%
Auto	26	96,3%
Joku muu, mikä?	0	0,0%

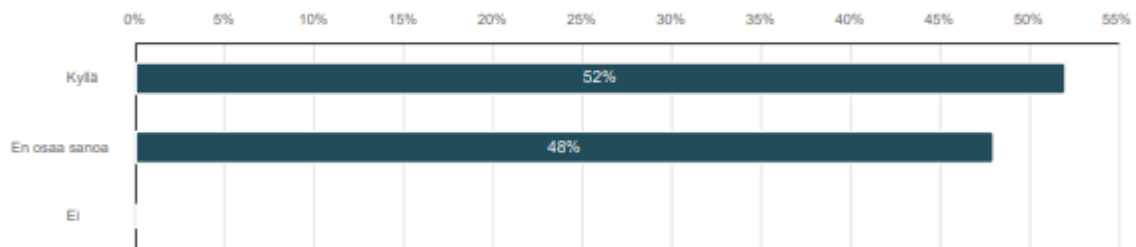
Lisätekstikenttään annetut vastaukset

[Näytä kaikki](#)

Vastausvaihtoehdot Teksti

Kierrätetäänkö seurassa harjoitusvarusteita?

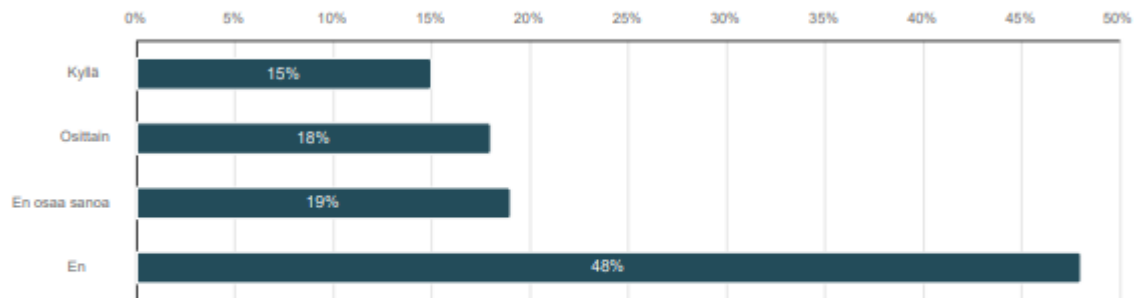
Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	14	51,9%
En osaa sanoa	13	48,1%
Ei	0	0,0%

Oletko tietoinen seuran antidoping-politiikasta ja -ohjeistuksesta?

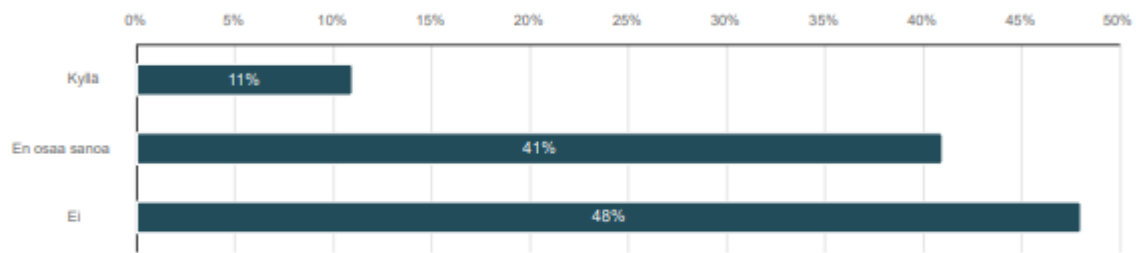
Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	4	14,8%
Osittain	5	18,5%
En osaa sanoa	5	18,5%
En	13	48,2%

Onko sinulla tarvittavat tiedot ja resurssit puuttua mahdollisiin dopingin käyttötapauksiin tai epäilyihin valmennettaviesi keskuudessa?

Vastaajien määrä: 27

	n	Prosentti
Kyllä	3	11,1%
En osaa sanoa	11	40,7%
Ei	13	48,2%

Liite 4. Valmentajien vastuullisuuspaneeli

Vastuullisuuspaneeli Viipurin Reippaan valmentajille

Tämä vastuullisuuspaneeli tulee käsittelemään viittä vastuullisuuteen liittyvää teemaa, jotka tulevat näkymään myös Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelmassa.

Keskustelkaa ryhmässänne seuraavien aiheiden teemoista. Tämän jälkeen valitkaa kysymykseen mielestänne paras vastausvaihtoehto.

* Pakollinen kysymys

HYVÄ HALLINTO:

1. "Miten voit selkeyttää valmentaessa eri valmentajien rooleja ja vastuita, jotta jokainen tietää, mitä heiltä odotetaan ja miten heidän tehtävänsä vaikuttavat kokonaisuuteen?" * 20 pistettä

Merkitse vain yksi soikio.

- Antamalla jokaiselle valmentajalle vapaus valita omat tehtävänsä ilman yhteistä suunnitelmaa tai koordinoitua.
- Kiinnittämällä huomiota ainoastaan joukkueen tuloksiin ja jättämällä valmentajien keskinäinen yhteistyö heidän itsensä ratkaistavaksi.
- Keskustelemalla valmentajaparin kanssa avoimesti rooleista ja määrittelemällä selkeästi kunkin valmentajan vastuualueet ja tehtävät, jotta kaikki tietävät, mitä heiltä odotetaan ja miten heidän työnsä vaikuttaa joukkueen kokonaisuuteen.

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ:

2. "Harjoitusten aikana yksi lapsi kertoo pelkäävänsä osallistua tiettyyn leikkiin, koska hän ei tunne oloaan turvalliseksi. Miten voisit muokata harjoituksia niin, että kaikki lapset tuntisivat olonsa turvalliseksi ja mukavaksi?" * 20 pistettä

Merkitse vain yksi soikio.

- Päättämällä jättää leikki pois kokonaan harjoitusohjelmasta, jotta ei tarvitse käsitellä kenenkään pelkoja tai huolia.
- Keskustelemalla lapsen kanssa, selvittämällä pelon syyt ja muokkaamalla leikkiä tai harjoitusta niin, että se tuntuu kaikille turvalliselta, esimerkiksi muuttamalla sääntöjä tai tarjoamalla vaihtoehtoisia tapoja osallistua.
- Kehottamalla lasta jatkamaan leikkiä pelosta huolimatta, jotta hän oppii voittamaan pelkonsa ja sopeutumaan ryhmän toimintaan.

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO:

3. "Eräässä ryhmässä yksi urheilija tuntuu jäävän ulkopuoliseksi ja ei pääse mukaan muiden lasten leikkeihin harjoitusten ulkopuolella. Miten valmentajana varmistaisit, että kaikki ryhmän jäsenet tuntevat olonsa tervetulleiksi ja tasavertaisiksi?" * 20 pistettä

Merkitse vain yksi soikio.

- Keskittämällä huomion yksinomaan harjoitusten fyysisiin tavoitteisiin ja jättämällä sosiaaliset ongelmat harrastajien vanhempien ratkaistaviksi.
- Järjestämällä ryhmäytymisleikkejä, jotka kannustavat kaikkia lapsia toimimaan yhdessä ja tutustumaan toisiinsa paremmin, ja keskustelemalla ryhmän kanssa toisten huomioimisen ja ryhmähengen tärkeydestä. Lisäksi sekoittamalla ryhmiä ja pareja.
- Antamalla tilanteen kehittyä itsestään ja toivoa, että lapset ratkaisevat ongelman keskenään ajan myötä.

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO:

4. "Seurassa on herännyt huoli harjoitusmatkojen aiheuttamasta hiilijalanjäljestä. Millaisia toimia voisimme toteuttaa vähentääksemme ympäristövaikutuksia?" * 20 pistettä

Merkitse vain yksi soikio.

- Kannustamalla kimpakyyteihin, julkisen liikenteen käyttöön tai pyöräilyyn harjoitusmatkoilla.
- Vähentämällä harjoitusten määrää viikoittain, jotta matkustamista on vähemmän ja siten ympäristövaikutukset pienenevät.
- Korvaamalla kaikki harjoitusmatkat virtuaalisilla tapahtumilla, jotta matkustamista ei tarvitsisi lainkaan.

ANTIDOPING:

5. "Urheilija kysyy sinulta suosituksia lisäravinteista, joita voisi käyttää harjoittelun tueksi. Et ole itse varma, mitkä tuotteet ovat sallittuja ja mitkä eivät. Miten toimisit tässä tilanteessa?" * 20 pistettä

Merkitse vain yksi soikio.

- Kehottaisin urheilijaa ostamaan markkinoiden tunnetuimpia brändejä, koska ne ovat yleensä turvallisia ja sallittuja.
- Kehottaisin urheilijaa etsimään tietoa lisäravinteista itse internetistä ja valitsemaan tuotteet niiden arvostelujen perusteella.
- Suosittelisin urheilijalle, että hän keskustelelee lisäravinteiden käytöstä ravitsemusterapeutin tai lääkärin kanssa, joka voi antaa asiantuntevia neuvoja ja varmistaa, että tuotteet ovat turvallisia ja sallittuja.

VASTUULLISUUS-TEEMAVIIKOT

6. Tulevan kauden aikana Viipurin Reippaassa tullaan toteuttamaan vastuullisuusteemoja käsitteleviä teemaviikkoja, joiden aikana seuran toiminnassa keskitytään näihin aiheisiin. * 0 pistettä

Millä tavoilla voisit valmentajana vaikuttaa ja keskittyä teemaan valmentaessasi? Katso alta ryhmänne teema

Ryhmä 1: Hyvä hallinto

Ryhmä 2: Turvallinen toimintaympäristö

Ryhmä 3: Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Ryhmä 4: Ympäristö ja ilmasto

Ryhmä 5: Antidoping

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms

Liite 5. Suomen Voimisteluliiton Tähtitaso-tarkistuslista

Tähtitaso - Tarkistuslista

Hyvä hallinto

- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu ja sitoutuu urheilun yhteisiin [reilunpelin periaatteisiin](#) sekä [voimistelun eettisiin periaatteisiin](#).
- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu [voimistelu.fi sivujen vastuullisuusosioon](#)
- Seuran työntekijöillä on lain mukaiset [työsopimukset](#) sekä [muut työsuhteeseen liittyvät asiat kunnossa](#)
- Seuran [säännöt](#) ovat kunnossa ja ajantasaiset, seura ylläpitää jäsenluetteloa ja seuran taloushallinto on hoidettu lainmukaisesti.
- [Yhdistysrekisterin](#) tiedot ovat ajantasaiset
- Jokainen seuran hallituksen/johtokunnan jäsen suorittaa [Seuran hallinto - verkkokurssin \(Olympiakomitea\)](#)
- Seuralla on nimetty henkilö, joka vastaa vastuullisuusasioista ja henkilön yhteystiedot ovat helposti löydettävissä
- Seuralla on kirjattu auki nettisivuilleen kuvaus seuran toimintaperiaatteista ja -tavoista sekä eri toimijoiden vastualueet ja roolit.
- Seuralla on kriisiviestintäsuunnitelma.

Turvallinen toimintaympäristö

- Työsuhteen/toiminnan alkaessa alaikäisten kanssa työskenteleviltä tarkastetaan ja vapaaehtoisilta suositellaan tarkastettavaksi [rikosrekisteriotteet](#)
- Seuran eri toimijoilla on pelisäännöt, joita kaikki noudattavat (voimistelijat, vapaaehtoiset, valmentajat, hallinto jne)
- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu [Lasten voimistelun linjauksiin](#) ja [Lasten laadukkaan voimistelun materiaaleihin ja periaatteisiin](#)
- Seuran johtokunta/hallitus on tutustunut [Turvallisesti voimistelussa](#) – materiaaliin.
- Seuralla on ohjeet epäasiallisen käytöksen tilanteisiin puuttumiseen, ja ne ovat avoimesti nähtävillä seuran jäsenille. Nettisivuilla on linkitykset [Et ole yksin palveluun](#).
- Seuran kilpatoiminnassa olevat yli 12 -vuotiaat voimistelijat tutustuvat [Et ole yksin -palveluun](#) ja suorittavat säännöllisesti joko ["Tunnetko rajasi" -testin](#) tai ["Häirintä urheilussa -kurssin nuorille"](#).
- Seuran toimijat suorittavat [Et ole yksin -koulutuksen](#)
- Seuran valmentajat ja muut toimijat ovat tutustuneet [lapsen oikeuksiin, turvatoihin](#) sekä [valmentajan vastuuseen](#)

Voimistelu liikuttaa!

Suomen Voimisteluliitto | Valimole 10 | 00380 Helsinki | www.voimistelu.fi

- Seuran valmentajat tutustuvat [Lasten laadukkaan voimistelun materiaaleihin ja periaatteisiin](#)
- Seuralla on vastuullisuusohjelma, jossa huomioidaan vastuullisuuden osa-alueet. Ohjelma on saatavilla avoimesti nettisivuilla. Seuran toimijat ovat sitoutuneet noudattamaan ohjelmaa.
- Seura käy läpi [turvallisen seuran tarkistuslistan](#)

- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu [yhdenvertaisuus ja tasa-arvo materiaaleihin](#) sekä arvioivat oman seuransa tasa-arvoisuutta
- Seuralla on vähintään kaksi toimenpidettä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen ja lisäämiseen seurassa; esimerkiksi väylä harrastaa taloudellisesta tilanteesta huolimatta tai ryhmiä tuen tarpeessa oleville liikkujille.
-

- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu Voimisteluliiton [antidoping-ohjelmaan](#) ja arvioi sen roolia ja vaikutuksia seuran .
- Seura päivittää tai lisää antidopingia koskevan kohdan sääntöihinsä
- Antidoping kasvatus on osa valmennustyötä esimerkiksi Puhtaasti paras
- koulutuksen suorittaminen, KAMU-sovelluksen käyttöönotto, vanhempainillat

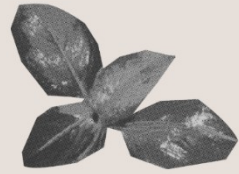

- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu Voimistelun [ympäristöohjelmaan](#).
- Ympäristökasvatus on osa seuran toimintaa ja seuralla on ainakin yksi suositus jäsenilleen ja toimijoilleen, esimerkiksi; suositaan pyöräilyä ja kävelyä, kierrätetään varusteita, järjestetään kimpakyytejä tai vältetään turhaa matkustamista
- Seura arvioi omien toimintojensa ympäristövaikutuksia ja tiedostaa eri toiminnoista syntyvät ympäristövaikutukset
- Seuran hallitus/johtokunta tutustuu [KEKE-koutsi -materiaaliin](#)
- Seuran tapahtumien ja kilpailujen järjestelyissä on huomioitu voimistelun ympäristöohjelman tavoitteet

Liite 6. Vastuullisuuskoulutus valmentajille

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

1 Mitä on vastuullisuus?

Miksi seuralle tehtiin vastuullisuusohjelma?

2

3 Viipurin Reippaan vastuullisuusohjelma

Työpaja-osuus

4

VASTUULLISUUS

Mitä se on?

“Vastuunkantoa toiminnan sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista”

VASTUULLISUUS
on valintoja, joiden taustalla on ymmärrys toiminnasta aiheutuvista vaikutuksista, oli ne positiivisia tai negatiivisia

- > IHMISET
- > YMPÄRISTÖ
- > TALOUS

VASTUULLISUUS = TIEDOSTETTUJA TEKOJA

“Vastuullisuus on kuin urheilulaji, jossa opitaan jatkuvasti lisää ja jossa ei olla koskaan täysin valmiita.”

PALAUTETAAN MIELEEN:

Kirjaa ylös parin kanssa ainakin 3 vastuullisuustekoa urheiluseurassa (vinkki: vastuullisuusviikot)

”Voimistelun yhteinen tavoite on, että jokaisella seuralla on toiminnassaan oma vastuullisuusohjelma vuoden 2024 loppuun mennessä”

SUOMEN
VOIMISTELULIITTO

VASTUULLISUUS OHJELMAN LAATIMISEN PERUSTA

- ILMASTONMUUTOS
- KASVAVA TRENDI
- KILPAILUVALTTI
- YHTEISKUNTAVASTUU
- VIIPURIN REIPPAAN ARVOT:
JATKUVA KEHITYMINEN JA LAADUKAS TOIMINTA

MIKSI VASTUULLISUUS?

- Vastuullisuustyön tavoitteena on, että jokaisella voimistelutoiminnassa mukana olevalla on **turvallinen, positiivinen ja oppimista tukeva** ympäristö, jossa onnistutaan, menestytään ja koetaan elämyksiä yhdessä tehden.
- Vastuullisuusohjelman tavoitteena on ohjata toimintaa sellaiseen suuntaan, että niin liitto kuin voimisteluseuratkin tuottavat **laadukasta yhteiskuntavastuullisesti toteutettua toimintaa**.

Voimistelu liikuttaa!

SUOMEN
VOIMISTELULIITTO

TYÖPAJA

JAKAUDUTAAN NELJÄÄN TIIMIIN

- LASTEN OIKEUDET
- TURVATAIDOT
- VALMENTAJAN VASTUU
- LAADUKAS VOIMISTELU

Luokaa posterit aiheesta materiaalin pohjalta

Lopuksi opetetaan teema toisille
Aikaa 15 min

**LASTEN OIKEUDET
VOIMISTELUSSA**

TURVATAIDOT

**VALMENTAJAN
VASTUU**

**LAADUKAS
VOIMISTELU**

Linkki videoon:

Kiitos!

Liite 7. Epäasialliseen käytökseen puuttumisen malli

EPÄASIALLISEEN KÄYTÖKSEEN PUUTTUMISEN MALLI

Olemme turvallinen seura. Emme hyväksy minkäänlaista häirintää tai epäasiallista kohtelua.
Olemme seurassamme sitoutuneet tarjoamaan turvallisen ja kunnioittavan harrastusympäristön **kaikille**.

Liite 8. Vastuullisuusviikkojen sosiaalisen median päivityksiä

